

ОДБРАНА

ТЕМА

ШТА ДОНОСИ НАБАВКА
ЛОВАЧКИХ АВИОНА

СПАС ЗА СТРУКУ

ИНТЕРВЈУ

МИША БУРКОВИЋ
НАУЧНИ САВЕТНИК
У ИНСТИТУТУ ЗА
ЕВРОПСКЕ СТУДИЈЕ

ОБНОВА У ВРЕМЕНУ ДЕКАДЕНЦИЈЕ

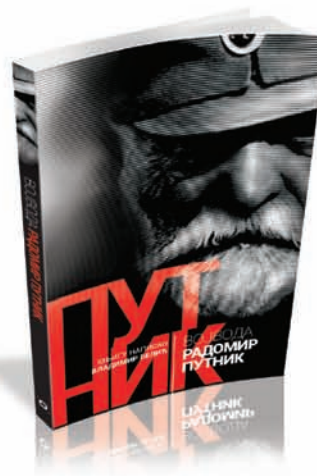
Велике годишњице су и велика подсећања, хоризонтални пресеци наше сопствене историје. Годишњица Великог рата вратила нам је у жижу интересовања многе историјске личности тог периода. Биографије славних српских војвода исписују најсветлије странице наше војне и свеколике историје.

ВОЈВОДА ПЕТАР БОЈОВИЋ

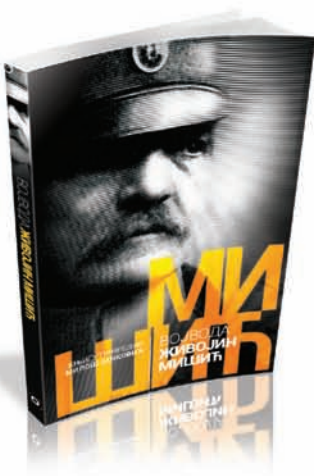
Томислав Гаврић.
Драган Симовић
Броширано,
ф. 13x20, 140 стр.
шифра: 111347
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ВОЈВОДА РАДОМИР ПУТНИК

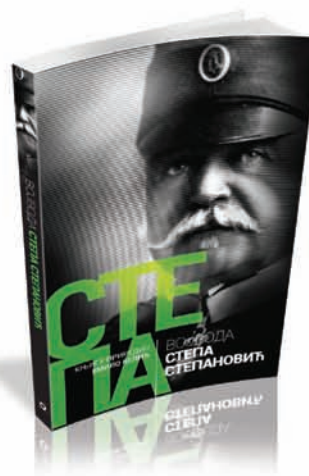
Владимир Белић
Броширано,
ф. 13x20, 142 стр.
шифра: 111348
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ВОЈВОДА ЖИВОЈИН МИШИЋ

Милош Јанковић
Броширано,
ф. 13x20, 152 стр.
шифра: 111349
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ВОЈВОДА СТЕПА СТЕПАНОВИЋ

Е. Белић
Броширано,
ф. 13x20, 186 стр.
шифра: 111350
цена: 396,00
са попустом: 297,00

НОВО

ПАД НОЋНОГ СОКОЛА

Славиша Голубовић
 Броширано,
 ф. 17×24, 364 стр.
 шифра: 111360
 цена: 1.100,00

са попустом: 770,00

Обарање авиона F-117A један је од најзначајнијих успеха Внаше војске током НАТО агресије. Књига је настала у покушају потпуног расветљавања свих чињеница и околности обарања „невидљивога“. Аутор, иначе и сам припадник ратног састава који је оборио F-117A, дао је прилику свим члановима борбених послуга, великом броју припадника ратне јединице, као и лицима ван јединице да својим сведочењима осветле ратне успехе српске Противваздухопловне одбране. Многи прикупљени подаци пружају нови увид у след драматичних догађаја. Књига се чита као сценарио за документарни филм, и самим тим, осим стручно, намењена је и широкој читалачкој публици.

ОДБРАНА

НОВО

Милош Јанковић
 Броширано,
 ф. 15×24, 212 стр.
 шифра: 111356
 цена: 440,00

са попустом: 308,00

Књига нуди широк спектар чињеница о природи, врсти, карактеру и карактеристикама тајних друштава и њиховог деловања, као и реакција државе на њих у безбедносно-криминалистичком смислу. Она је почетак потраге кроз време, простор и тајне различитих организација. Суштина је истражити позадину познатих чињеница. Аутор је пољуљао наше идеје и веровања новим погледом на стварни карактер и мотиве тајног организовања, живљења и битисања кроз историју.

ОДБРАНА

ОБАВЕШТЕЊЕ

о начину пријављивања кандидата за професионалне војнике

Поводом најављеног пријема још 500 професионалних војника непосредним пријемом војника из евиденције регионалних центара Министарства одбране, одређена су места службовања и адресе војних пошта у којима кандидати могу да поднесу своје пријаве за пријем у професионалну војну службу.

Пријаве се подnose у понедељак 13. фебруара 2017. године до 9 часова, а све информације о војним поштама у којима се подnose пријаве, начину подношења пријава, те селекцији за заинтересоване кандидате могу се пронаћи интернет страници Министарства одбране – www.mod.gov.rs.

Истог дана, 13. фебруара, кандидати подлежу и општем лекарском прегледу и провери физичке способности, а у случају већег броја кандидата активност ће се реализовати и у наредном периоду.

Као што је претходно најављено, реч је о непосредном пријему војника из евиденције регионалних центара Министарства одбране те су потенцијални кандидати сви држављани Републике Србије који су добровољно одслужили војни рок са оружјем и млађи су од 30 година.

Са најбољим кандидатима закључиће се уговор о раду на одређено време и биће примљени у професионалну војну службу на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период од три године и обнављање уговора до навршених 40 година живота.

ОДБРАНА

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране и Војске Србије

„Одбрана“ наставља традицију „Ратника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапандин, пуковник

Главни и одговорни уредник

Владимир Почуч, потпуковник

Заменик главног уредника

Александар Петровић, капетан

Уредници

Мира Шведић, Душан Глишић

Новинари

Сања Анђелковић
Владимир Вјештић
Миријана Крстовић, поручник
Биљана Миљић

Стадни сарадници

др Себастијан Балаш, др Славиша Влачић,
Милосав Ц. Ђорђевић, др Милан Миљалковић,
др Зоран Миладиновић, др Миљан Милкић,
Будимир М. Попалић, Милош Стругар,
Никола Остојић, Александар Радић, Бојан Рајић,
Влада Ристић, Милена Милетић, Александар Киш,
Драгана Барјактаревић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник)
Станислава Струњаш (техничка уредница)

Фотографија

Даримир Банда, Душка Стефановић, Јово Мамула
(фото-репортери)

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски,
Јелица Живановић

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Документација

Горан Станковић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809

Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808

Секретар редакције 3201-809; 23-079

Прелом 3240-019; 23-583

Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765

Преплата 3241-009; 3201-995; 23-995

Продаја 3201-810; 3241-254; 23-810

ТЕЛЕФАКС 3241-258

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs
redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Преплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ
месечно 160 динара. За претплатнике преко
Поштанске штељонице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд

ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

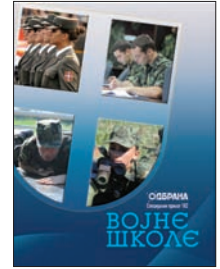
„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 273

Обука
у зимским
условима

Снимио
Јово МАМУЛА

СПЕЦИЈАЛНИ
ПРИЛОГ 162

ВОЈНЕ ШКОЛЕ

Шта доноси
набавка ловачких авиона

СПАС
ЗА СТРУКУ

Зимовник Речне флотиле
на минус 18

ЛЕДЕНА ЗАМКА

Избор
из Уметничке збирке
Дома Војске

ПРАЗНИК ЗА ОЧИ
МЕЛЕМ ЗА ДУШУ

Кадет Војне академије
Алекса Драгаш

ПРВИ
ДОПЛИВАО
ДО ЧАСНОГ
КРСТА

У овом броју...

- 8 Миша Бурковић, научни саветник у Институту за европске студије
**ОБНОВА У ВРЕМЕНУ
ДЕКАДЕНЦИЈЕ**
- 14 Дан Медија центра „Одбрана“
**АРСЕНАЛ
РАТНИКА МИРА**
- 22 Припадници Војске Србије у новој мисији Европске уније
**СОФИЈА
НАДА У НОВИ ЖИВОТ**
- 24 Стамбене прилике и неприлике новосадских војних пензионера
**ИМА (ЛИ) НАДЕ
ЗА ВОЈНЕ БЕСКУЋНИКЕ**
- 29 С осматрачнице
**УНИФОРМА
НИЈЕ ОДЕЛО**
- 34 Будућност глобализације нови пут свиле или средњи пут
БОРБА ЗА ШТАФЕТУ
- 37 Отворених очију
ПРАВО НА ЖИВОТ
- 38 Куба после смрти Фидела Кастра
**РЕВОЛУЦИЈА КОЈА НИЈЕ
ПОЈЕЛА СВОЈУ ДЕЦУ**
- 42 Музичка служба у систему одбране
**ВОЈНА МУЗИКА
ЗА СВАЧИЈЕ УШИ**

Решавање вишегодишњег проблема Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране наше војске – обезбеђење потребног броја ваздухоплова за извршење наменских задатака – базирало се на набавци МиГ-29, модерног, савременог авиона, којим у овом тренутку можемо да опремимо војно ваздухопловство. О томе шта доноси набавка ловачких авиона и да ли је реч о својеврсном спасу за струку можете читати у теми броја магазина „Одбрана“.

Наш народ свашта је преживео у последње две и по деценије, и успех је већ то што нас има. Глобалне промене у свету отварају нам шансу за напредак и наду да би бар део притисака могао да нам се „скине с леђа“ и да ће нас велики пустити да почнемо да се бавимо реалним проблемима, који се не односе само на европске интеграције, већ како да обновимо своју „супстанцу“ и зауставимо „одлив мозга“. Не морамо да се бавимо Кином или Јапаном, али морамо, много озбиљније, регионом, односима са суседима, уз прављење озбиљне стратегије како да сачувамо наше људе у окружењу. То су приоритети од чијег решавања зависи хоћемо ли опстати као народ, сматра Миша Бурковић, научни саветник у Институту за европске студије, који је у интервјуу за наш лист говорио о најзначајнијим изазовима безбедности с којима се Србија данас суочава.

Колектив Медија центра „Одбрана“ обележио је 24. јануара свој дан и 138 година војне писане речи. Чине га људи посвећени послу, који се из године у годину доказују репрезентујући систем одбране и интерној и широј јавности. „Одбрана“ располаже убојитим арсеналом наоружања, али искључиво намењеног изградњи мира, првенствено унутар бића сваког војника. Тај мир, ако се изграђује на истинским вредностима, излази и шири се изван домена индивидуалног, што и јесте у сржи наше војничке традиције. Читалачкој публици у слици и речи доносимо запис с њихове свечаности.

Припадници Војске Србије ускоро ће се наћи у новој мисији Европске уније. Њен циљ јесте сузбијање кријумчарења људи, пружање помоћи бродоломницима и контрола мигрантских поморских рута из Африке, преко Средоземног мора, у Европу. О томе да ли је „Софија“ нада у нови живот можете прочитати у новом броју војног магазина.

Будућност глобализације, после значајних промена у међународним односима, тема је коју анализирамо на страницама рубрике Свет. Трамп је објавио крај америчког учешћа у неолибералној глобализацији и неоконзервативном интервенционизму. Имајући у виду да је управо та земља била лидер, носилац и највећи поборник глобализације, такав драматичан заокрет изазвао је шок у свету и покренуо дебату о начину преуређивања међународног поретка.

Одговор на питање каква ће Куба бити после Фидела Кастра пронађите у првом наставку новог фељтона „Одбране“. Кубанска револуција, за коју се тврди да није појела своју децу, већ деценијама привлачи пажњу социолога, историчара, публициста, политиколога, филозофа, културолога или појединих друштвених покрета и група младих, који у њој траже надахнуће и подстицај за развој научне мисли или за друштвено деловање. ■

МИНИСТРИ ЂОРЂЕВИЋ, СТЕФАНОВИЋ И ВУЛИН ОБИШЛИ ЦЕНТАР ЗА МИГРАНТЕ

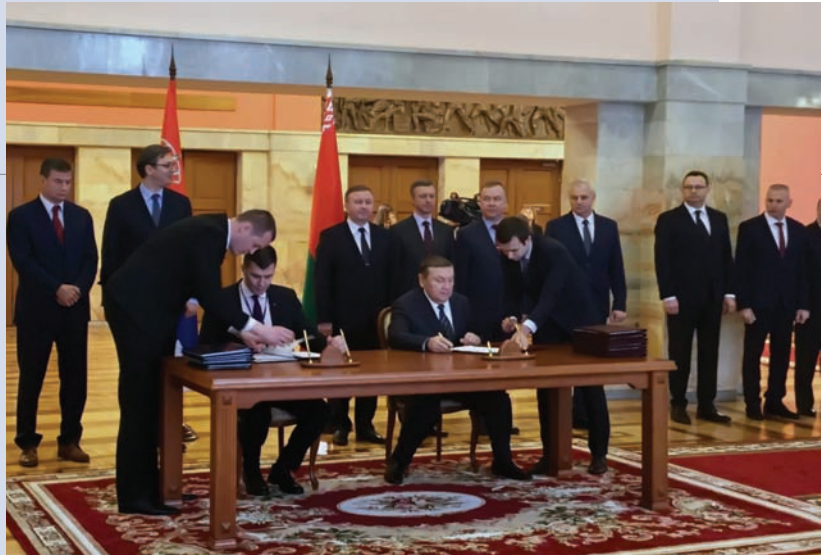
Министри Зоран Ђорђевић, Небојша Стефановић, Александар Вулин и шеф представништва UNHCR-а у Србији Ханс Фридрих Шодер обишли су 29. јануара Приврени прихватни центар за мигранте у Обреновцу. Том приликом уверили су се да су мигранти, којих у Центру има више од 550, задовољни условима.

Министар одбране Ђорђевић истакао је да је Министарство одбране индиректно укључено у процес решавања мигрантске кризе и изразио захвалност Влади што има разумевање за потребе заједничких снага Војске и Полиције.

– Наш задатак јесте да свим мигрантима омогућимо безбедност, баш као и грађанима Србије, који не треба да осећају терет што се наша држава понаша солидарно и одговорно – рекао је министар унутрашњих послова Стефановић.

Да капацитети у прихватном центру нису попуњени, те да има места за 750 људи, а да се на улицама у Београду налази још око хиљаду, углавном мушкараца из Пакистана и Авганистана, потврдио је министар рада, борацких и социјалних питања Вулин.

Шеф представништва UNHCR-а у нашој земљи захвалио је Србији што је омогућила да се мигранти смеће у објект који је услован, што су задовољни и имају слободу кретања. ■

МЕЂУДРЖАВНИ СПОРАЗУМИ СРБИЈЕ И БЕЛОРУСИЈЕ

Председник Владе Републике Србије Александар Вучић и председник Владе Републике Белорусије Андреј Кобјачков присуствовали су 26. јануара потписивању више међудржавних споразума.

Министар одбране Зоран Ђорђевић потписао је у име Владе Србије Споразум о војнотехничкој сарадњи Србије и Белорусије, којим се ствара правни основ за војнотехничку сарадњу две земље. С белоруске стране Споразум је потписао председник Државног војноиндустријског комитета Сергеј Петровић Гуруљев.

У Минску су потписани и Меморандум о разумевању о сарадњи у области здравља између министарстава здравља Србије и Белорусије, Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Белорусије о сарадњи у области туризма, План активности за унапређење сарадње између Републике Србије и Републике Белорусије за период 2017–2018. године и Програм сарадње у областима физичке културе и спорта између српског Министарства омладине и спорта и Министарства спорта и туризма Белорусије. ■

СВЕТОСАВСКИ ДАНИ У СРПСКОМ ВОЈНОМ ШКОЛСТВУ

Укрипти Храма Светог Саве у Београду, 28. јануара, одржана је свечана академија „Светосавски дани у српском војном школству“, којој су присуствовали министар одбране Зоран Ђорђевић, патријарх српски Иринеј и представници Министарства одбране и Српске православне цркве.

Министар Ђорђевић рекао је да свечаност још једном потврђује нераскидиву везу између Војске, Цркве и народа. Према речима патријарха Иринеја, значај манифестације огледа се и у томе што је ово „први пут после много година да се свенародно учествује у прослави Светог Саве“. Начелник Војне академије генерал-мајор Горан Зековић поручио је да „младост војних школа показује како се воли земља у песми и беседи“, те да је „спремна да то и докаже у сваком моменту на бранику отаџбине“.

Манифестацију су организовали Телевизија „Храм“ и Универзитет одбране у Београду, а у уметничком програму учествовали су кадети Војне академије и Медицинског

факултета ВМА, ученици Војне гимназије и Средње стручне војне школе, полазници Класе слушалаца за резервне официре и чланови Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“. ■

САСТАНАК НАЧЕЛНИКА ГЕНЕРАЛШТАБА И КОМАНДАНТА КФОР-А

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић састао се 19. јануара на Бази „Југ“ са командантом КФОР-а генерал-мајором Ђованијем Фунгом. Двојица генерала разговарала су о актуелној политичко-безбедносној ситуацији на простору Косова и Метохије и у Копненој зони безбедности, као и о досадашњој сарадњи наше војске и КФОР-а.

Генерал Диковић оценио је да достигнути ниво сарадње одликује висок степен међусобног поверења и професионализма, те да Војска Србије види КФОР као кључну снагу за очување безбедности у јужној српској покрајини, у складу с Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН и Војнотехничким споразумом.

Изражавајући забринутост због догађаја у вези с возом на релацији Београд – Косовска Митровица, начелник Генералштаба истакао је да је заједнички задатак Војске Србије

и КФОР-а очување безбедности у зонама одговорности с обестране административне линије, али и да КФОР као међународни чиналац има одговорност за безбедност свих људи у Покрајини, посебно неалбанског становништва. Генерал Фунго потврдио је да ће КФОР предузети све мере да обезбеди мир и заштити целокупно становништво на том простору. ■

ПОЧЕТАК УСАВРШАВАЊА ШЕСТЕ КЛАСЕ ВИСОКИХ СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ

Свечаност поводом почетка усавршавања 6. класе Високих студија безбедности и одбране одржана је 17. јануара у амфитеатру Центра за симулације и учење на даљину Војне академије. Приступовали су министар одбране Зоран Ђорђевић, заменик начелника Генералштаба

штаба генерал-потпуковник Јовица Драганић, представници Министарства одбране и Војске Србије, Универзитета одбране, те полазници Школе националне одбране.

Честитајући почетак школовања новој генерацији највишег нивоа усавршавања у нашем војнообразовном систему, министар Ђорђевић истакао је да су то престижне студије које представљају специфичан, војнообразовни одговор на обавезе које проистичу из „Стратегије националне безбедности“, која се заснива на координисаном деловању субјеката у областима спољне, економске, одбрамбене, социјалне и политике унутрашње безбедности земље.

Начелник Школе националне одбране пуковник др Мирослав Талијан рекао је да успешност генерације управо гарантује шеснаест полазника, међу којима су истакнуте старешине и руководиоци Министарства и Војске, али и Генералног секретаријата председника Републике, као и три државна функционера – министри Небојша Стефановић и Александар Вулина, те градоначелник Београда Синиша Мали. ■

СРЕБРНА МЕДАЉА ЗА ЗАСЛУГЕ ЦЕНТРУ ЗА ОБУКУ ЛОГИСТИКЕ

Поводом деценије од формирања Центра за обуку логистике, 17. јануара је у дворани крушевачког позоришта одржана свечаност којој су присуствовали изасланик председника Републике Србије Милорад Симић, државни секретар у Министарству одбране Ненад Нерић, начелник Генералштаба Војске генерал Љубиша Диковић, те представници локалне самоуправе.

Том приликом изасланик Симић уручио је команданту Центра пуковнику Драгану Љубићу Сребрну медаљу за заслуге, којом је председник Томислав Николић одликовао јединицу.

Захваљујући на одликовању, пуковник Љубић поручио је да ће припадници Центра професионалним радом наставити да изграђују функционалне способности наше војске. ■

МИША БУРКОВИЋ, НАУЧНИ САВЕТНИК
У ИНСТИТУТУ ЗА ЕВРОПСКЕ СТУДИЈЕ

ОБНОВА У ВРЕМЕНИУ ДЕКАДЕНЦИЈЕ

Наш народ је свашта преживео последње две и по деценије, и успех је већ то што нас има. Глобалне промене у свету, пре свих победа Трампа, отварају нам шансу за напредак и наду да би бар део притиска могао да нам се „скине с леђа” и да ће нас велики пустити да почнемо да се бавимо реалним проблемима, који нису везани само за европске интеграције, већ како да обновимо своју супстанцу и зауставимо „одлив мозгова”, који је један од највећих у свету. Не морамо да се бавимо Кином или Јапаном, али морамо, много озбиљније, регионом, односима са суседима, уз прављење озбиљне стратегије како да сачувамо наше људе у окружењу. То су наши приоритети од чијег решавања зависи хоћемо ли опстати као народ.

Многи медији пренели су речи научног саветника у Институту за европске студије Мише Ђурковића да је избор Трампа спасао свет од новог великог рата. Из перспективе лаика, суштина изборног процеса у Сједињеним Америчким Државама била је прилично скривена, а Ђурковић не спори да је Трамп на почетку перципиран као авантуриста, с обзиром на то да је ишао против устаљеног двостраначког система, без подршке естаблишмента. Међутим, они који су значајки пратили неке, наизглед споредне феномене, и ток изборног процеса, указивали су да се на победи републиканског кандидата озбиљно ради.

– Озбиљно су радили. Стив Бенон, менаџер Трампове кампање, кога је мало људи приметило, био је један од најважнијих људи, преко кога је актуелном америчком председнику утиснута и посебна идеолошка садржина, рекао бих „конзервативан обрт” и традиционална агенда против ултралевичарске, лево либералне приче, коју је дефинисала Хилари Клинтон, али и политике претходних администрација, оличена пре свега у ономе што је Стејт департамент радио по свету. То је један од стубова који је стајао иза победника, а други је војнобезбедносни сектор. У првом говору Трамп је захвалио, осим породици, војним ветеранима који су га подржавали, тајним службама које су му да-

вале безбедносу подршку и, како је рекао, генералима и адмиралима Војске САД, пензионисаним или активним, који су били део његовог тима. Кад се то све стави у контекст, види се да је иза свега био један „конзервативни моменат“, уз велику улогу војног естаблишмента. Стара администрација форсирала је последњих дана изразито антируску причу и „хушкањем“ НАТО-а да дође до границе директног војног сукоба с Русијом, те зато мислим да смо били на ивици директног глобалног обрачуна. Такође и неке новине интонирале су да је избор Трампа спасао свет од великог рата.

Q Шта су најзначајнији елементи заокрепа који се очекује?

– Перципира се да нова администрација, посебно Трамп, који је веома помирљиво говорио о Путину, не жели Русију као неког с ким се конфронтира, него тежи некој врсти помирења, у реалним оквирима – привлачењу Русије као савезника, преваходно ради борбе против исламског тероризма. Незаобилазно је и оно о чему се мање прича, преваходно мислим на Кину, која постаје глобални изазивач.

Победа Трампа је веома озбиљно припремљен и изведен пројекат, пре свега људи блиских војном естаблишменту, који жели да промени досадашњу парадигму и све време је против промоције слободне трговине и либерализације. Индикативан је и Трампов однос према НАТО-у и економским организацијама који ће у потпуности променити досадашњу економску и спољнополитичку оријентацију земље.

Q Зашто је победа Трампа добра вест за Србију?

– Хилари Клинтон је промовисала политику засновану на идеологији и конфликтима с неким земљама, међу којима је Русија, а ми у Европи често смо и много пропатили због тог сукобљавања. Стога сматрам да победа Трампа јесте добра вест. Посебно због најаве помирења, или ресетовања односа између Москве и Вашинг-

Победа Трампа је веома озбиљно припремљен и изведен пројекат, пре свега људи блиских војном естаблишменту, који жели да промени досадашњу парадигму и све време је против промоције слободне трговине и либерализације. Индикативан је и Трампов однос према НАТО-у и економским организацијама који ће у потпуности променити досадашњу економску и спољнополитичку оријентацију земље.

тона, од кога ми као народ и држава можемо имати много користи.

Q Мислите ли да ће прва позитивна последица нове реалности бити то што Америка више неће инсистирају да се прикључимо санкцијама Руској Федерацији?

– Санкције Русији су и уведене преваходно под притиском Сједињених Америчких Држава, а многи у Европи, који највише пате због те околности, нису их с радошћу дочекали. Ни Немачка, која се лојално поставила као партнер НАТО-а. При томе не треба заборавити да САД у Немачкој има 50.000 војника, што много дефинише простор у коме они могу да делују. Али било је значајних гласова из Европе који су тражили да се санкције ставе ван снаге, па ће их, на иницијативу САД, велики део Европе врло радо олабавити, вероватно убрзо и укинути. Зато је извесно да неће бити притисака на нас.

Q Како ће се претпостављени нови курс америчке администрације рефлектовати на нашу „највећу бол“, Косово и Метохију и, у том контексту, однос Београда и Пришћине?

– Ми се већ дуго надамо да ће нам се макар за почетак „скинути с врата“. Потенцијална администрација Хилари Клинтон радила је изразито

на кршењу наших интереса, а сва политика која нам је долазила од њеног мужа и ње, док је обављала посао државног секретара, била је изразито антисрпска – подржавала је све наше противнике, и у том смислу важна је вест да ти људи више неће бити у администрацији. Не бих одмах очекивао превише, али за почетак, на пример, да се не догађају ствари као што је ово лудило које смо недавно имали око увођења санкција председнику Републике Српске Милораду Додику, неколико дана пре краја мандата, што је ствар која се у дипломатији не ради.

Q Чини ли Вам се индикативном шта „вишаланоси“ коју је оглазећа администрација показала доносећи низ важних одлука, с пошеницијално озбиљним консеквенцама по међународне односе, пошто проширивање 35 руских службеника?

– Низ потеза одлазеће администрације као да је био срачунат да створи проблеме Трампу, да га посвађају са што више земаља, па у том контексту треба и посматрати протеривање 35 руских држављана. Сви, међутим, знају да је то потез одлазеће администрације, која је у паници, губи позиције и реално је очекивати да ће, после периода адаптације, нова администрација наступити с другачијих позиција. Људски је претпоставити и да ће у позитивном правцу променити политику према нама. Јер Срби су вероватно једини на свету, симболички, од Београда, Бања Луке, Подгорице до Косовске Митровице, изашли с том сликом Трампа и Путина, уз жељу за новом шансом за мир у свету, јер, подсетићу вас, нобеловац Барак Обама водио је више ратова него било који амерички председник.

Q Зашто, зна ли Трамп за „српску ствар“ и има ли у перцепцији српски народ као пријатељски, како многи „Трамповци“ овде стекулишу?

– Не верујем. Ми смо склони да мислимо да се цео свет врти око нас, али чињеница јесте да му је супруга с

ових простора и да на списку језика који говори стоји и српски или хрватски... Можда Трамп и има неке контакте или свест о овом региону. С друге стране, овај простор неће у глобалним играма имати велику улогу, попут Блиског истока или пацифичког

региона, али одређену врсту занимања, пре свега због односа с Русијом, хоће. Наравно, не у мери у којој ми мислимо да би требало.

☉ Свећ се мења. Осим Трампа, имали смо „Брегзит“, миграциска криза не јењава, радикална

десница по Европи све више диже главу, следе нам избори у Холандији, Француској и Немачкој, с неизвесним исходима, што имплицира и неизвесност у погледу оцртанка Европске уније. Како се ће чињенице преламају на европске амбиције Србије?

– Прво да истакнем да Институт за европске студије не промовише вредности нити чланство у тој организацији. Ми се бавимо анализом онога што се на том простору дешава. Али, бавимо се и Турском, Русијом и свим значајним факторима. Често говорим о разлозима због којих Србија не треба да безусловно тежи Унији и против сам европских интеграција на више нивоа. Прво, комплетан процес, почев од 2000. године, искључиво се користи као инструмент геополитичког условљавања Србије, па смо захваљујући томе остали без Црне Горе, има притисака да дигнемо руке од Космета и економски смо изнурени. С друге стране, мислим да ЕУ не доноси ништа добро, почев од пољопривреде до банкарског сектора. Највише сам против прилагођавања вредном систему Европске уније, који је такозвана култура смрти. Земљи у проблемима, из које људи одлазе, намећу хомосексуална поп култура и идеологија. Такође, еутанасија се шири по Европи, што је за мене монструозно. У Белгији и Холандији, на пример, и тинејџер од 15 година има право да је затражи. Лично, дакле, немам дилеме, али разумем шта је државна политика, која је у великој мери изнуђена и условљена.

☉ Ипак цео регион иде у правцу европских интеграција...

– Да, али у време кад оне постају све мање битне, а при том сви гледају како да решавају проблеме пуког преживљавања. Висока је незапосленост, економски показатељи су врло лоши. Не само Србија, већ и комплетно окружење, све више се празне од становништва. Бугарска је за 25 година изгубила два милиона становника, Румунија четири милиона... Реч је о чланицама Уније, па људи то користе да

СНИМИЛА ДУШКА СТЕФАНОВИЋ

оду у друге земље заједнице. У том смислу Европска унија је далеко од онога што је била пре пет или седам година – велики сан. Данас постаје и опасно место за живот, јер јој се догађа тероризам, има много зона у које полиција више не може да уђе. У Француској их има 75 званично пописаних. То су мини исламске државе у држави, које не желе да се интегришу. Колико тога треба жртвовати да би се остало на европском путу, за мене је право питање с којим се данас код нас суочавају „доносиоци политике“. Можда иде и време кад ће неко, попут Ердогана, да каже да га та прича више не занима и да поврати суверенитет и безбедност своје земље и економске перформансе, као што Орбан покушава да врати банкарски сектор, макар 50 одсто, јер је у једном тренутку био потпуно предат странцима.

Q Десница у Европи расте. Ипак, и даље се тешко ослобађа стереотипа да је ксенофобична и екстремистичка.

– Мејнстрим медији перфидно за десне идеје данас у Европи користе манипулативни израз екстремна десница, иако ниједна од тих партија није ни за какве екстремне мере – не позивају на насиље, нису ксенофобичне, већ се залажу за легалну парламентарну борбу и победу на изборима. Већ у марту су избори у Холандији, где Вилдерсова партија, према истраживањима, ужива између 30 и 35 одсто подршке и има велике шансе да буде стожер нове владе. Лидери пет нових, радикално десних, евроскептичних странака, дан после инаугурације Трампа, разговарали су први пут у том формату у Кобленцу. Ту су били лидер немачке АФД Фрауке Петри, Марин Ле Пен из Националног фронта, Вилдерс из Холандије, представници Штрахеове Слободарске партије Аустрије и лидер италијанске Лиге за север Матео Салвини. Ниједна од тих модерних европских десних партија нема у свом програму антисемитизам и све користе класичне политичке методе деловања. Ја их називам радикалним, јер су антисистемске, у

смислу да су против данашњег система вредности. Бирачи им се данас по Европи окрећу јер су класичне „мејнстрим“ десне партије, као што је немачка ЦДУ или ОВП у Аустрији, или „деголисти“ у Француској, потпуно напустили своје изворне програме и отишли увелико ка левици.

Q Дакле, вредности су оно око чега се, као и увек, ломе кољња?

– Да, или систем односа који даје одговор на питање шта је живот. Начин живота из серије „Секс и град“ доминира Западом. Реч је о геј браковима, абортусима који су дозвољени до касних месеци трудноће. Управо је екстремизам то подржавати. И онда дођемо до тога да је највећи проблем који Србија има – демографски. На њеном Истоку имамо за девет година

– Низ пошеза оглазеће администрације као да је био срачунаш да створи проблеме Трампу, да га посвађају са што више земаља, па у шом контексту треба и посматрати проширивање 35 руских држављана. Сви, међутим, знају да је то пошез оглазеће администрације, која је у јаници, губи позиције и реално је очекиваши да ће, после периода агајшације, нова администрација настући с другачијих позиција.

петину становништва мање. И кад покренете у јавности да се о томе говори, да се донесу мере које би подстицале рађање, појављује се читав талас феминисткиња и осталих који излазе с тим да је рађање лично право жене. Али, ја вас питам, ко ће онда да живи после нас, ако сви изаберемо хедонистички начин живота. Да ли су смисао живота само путовања и хедонизам? Лично верујем у конзервативни вредносни систем, базиран на хришћанској традицији, не случајно. Вера вас

обавезује на морална начела, ако тога нема, све је дозвољено. Дакле, у једном случају уопште вас не занима шта ће се десити с овом земљом после вас, али ако имате децу, бринућете и за кућу и за окружење, за отаџбину и за то ко ће сутра да је брани. То су фундаментална питања. Демографско питање за мене је изнад свих питања.

Q На контекст о коме говорише наслањају се учесници иницијативе за враћање служења редовног војног рока, које и Ви заговарате.

– Српска традиције је да браните своју државу! Живимо у окружењу које ће увек бити безбедносно проблематично, имамо низ непријатеља, али и глобалне непријатеље, нажалост. Није то наш избор, реч је о нашем карактеру, идентитету. Ако нам је стало до њега, морамо бити спремни да се боримо, али како ако демографски падате и немате људе који ће сутра моћи да бране државу. С друге стране, војска је увек младим људима била и нека врста едукације, и сви ми који смо је прошли знамо колико је то битно. Ако размаженог момчића натерате да устаје годину дана у пет сати, већ га терате да на прави начин схвата живот, да има обавезе. Војска је увек била и морална школа, да научите и да слушате. Ви данас деци дајете права, а не учите их обавезама. Војска младе људе поставља у систем и веома је лоше што они данас одрастају без тог искуства. Ради тога се све гласније заговара враћање редовног војног рока, а и анкете говоре да људи то желе.

Q Како Вам изгледа будућност шегеје?

– Професионална војска није наша традиција. Ми баштинимо традицију „наоружаног народа“, који брани државу. То је најбољи начин, уз професионалне и часне официре. Залажем се за повратак традиционалне српске војске из више разлога, међу којима су и врло практични. Данас ниво борбених и безбедносних снага којима Србија расположе очигледно не одговара нашим потребама. А ако се

наоружавате, морате имати људе који ће бити срж тог система. Нисам упућен у буџетске прорачуне, колико би то коштало. Али, колико чујем, у Министарству одбране увелико се ради на анализи тог процеса, јер постоји потреба, посебно у оваквом несигурном окружењу. И у свету је тренд повратак редовном служењу војног рока, а не професионализација. Сматрам да наш крајњи циљ мора бити враћање служења редовног војног рока, у трајању од најмање шест месеци. Често се говори да наше окружење подсећа на оно што има Израел, а код њих се војска служи три године.

Q Који је највећи безбедносни изазов с којим се Србија данас суочава?

– Сећам се забавне приче из СФРЈ која је гласила отприлике – учили смо у књигама да је Југославија окружена бригадама. Треба се тога подсетити, тако је било у време Југославије, која је имала армију за коју се говорило да је једна од пет најјачих у Европи. Такође између два светска рата наша држава имала је великих проблема с ревизионизмима Бугарске, Мађарске, Италије... Овде никад није било мирног и безбедносно стабилног окружења у коме ћемо имати идеалне односе са суседима. Између осталог, и зато што последња два века велике силе генеришу сукобе на нашим просторима. Аустроугарска је започела конституисања нових идентитета на ободима српског етничког простора, када су настале нове нације, као изразито антисрпске. У сваком тешком тренутку имали смо проблем с неким у окружењу, из различитих разлога, и зато нам је обавеза да будемо опрезни, јер су безбедносни изазови са свих страна. Ипак, највеће реалне опасности су односи са Хрватском, која је почела да се наоружава и упућује сталне вербалне претње, усмерене према Србији и Републици Српској. У тој „коалицији“ је и власт у Црној Гори, а изазов је, наравно, и оно што се догађа око севера Космета, коме се прети да ће бити почишћен неком новом „Олујом“. Не смемо заобићи ни исламски радикализам. Имамо низ по-

– Заиста живимо у периоду глобалне декаденције, која траје десетинама година уназад. Наш народ је свашта преживео последње две и по деценије, и то је само по себи успех. И то што нас има и опиремо се разним притисцима, а још знамо ко смо и шта смо. То није мала ствар. Глобалне промене о којима смо говорили на почетку, отварају шансу за наш народ. Шанса није велика, не онаква како таблоиди предвиђају...

вратника с ратишта, што је опасност, поготово ако се Америка приближи коалицији коју, сасвим извесно, имају Турска, Иран и Русија, и дође до елиминације калифата – тада ће се велики број терориста преселити у Европу.

Q И мигрантски шалас је сам по себи велики безбедносни изазов за Европу?

– Наравно! Те људе треба и економски и социјално збринути, а по правилу, ако вам преко територије пређе милион људи, то је изазов који морате максимално да испратите. Ни у назнакама није да ће тај проблем ускоро моћи да се реши. Услов је да за почетак престану ратови на том простору, јер док год имате овакве Ирак и Сирију, егзодус ће се наставити. У Турској је више од три милиона људи, и, у ситуацији погоршаних односа између Анкаре и Европске уније, то је стална претња, уз коју имате и успон радикалне деснице у Европи. Како да је и нема, кад се ви у једној Немачкој примили готово два и по милиона људи, увезли сте једну Словенију. А највећи број људи, упркос очекивањима, не жели да се интегрише.

Q Јесће ли оптимиста у погледу наше вишталности да се одупре-

мо изазовима времена у коме бивсћивујемо?

– Од обнове српске државе, оно што нас је одређивало јесте слободарски дух, базиран на приватном власништву у својој земљи. То се увелико променило, многи људи извучени су са земље, насељени у градове, у положај пролетера чије запослење зависи од власти. Међутим, верујем да тај дух и даље постоји и одређује нас, додуше, можда мање него раније, али чини да смо „тврди ораш“. Радује ме и то што стижу генерације које су утемељене у такзваном српском становишту и постављају легитимну тезу – лако ћемо за Европу, али хајде да видимо шта ћемо са својом државом.

Q Хоћемо ли, дакле, успети, у времену, како Ви кажете, глобалне декаденције?

– Заиста живимо у периоду глобалне декаденције, која траје десетинама година уназад. Наш народ је свашта преживео последње две и по деценије, и то је само по себи успех. И то што нас има и опиремо се разним притисцима, а још знамо ко смо и шта смо. То није мала ствар. Глобалне промене о којима смо говорили на почетку, отварају шансу за наш народ. Шанса није велика, не онаква како таблоиди предвиђају... Прочитах недавно да ће се Путин и Трамп први пут срести у Београду. То је смешно, али мислим да би бар део притиска могао да нам се „скине с леђа“ и да ће нас пустити да почнемо да се бавимо реалним проблемима, који се не односе само на европске интеграције, већ како да обновимо своју супстанцу, зауставимо „одлив мозгова“, који је један од највећих у свету, па нам најбољи лекари, уместо да нађемо начин да их платимо онолико колико вреде, одлазе у Немачку или Норвешку. Такође, ми не можемо да се бавимо Кином или Јапаном, али можемо, много озбиљније, регионом, односима са суседима, уз прављење озбиљне стратегије како да сачувамо наше људе у окружењу. То су наши приоритети од чијег решавања нам зависи хоћемо ли опстати као народ. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ

АРСЕНАЛ РАТНИКА МИРА

Медија центар „Одбрана“ обележио је 24. јануара у Свечаној сали Дома Војске дан када је 1879. године у Србији изашао први број војног листа „Ратник“, чију традицију настављају магазин „Одбрана“ и часописи „Војно дело“, „Војнотехнички гласник“ и „Нови гласник“, али и 138 година војне штампе у нашој земљи.

Свечаности су присуствовали министар одбране Зоран Ђорђевић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, генерални секретар председника Републике Србије Недељко Тењовић као и успешни спортисти Војске, сарадници и пријатељи Медија центра.

Већ традиционално, додељене су награде победнику конкурса за Новинарску награду „Иван Марковић“ за извештавање о активностима Министарства одбране и Војске Србије и најбољем спортисти и спортској екипи Војске Србије у 2016. години.

Новинарска награда „Иван Марковић“ припала је Оливери Ковачевић, уредници Забавног програма Радио-телевизије Србије, за емисију „Да можда не“ – „Хероји битке за Кошаре на Косову и Метохији током 1998–1999. године“, емитоване 2. јуна 2016. на Првом програму РТС-а.

Најбоља спортисткиња Војске Србије у прошлој години је разводник Наташа Тулафић, док је титула најуспешни-

је спортске екипе припала женској атлетској репрезентацији.

Војна спомен-медаља за допринос систему одбране Републике Србије додељена је Слађани Зарић, уредници документарних филмова у информативном програму Радио-телевизије Србије. Остварила је изузетно плодну, континуирану и успешну сарадњу са Министарством одбране и Војском Србије у копродукцији и техничкој подршци више документарних филмова, који код нас спадају у ред најгледанијих и имају највећи рејтинг у телевизијском емитовању.

Честитајући празник министар Ђорђевић пожелео је припадницима Медија центра „Одбрана“ много успеха у даљем раду, додајући да ће и убудуће имати подршку људи који руководе системом одбране.

Подсећајући на богату традицију војног новинарства и Дома Војске Србије, начелник Управе за односе са јавношћу капетан бојног брода Петар Бошковић нагласио је да је Дом Војске поново централно место културног и уметничког живота Београда, које истовремено чува успомену на храбре српске ратнике, хероје и борце ослободилачких ратова, али баштини и све највредније што је стварано под окриљем Војске.

Колектив Медија центра чине људи посвећени послу, који се из године у годину доказују и профилисањем места и улоге установе и извршавању веома важне мисије представљања система одбране у јавности. „Одбрана“ располаже убојитим арсеналом наоружања, али искључиво намењеног изградњи мира, првенствено унутар бића сваког војника. Тај мир, ако се изграђује на истинским вредностима, излази и шири се изван домена индивидуалног, што и јесте у сржи наше војне традиције.

ПРИЗНАЊА ЗА УСПЕШНУ САРАДЊУ

Медија центар „Одбрана“ у 2016. години остварио је успешну сарадњу с многобројним институцијама и са истакнутим појединцима. Током свечаности захвалнице су додељене Милошу Стругару, аутору аналитичких текстова из области геополитике и међународне безбедности, пуковнику Славиши Голубовићу, аутору књиге „Пад ноћног сокола“, тренутно најпродаванијег издања Медија центра, и мр Бојани Борић Брешковић, директорки Народног музеја у Београду.

Током минуле године, у сарадњи с Генералним секретаријатом председника Републике Србије и Народним музејом Чачак, Медија центар организовао је значајну изложбу одликовања, униформи и сабљи – „Војвода Петар Бојовић – Знамења славе и части“. У то име, Плакета Министарства одбране за најбољег сарадника Медија центра „Одбрана“ за прошлу годину додељена је Генералном секретаријату, која је на свечаности уручена Недељку Тењовићу, генералном секретару председника Републике.

– Искуство је показало да обједињавањем функција и организационим решењима која чвршће увезују сродне делатности можемо постићи још боље резултате. Зато упорно и аргументовано радимо на томе да обједињавањем функција информисања и културе још ефикасније креирамо културне догађаје и да их медијски испратимо – истакао је капетан бојног брода Бошковић.

Према речима директора Медија центра „Одбрана“ пуковника Стевице С. Карапанчина, колектив Медија центра „Одбрана“ чине врхунски професионалци и људи посвећени послу, који се из године у годину доказују и профилисањем места и улоге установе и извршавању веома важне мисије представљања система одбране у јавности и остваривања тако важне везе војске и народа. О томе сведоче и подаци да су припадници Медија центра „Одбрана“ медијски испратили пет догађаја дневно, прешли хиљаде километара обављајући свакодневне задатке, у просеку сваки трећи дан објавили по једну књигу, а број догађаја у Дому Војске већи је за 49 од укупног броја радних дана у протеклој години.

– Медија центар „Одбрана“ располаже убојитим арсеналом наоружања, али искључиво намењеног изградњи мира унутар бића сваког војника. Тај мир, ако се изграђује на истинским вредностима, излази и шири се изван домена индивидуалног, што и јесте у сржи наше војне традиције. Само с таквим миром српски војник је кроз историју полазио у ратове, и то искључиво одбрамбене – нагласио је пуковник Карапанцин. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимили Душка СТЕФАНОВИЋ
Даримир БАНДА

ШТА ДОНОСИ НАБАВКА ЛОВАЧКИХ АВИОНА

СПАС ЗА СТРУ

Решавање вишегодишњег проблема Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије у обезбеђењу потребног броја ваздухоплова за извршење наменских задатака, базирало се на набавци МиГ-29, модерног, савременог авиона, којим у овом тренутку можемо да опремимо српско ваздухопловство

Незадовољавајућа ситуација у Ратном ваздухопловству и ПВО влада годинама. Стога су рађене бројне студије, истраживања и осмишљавани начини проналажења решења како би се стање, пре свега у ловачкој авијацији, на најбољи и најповољнији начин побољшало у скорије време. Према речима начелника Одељења за оперативне послове у Команди РВ и ПВО потпуковника Александра Пипоског, у протеклом периоду Команда тог вида јасно је указивала на потенцијалну опасност – да се може догодити да 2018. године наше ратно ваздухопловство остане без ловачке авијације.

– Ми у овом тренутку имамо четири авиона МиГ-29 и три МиГ-21. „Двадесетјединице“ су двоседи конструисани као школско-борбени авиони, што значи да им је основна намена обука нових пилота, а да уз то могу да обављају одређене борбене задатке. Пошто је то било нужно, „двадесетјединице“ су модификоване, управо да бисмо пребродили кризу која може да нас сачека у будућности. Наредне, 2018. године, на неки начин, губимо „двадесетдеветке“ јер долази период њиховог ремонта, како би могле и даље да се употребљавају. Тада бисмо имали озбиљан проблем јер бисмо на располагању имали само авионе МиГ-21, врло ограничених способности, а наш стални задатак, контрола и заштита суверенитета ваздушног простора, у делу који обављамо ловачком авијацијом, био би угрожен – објашњава потпуковник Пипоски.

У право време

После указивања на незадовољавајућу ситуацију, војно и државно руководство схватило је проблем и кренуло у његово решавање. Од бројних, понуда Руске Федерације била је најповољнија. Њихова жеља да Војсци Србије уступе одређену количину војне опреме и наоружања била је у оквирима војнотехничке сарадње успостављене између Русије и Србије на државном и војном плану, која је обухватала упућивање људи на школовање, размену искуства, индустријску сарадњу и сарадњу у области продаје или донације наоружања и војне опреме.

– Када су Руси показали интересовање да нам уступе авионе, кренуло се у реализацију пројекта. Анализирали смо тренутно стање, наше способности, шта имамо и шта нам је потребно, као и могућност набавке коришћених, половних авиона из Руске Федерације и дошли до закључка да би такав модел решавања

проблема био задовољавајући за средњорочни период од десет-петнаест година, како бисмо сачували способности које имамо, евентуално их подигли на виши ниво те „купили време“ до стицања повољних услова за набавку нових савремених авиона – појашњава начелник Одељења за оперативне послове.

Ради јачања способности, пре свега у домену контроле и заштите суверенитета ваздушног простора, кренуло се у реализацију набавке шест авиона МиГ-29. Припремљена су „кровна“ документа, у складу с правилницима о опремању и наоружању. Донација Руске Федерације била је прихватљива јер су авиони, иако половни, у добром, летном стању.

– Изразили смо жељу да ваздухоплови буду на одређеном стандарду који имамо у РВ и ПВО. С руском страном договорено је да буде урађена „предекспортна припрема“, односно да се авиони доведу у техничко стање које је задовољавајуће за наш систем, да буду технички исправни, борбено употребљиви, да имају могућност коришћења до њиховог коначног века употребе од тридесет година и да буду на нивоу опремљености наших авиона. „Двадесетдеветке“ у Војсци Србије су модификоване, прешли смо на систем навигације прилагођен нашој земљи, како бисмо могли да имамо шире могућности коришћења радионавигацијских средстава. Дакле, 2008. године урађена је модернизација авиона, која је унапредила његове способности. Због тога смо желели да сви авиони буду на том нивоу, што је и договорено с руском страном, и такви треба да буду предати српској војсци.

Руска страна је предлагала да све модификације буду урађене у Русији, али смо инсистирали да се све ради код нас. Авиони стижу у Србију већ у марту ове године у техничком стању у каквом су сада и тада ће наступити радови, односно модернизација. Очекујемо да се крајем ове или почетком наредне године тај процес комплетно заврши и да свих шест авиона предамо 101. ловачкој авијацијској ескадри у 204. ваздухопловној бригади – наглашава потпуковник Пипоски.

Набавка авиона МиГ-29, према његовим речима, била је „оптимално решење, због хитности ситуације“, јер у нашем ваздухопловству већ постоје такви ваздухоплови.

– Када говоримо о „двадесетдеветкама“, имамо комплетно заокружен систем – од обуке, одржавања, до употребе. Не треба набављати ништа ново, нити започињати процесе испочетка. Управо то је био главни разлог да се одредимо за МиГ-29, јер прелазак на нешто ново тражи огромна средства и време. То је одличан авион и да није тако сигурно бисмо одустали од његове даље употребе, а самим тим и набавке.

Одржавање авиона по стању

После дела о набавци авиона, следи фаза која обухвата активности за продужетак века употребе до 40 година на свих десет авиона. С Русима су потписана два уговора – један обухвата набавку шест летелица, а други одржавање свих десет авиона у продуженом веку употребе.

– Авионима МиГ-29 које тренутно поседујемо и оним чији долазак из Руске Федерације очекујемо треба да се изврши продужетак века употребе на четири деценије. Први на којима ће се вршити такви радови јесу наши мигови и тај посао ће бити окончан током наредне године. Дакле, други уго-

вор покрива велики део одржавања авиона у периоду до четрдесет година за свих десет авиона. Све се то може описати као ледени брег – ви видите само врх, што представља авион, а оно испод површине воде, што јавност не види, представља одржавање и све потребно како би авион на стајанци био спреман да полети на задатак. Другим уговором покрили смо „део брега испод воде“ и обезбедили прва два дела пројекта – набавку и обезбеђење делова и свега потребног како бисмо експлоатисали авионе у наредних 10–15 година, односно до четрдесете године века употребе, што је, према мом мишљењу, можда и најзначајније – каже потпуковник Пипоски и додаје да када почне „ремонт“ наша чети-

ХАНГАРИ

Комплетан пројекат набавке авиона обухвата и изградњу хангара. То ће бити не само надстрешнице, покривке за авионе, како би били добро заштићени од атмосферских утицаја, већ савремени објекти који ће пружити аутономност опслуживања ваздухоплова у свим метеоролошким условима. Хангари ће бити „проточног типа“, с једне стране ће авион улазити, а с друге излазити спреман да полети.

– На Аеродрому „Батајница“ обновљен је хангар у коме се изводе радови на авионима МиГ-29. Наредни план је да се уради инфраструктура која ће служити за чување ових десет авиона, јер се чувањем у простору где се може утицати на микроклиму повећава и поузданост авиона. То ће, такође, утицати и на број расположивих ваздухоплова, односно на побољшање поузданости летења – наглашава мајор Костић. ■

ри авиона, руских шест ће већ бити уведено у наоружање, тако да неће бити „празног хода“.

– Важно је напоменути да не иду сва четири авиона на радове у исто време. У најгорем случају, од десет авиона највише три истовремено могу да буду на радовима, односно привремено недоступна за употребу – наглашава потпуковник Пипоски.

Трећа фаза пројекта подразумева виши ниво модернизације свих десет авиона уградњом модерних нападно-навигацијских средстава и ваздухопловног наоружања, чиме ће моћи да се сврстају међу авионе четврте генерације. Тај део пројекта биће завршен 2020. године.

Командант 24. ваздухопловно-техничког батаљона у 204. ваздухопловној бригади мајор мр Чедомир Костић објаснио је да доласком шест авиона долази и нешто ново из корпорације „РСК МиГ“ – прелазак на одржавање авиона по стању.

– До сада су сви ваздухоплови код нас, а и у земљама у окружењу, имали одређени међуремонтни рок рада. Тренд у авијацијском свету је да се то „брише“ и да авиони прелазе у одржавање по стању. То значи да нема класичног ремонта после осам, девет или десет година, у зависности од типа летелице, него се повремено, у овом случају на сваких пет година, укључује стручна екипа произвођача и конструктора која врши инспекцију, односно надзор стања сваког авиона појединачно. На основу затеченог стања, употребом неде-

структурних метода испитивања структуре и агрегата авиона, затим података о начину експлоатације авиона добијених од система објективне контроле, који свака летелица поседује, доноси се програм према којем ће се одређени авион оспособити за даљу употребу наредних пет година. Прихваћен је предлог да и наша четири и руских шест авиона, када дођу у стадијум тридесете године, пређу на одржавање по стању. Поред знатног скраћења времена повратка авиона у оперативну употребу, у наше ваздухопловство улази и нова технологија и методологија рада – истиче мајор Костић.

Према његовим речима, Србија је једна од ретких земаља која и производи авион, а захваљујући новонасталој

њем људства које ваздухоплов опслужује, испитује и подешава, али и средстава које при томе користе. Додатни број авиона захтеваће и повећање броја људи који одржавају летелице, али важно је напоменути да садашњи техничари могу наставити с радом и када авиони стигну – истиче мајор Костић.

Међутим, према његовим речима, с обзиром на старосну структуру кадра, која није повољна, неминовно ће доћи до смањења броја људи који се баве одржавањем тог типа ваздухоплова. Евентуални недостатак кадра биће решен смањењем броја људи који су задужени за одржавање авиона МиГ-21, који ће бити укључени у преобуку, односно дообуку, за одржавање „двадесетдеветке“.

ситуацији „на мала врата“ се враћа и обнавља технологија одржавања авиона МиГ-29, односно најсавременијег типа ваздухоплова у нашој земљи. У уговору постоји и део који се односи на набавке приличног броја резервних делова и опреме која је нашој авијацији недостајала и која би, сигурно, недостајала у наредном периоду, што „на дуже стазе“ обезбеђује летење без већих материјалних проблема.

Популаризовати пилотски позив

На Аеродрому „Батајница“ налазе се сви типови ваздухоплова који лете у Војсци Србије и они се одржавају у 24. ваздухопловно-техничком батаљону, осим авиона „орао“, који се налази и одржава на Аеродрому „Лађевци“ у Краљеву. Специфичност 24. батаљона јесте у томе што је једини у региону, можда чак и у свету, који одржава толико типова ваздухоплова на једном месту.

– Одржавање је специфично јер је авион комплексан. МиГ-29 се појавио касних седамдесетих година, почетком осамдесетих је ушао у употребу у руској авијацији, а у нашем ваздухопловству је од 1987. године. Једна смо од првих земаља које користе тај авион. Четири авиона МиГ-29, која су код нас у оперативној употреби, деле само платформу првобитних летелица, јер је на њима извршено више модификација, а свака са собом носи и потребу за усавршава-

– Нећемо напустити одржавање „двадесетјединице“, али с обзиром на то да у употреби имамо три авиона и да не очекујемо никакву набавку, фокус обуке техничара биће на оспособљавању за рад на новим авионима – каже командант 24. ваздухопловно-техничког батаљона.

Потпуковник Пипоски наглашава да је управо један од највећих проблема у ваздухопловству обезбеђење кадра и да је за то потребно највише ресурса и времена.

– Морамо да предузмемо одређене кораке како бисмо спасили струку, да када у будућности стигну савремени авиони имамо људе који ће лако преузети те послове, јер се губитак кадра касније плаћа многоструко више, и тешко и споро надокнађује. Предстоји нам задатак да оспособимо довољан број пилота за МиГ-29 и то ће се одвијати у два правца. Део кадра који тренутно лети на „двадесетјединицама“ биће укључен у преобуку, и то смо већ урадили с одређеним бројем млађих пилота. Други начин јесте да део оде у Руску Федерацију и да добијемо „готов производ“. На тај начин купили бисмо време и док се у Србији изводи преобука, истовремено у Русији би текла обука – каже потпуковник Пипоски.

Како истиче, у Ратном ваздухопловству и ПВО свесни су да се у времену кризе најлакше одустаје од најскупљих ствари, што ваздухопловство свакако јесте. Због кризе и технолошког заостајања пилотски позив се мање уважава него раније, а млади људи су имали мање мотива да се за њега одређују.

– Квантитет даје квалитет и морамо да популаризујемо пилотски позив, побољшамо статус пилота и техничара, а сви морамо бити свесни одговорности коју ти људи имају. Некада су постојале одличне институције – Ваздухопловно-техничка војна академија и Средња стручна школа – и имали смо одличан стручни кадар. У Београду је пре две године обновљена Средња стручна војна школа, од које очекујемо да изнедри квалитетне техничаре. Из мог искуства, у 101. ескадрили проблем се јавио када су сви професионални војници отишли из система незадовољни понуђеним. Немамо више занављање тог кадра, а за обуку техничара-мајстора на авиону такође је потребно много времена. За три-четири године, када најiskusнији кадар техничара почне да одлази у пензију, можемо имати великих проблема – објашњава потпуковник Пипоски.

Авиони ће оперативно бити употребљиви крајем ове или почетком следеће године и тада ће бити предати јединици.

– Ако говоримо о комплетном пројекту, то ће се остварити 2020. године. Ову годину ћемо искористити да селекту-

јемо људе и да их припремимо, пре свега на авионима „супергалеб Г-4“, па ће и обука ићи много брже, јер ћемо имати десет авиона, а не четири – каже начелник Одељења за оперативне послове.

Високи критеријуми приликом селекције

Приликом селекције и на редовним годишњим прегледима пилота обављају се обимна медицинска и специфична психолошка испитивања, испитивање физичких способности и испуњавање ваздухопловно-антропометријских захтева. Посебним методама селекције, као што су тестови у хипобаричној барокомори, толеранције на убрзање у хуманој центрифуги, просторне дезоријентације и дисање под повишеним притиском, откривају се могући смањени физиолошки капацитети појединца за бављење професијом пилота, који се под уобичајеним физиолошким условима не испољавају,

али се могу јавити у току летења и озбиљно угрозити радне и животне функције пилота те изазвати удес, односно катастрофу. Те посебне методе примењују се и у редовном праћењу физиолошких капацитета појединаца кроз читав летачки радни век. На тај начин пилоти су под сталном контролом и надзором њихових физиолошких могућности за највећа напрезања која се могу десити у обављању летачких дужности.

Председник Војнолекарске комисије за летаче и падобранце потпуковник др Братислав Костић из Ваздухопловномедицинског института РВ и ПВО одговорио је на питање може ли садашњи кадар пилота, с обзиром на здравствено стање и године старости, задовољити потребе које се постављају пред наше ваздухопловство када је реч о набавци авиона МиГ-29.

– Применом медицинско-психолошке селекције, Ваздухопловномедицински институт утврђује индивидуалне психофизиолошке способности и капацитете сваког кандидата за бављење изузетно захтевном професијом војног пилота у

условима излагања висини, смањеној концентрацији кисеоника, екстремној брзини и убрзању, специфичном замору и осталим напрезањима која су повезана с летењем и боравком у атмосфери. Селекцијом се бирају кандидати који могу да издрже специфичне физиолошке захтеве војног пилотирања, а посебно захтеве суперсоничне авијације, која подразумева пилота одличног здравља, како би носио с физичким захтевима најтежег дела професије – маневарском ваздушном борбом. Садашњи кадар пилота и млади који дођу у ваздухопловне јединице после завршеног школовања у Војној академији, могу задовољити потребе које се постављају пред наше ваздухопловство – истиче др Костић.

Међутим, како бисмо у будућности пратили достигнућа у ваздухопловној медицини и захтеве које постављају перформансе нових ваздухоплова, неопходно је да нивоом опремљености савременом опремом и сталним школовањем и усавршавањем медицинског кадра Институт прати развој ваздухопловства – напомиње др Костић. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ

ПРИПАДНИЦИ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
У НОВОЈ МИСИЈИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

СОФИЈА НАДА У НОВИ ЖИВОТ

Циљ мировне операције је сузбијање кријумчарења људи, пружање помоћи бродоломницима и контрола мигрантских поморских рута из Африке, преко Средоземног мора, у Европу

Када је у јуну 2015. године покренута мисија Европске уније на Медитерану, имала је једноставан назив изведен из војних скраћеница EUNAVFOR Med – (European Union Naval Force – Mediterranean Operation Sophia) – Европске поморске снаге Медитеран. Средином августа, када су немачки морнари прихватили мигранте из чамца који је плутао око ратног брода "Schleswig-Holstein", у повећој групи унесрећених избеглица била је и тридесеттворогодишња Рахма, родом из Могадиша, пред порођајем.

– На дугом путу од Сомалије до италијанских обала, на немачком ратном броду рођена је девојчица која је добила име Софија. Од тада се и операција зове по њој, а Софијина велика фотографија налази се на зиду поред главних врата команде мисије у Риму – каже начелник Центра за мировне операције Војске Србије пуковник Миливоје Пајовић.

Могло би се рећи да је Операција „Софија“ војни одговор Европске уније на мигрантску кризу, на такозваној медитеранској рути. Подељена по војничким етапама, та мисија је у фази пуне оперативне активности, с оперативном командом у престоници Италије и командом снага на ратном броду у Средоземном мору.

– Мисија се на неки начин логички и оперативно надовезује на мисију Европске уније „Аталанта“, чији је задатак борба против пирата. Операцију „Софија“ разликује то што војни маневар подразумева офанзивно укрцавање, претрес, пленидбу и преусмеравање бродова за које се сумња да се користе за кријумчарење људи. Истовремено, ангажовани у овој операцији оспособљени су за спасавање утопљеника и унесрећених на мору – наводи пуковник.

Најмање шест борбених фрегата европских поморских сила налази се у међународним водама у близини обале Либије. Италија, као водећа нација у тој мисији, ангажовала је и лаки носач авиона „Ћузепе Гарибалди“, а уз њега су и француски, британски, шпански и немачки бродови.

– Зна се и да су Белгија и Словенија намениле ратне бродове као део снага за ову мисију. За подршку операцији укључени су и борбени авиони и хели-

Софија на броду

коптери, а мисија броји око 1.300 војног и осталог особља – каже начелник Центра за мировне операције.

Планирањем учешћа у мисији EUNAVFOR Med, почев од 2017. године, Војска Србије има намеру да оперативне и штабне способности својих официра, претежно помораца, провери и унапреди у међународном штабу у Риму, али и на отвореном мору на палубама поменутих фрегата. Очекује се да позив за учешће ускоро пристигне када би се и извршила селекција првих официра који би били упућени у мисију.

– Значајно је напоменути да се Србија понудом за пету војну мисију Европске уније сврстава у мали број земаља које конкретно и непосредно, активно учествују у остварењу циљева Европске уније из програма Заједничке безбедносне и одбрамбене политике – објашњава пуковник Пајовић. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ
Фотографије ЦМО

СТАМБЕНЕ ПРИЛИКЕ И НЕПРИЛИКЕ НОВОСАДСКИХ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

ИМА (ЛИ) НАДЕ ЗА
ВОЈНЕ БЕСКУЋНИКЕ

Током турбулентних деведесетих година прошлог века, након сецесије република бивше СФРЈ и по окончању ратних дешавања, из Хрватске, Босне и Херцеговине и Македоније на територију Републике Србије слио се немали број јединица, припадника тадашње ЈНА и чланова њихових породица, па тако и у Нови Сад. Држава је тада понудила оно што је тренутно могла – привремено збрињавање у војним објектима, понајвише касарнама. Након две и по деценије део њих се срећно, и по утврђеној ранг-листи, уселио у своје стамбене просторе које им је доделило Министарство одбране. Ипак, многи и даље животаре у том „привременом“ смештају и, не губећи наду, још ишчекују толико жељени сопствени кров над главом.

Стамбено питање једно је од најважнијих, а вероватно и најболнијих статусних проблема који притиска војне пензионере и кориснике војних пензија. Немали број и након пензионисања живи са својим породицама у тешким условима, као подстанари или у вишедеценијским привременим смештајима у напуштеним касарнама.

У Новом Саду привремени смештај у војним објектима тренутно користи 131 породица са 350 чланова, док у подстанарском статусу живи близу 200 породица војних пензионера са око 520 чланова. У напуштеној новосадској касарни „Војвода Бојовић“ има их понајвише, тачније 66 породица са близу 200 чланова. У некадашњим командирским канцеларијама, кабинетима и учионицама касарне, којом се више од једног века проламао звук војничке трубе и одзвањале војничке команде, већ две и по деценије живи се, рађа и весели, умире и тугује. Стасала је већ и трећа генерација, па тако није чудно да у двадесетак испреграђиваних квадрата живе деда, отац и унуци.

Саво Обрадовић, члан Главног одбора Удружења војних бескућника Србије, наводи како у Новом Саду, за

МАСТЕР ПЛАН

Листом продаје непокретности на располагању Министарства одбране и Војске Србије предвиђена је и продаја више војних комплекса, објеката и земљишних површина у Граду Новом Саду и околини. Међу њима је и напуштена касарна у Улици војводе Бојовића, готово у најужем центру Новог Сада. Изграђена је 1895. године, а у њој је почетком деведесетих година била смештена Средња војна санитетска школа. Има површину од 10.183 хектара, а на њој је десет објеката укупне површине од 6.500 метара квадратних.

Представници Министарства одбране у више наврата разговарали су са градским челницима о продаји те, али и других војних непокретности на углавном атрактивним градским локацијама, али до сада није постигнут договор.

разлику од других градова, већ дуже нема поделе станова. Само су у неколико наврата предлагани модалитети решавања стамбених проблема војних пензионера, али без икаквог одговора надлежних.

– Један од великих проблема нас који користимо привремени смештај у војним објектима јесте и слабо или готово никакво њихово текуће и инвестиционо одржавање. Оронули су, пуни влаге, а мокри чворови готово су неусловни за употребу и представљају могући извор заразе, што захтева хитно решавање – објашњава Обрадовић, предлажући и побољшање услова сме-

ПОСЕТА МИНИСТРА ОДБРАНЕ

Током разговора уприличеног у кругу бивше касарне Саво Обрадовић информисао је министра Ђорђевића о проблемима новосадских корисника привременог смештаја и предложио, по његовом мишљењу, могућа решења.

– Информисан сам о вашим проблемима и већ их дуже времена пратим. Зато сам и данас са вама. Њих није могуће решавати парцијално и желим да изнађемо комплексно, свеобухватно, а не половично решење. У Министарству одбране и Војсци Србије има више од 19.000 проблема истих или сличних вашим – рекао је ми-

штаја на начин прерасподеле празног простора корисницима који са вишечланим породицама живе у скученим стамбеним квадратима.

– Положај војних пензионера и корисника војних пензија додатно је отежан доношењем Решења о плаћању комуналних услуга – додаје председник новосадског огранка Удружења војних пензионера Милорад Орељ и истиче како су војни пензионери без стана, изложени и поновном прикупљању разних докумената по захтеву стамбеног органа Министарства одбране и Фонда СОВО. Уверења и потврде из Пореске управе, катастра, МУП-а и друга плаћају се више хиљада

динара и често се траже и до два пута годишње.

Да се нешто, ипак, креће боље говори и недавна посета министра одбране Зорана Ђорђевића. Он је првог дана 2017. године обишао новосадске војне пензионере и њихове породице, кориснике привременог смештаја у некадашњој новосадској касарни „Војвода Бојовић“. Министар је на тај начин истакао значај који Министарство одбране придаје решавању тог проблема, а и најозбиљније намере Владе Републике Србије да се упусти у његово брже и ефикасније решавање. То најугроженијима свакако улива нову наду. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

нистар Ђорђевић у разговору са корисницима привременог смештаја, и истакао како Нови Сад има реалне шансе да решава постојеће стамбене проблеме у наредном периоду брже од других средина. Он је најавио и скорашњу поделу већег броја станова.

Министар је присутне обавестио и о разговорима вођеним с Милошем Вучевићем, градоначелником Новог Сада, око предаје атрактивних локација садашњих војних објеката Граду и изградњи једне заједничке касарне у рејону Мајурска ада и одређеног броја војних станова.

Након разговора са већом групом корисника привременог смештаја министар Ђорђевић обишао је део смештајних простора и обрадовао најмање станаре поделивши им новогодишње пакетиће.

Са министром су у посети војним пензионерима били бригадни генерал Жељко Петровић, командант Прве бригаде Копнене војске, у чијој су територијалној надлежности објекти привременог смештаја, и Љубомир Драгањац, председник Удружења војних пензионера Србије.

ЗИМОВНИК РЕЧНЕ ФЛОТИЛЕ НА МИНУС 18

У рукавцу Дунава, зимовнику за бродове Речне флотиле у новосадској касарни „Александар Берих“, сваке године током зиме ствара се ледена кора. Осим што залеђена површина реке спречава испловљавање, она би, ако се не разбија, могла да доведе до оштећења подводног дела речних миноловаца, чија је оплата од алуминијумских легура, речних патролних чамаца и, посебно, десантно-јуришних и моторних чамаца, с оплатом од пластике. Зато се никако не сме дозволити да бродове и пловна средства у зимовнику окује лед.

ЛЕДЕНА ЗАМКА

Ледених јануарских дана, када јутарња температура ни у равничарском Новом Саду није прелазила минус осамнаест степени, а „најтоплија“ дневна минус девет на Целзијусовој скали, док је кошава увелико појачавала ледени осећај, службена смена у пловној јединици Првог речног одреда непрекидно, из сата у сат, пратила је стање леда и по потреби, а почесто и ноћу, разбијала лед.

– На тај начин у сваком тренутку обезбеђују се услови за несметано испловљавање бродова, али и спречавају евентуална оштећења на бродским тру-

повима – каже командант одреда капетан фрегате Ромео Грбовић.

За разбијање ледене коре користе се речни миноловци. Треба напоменути да су припадници јединице пре две године, сопственим знањем и капацитетима, модификовали неколико реморкера који у зимском периоду ефикасно служе као омањи ледоломци и у потребној мери обезбеђују проходност пловног пута у условима претње формирања ледостаја и ледохода. Њиховом употребом увелико се смањује потрошња погонских средстава, али и спречавају евентуална оштећења пловних објеката. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

БАТ

Како се не би дозволило стварање дебљег слоја леда који је на вишечасовним, па и целодневним, јануарским леденим температурама претио да окује пловне објекте, танка ледена покрица, која се око бродског трупа веома брзо ухвати на површини стајаће воде каква је у зимовнику, разбија се око свих пловних објекта готово сваког сата, некад и чешће, такозваним батом с дугачком дршком, у зависности од спољне температуре и брзине залеђивања.

ЛЕД НА ДУНАВУ

Обустава пловидбе и лед на Дунаву зими и не представљају новост. Ипак ђудљива природа зна да приреди и веће неугодности. Тако је у фебруару 2012. године, на Дунаву, од Новог Сада до Сланкамена, формиран потпуни ледостај, а дебелина леда била је у просеку од 10 до 25 центиметара. Давне 1956. године у кориту Дунава било је 180 милиона кубика леда дебљине 80 центиметара. То је у суседној Мађарској и граничном сектору с нашом земљом изазвало поплаве. Тада је у Мађарској расељено око 37.000 домаћинстава. На нашем делу Дунава те године покушано је да се лед покрене бацањем 250 килограма бомби из хеликоптера. Како су ваздушни удари били опасни за хеликоптере, употребљени су авиони Ратног ваздухопловства, што је уродило плодом и спречена је поплава. Те године за ломљење леда ангажовано је око 3.500 војника.

ПРОБИЈАЊЕ

Задатак да разбије ледену баријеру створену током ноћи на изласку из зимовника, у рано зимско јутро с „дебелим“ минусом, добила је посада речног миноловца 335 „Апатин“, којом командује искусни поручник корвете Марко Младеновић. С командног моста он надгле-

да све радње и поступке. Припреме и испловљавање обављене су по строгом бродском протоколу и за овакве временске (не)прилике. Све мора бити усаглашено, а свака радња обавља се крајње опрезно. Ништа се не препушта ни леденом изненађењу, ни случају.

ОБУКА

У зависности од ледоносне ситуације и Војска Србије придаје потребан значај обуци у супротстављању евентуалној леденој стихији. Тако су припадници 2. понтонирског батаљона Речне флотиле и 18. инжењеријског батаљона Прве бригаде у фебруару 2012. године извели на полигону новосадске касарне „Југовићево“ показну вежбу у рушењу леда минирањем „Лед 2012“. Приказани

су садржаји припремних радњи за извођење сложене операције минирања, начини и поступци приликом израде минских бушотина моторном тестером и инжењеријским алатом и припреме леда за минирање, као и израда, паковање и постављање експлозивних пуњења, израда и проверавање мрежа за њихово активирање, уз ефекат дејства минирања леда.

УНИФОРМА НИЈЕ ОДЕЛО

Пише Звонимир ПЕШИЋ

Док је, у неку руку, оправдано и разумљиво да се пензионисани официри и подофицири у униформи појаве приликом обележавања државних и војних празника, укључујући и дан неке јединице, дочек бизнисмена у истом том оделу представља ружну слику, недостатак слуха за протокол и избегавање реалности уређених система у правној држави.

Недавно је помпезно, на велика врата, после 11 година одсуствовања, у Србију допутовао Богољуб Карић. Електронски и писани медији донели су о томе више обимних прилога. Тиме је удовољено интересовању јавности, јер је Богољуб познат као бизнисмен у Србији, чије су фирме годинама успешно пословале у нашој земљи, али и у државама на Истоку, пре свега у Русији и Белорусији.

Један детаљ представљао је „шлаг на торту“ приликом његовог доласка. Наиме, у часу када је Карић крочио у салу где су га дочекали родбина и пријатељи, у ставу мирно, у свечаној униформи с ешарпом око појаса, рапортирао му је пуковник у пензији. Бизнисмен је маниром дисциплинованог војника прихватио вероватно режирани перформанс – у ставу мирно, отпоздравио је војнички.

То што се збило на Аеродрому „Никола Тесла“ у Београду превазилази укус лепог понашања и представља грубо кршење прописа. Према важећој регулативи, пензионисаним професионалним припадницима наше војске није дозвољено да се у појединим пригодама појављују у униформи на јавним местима. Док је, у неку руку, оправдано и разумљиво да се пензионисани официри и подофицири у униформи појаве приликом обележавања државних и војних празника, укључујући и дане јединица, дочек бизнисмена у истом том оделу предста-

вља ружну слику, недостатак слуха за протокол и избегавање реалности уређених система у правној држави.

Пуковник о којем говоримо завршио је највишу школу у систему одбране, па су му засигурно познати аршини када се облачи војна униформа, тим пре што је више од три деценије часно и достојанствено носио то обележје Војске. Да се на аеродрому појавио у грађанском оделу с краватом, било би симпатично када би стао мирно, поздравио и рапортирао бизнисмену. Овако је остала мрља, која се у редовима активних и пензионисаних официра препричава као нонсенс без преседана.

У Министарству одбране припремају се прописи о ношењу униформе пензионисаних припадника Војске Србије. По свему судећи, параграфима би официрима и подофицирима било омогућено да се у униформи појаве на некој од свечаности поводом Дана државности, Дана Војске, дана видова и родова или дана јединица у којима су службовали. Њихове униформе би уз уобичајене ознаке имале и обележје којим се наглашава да је реч о војним ветеранима.

Прописима би у сваком случају ваљало предвидети неку врсту суда части и санкције за оне који прекрше правило, то јест ако старешинску одору обуку када то није параграфима предвиђено.

Униформа, ипак, није одело. ■

РУЧНИ РАКЕТНИ БАЦАЧ **БУР**

Снаге за специјалне операције (ССО) Руске Федерације однедавно су опремљене новим ручним бацачем ракета калибра 62 mm „бур“ („бушилица“). То оруђе је, након опсежног тестирања, уведено у наоружање руске војске крајем 2014. године. Током 2015. почела је његова серијска производња, а специјалним снагама испоручено је у јуну ове године.

Ручни ракетни бацач МГК „бур“ (рус. Малогабаритный Гранатомётный Комплекс „Бур“) производ је компаније „КБП“ (Конструкторское бюро приборостроения) из Туле, а настао је на основу захтева специјалних снага за компактнијим, лакшим и виšekратним противоклопним оруђем. Заснован је на ручном ракетном бацачу РПО-М „шмель“ („бумбар“), с тим да је намењен за виšekратну употребу и знатно је лакши и краћи.

Бацач се једноставно користи и састоји од две главне компоненте: механизма за опаливање са оптичким нишаном и фабрички спаковане ракете у контејнеру, који има функцију лансирне цеви. Намењен је за онеспособљавање и уништавање оклопних возила и живе силе у бункерима и заклонима на даљинама од 25 до 950 метара. Најуспешније дејство постиже се на даљинама до 650 m и може се користити у температурном

опсегу од -55 до +40 степени Целзијуса, дању и ноћу. Може да испуљује кумулативне или термобаричне ракете, а пробојно дејство зависи од врсте ракете. Погодан је за специјалне, извиђачке и диверзантске задатке, а и за борбу у урбаној средини, јер се њиме може дејствовати из просторија најмање квадратуре од 16 метара квадратних.

Дужина МГК „бур“ је 742 mm, тежина механизма за опаливање 1,5 kg, а ракете у лансеру око 3,5 килограма. На њега се преко шине, бочном монтажом могу поставити дневни, ноћни и пасивни нишански уређаји. Руски „бур“ је тренутно најмањи ракетни бацач у свету, а биће доступан и иностраним купцима. ■

GLOCK НОВИ СЛУЖБЕНИ ПИШТОЉ FBI

Како се наводи у саопштењу истакнутом на сајту Владе САД, Федерални истражни биро – FBI изабрао је аустријски Glock у калибру 9x19 mm за нови службени пиштољ те агенције. Наиме, FBI је 2014. обавио балистичка испитивања пиштољске муниције и најавио поновно увођење метка 9 mm Pabelum уместо досадашњег .40 S&W. Већ 2015. расписан је тендер за набавку пиштоља 9 mm у компакт и стандардној варијанти са оквирима капацитета 14 (за компакт) и 16 (за стандардни) метака.

Иако је у медијима било незваничних информација да ће се FBI одлучити за пиштољ SIG Sauer P-320, на крају је ипак изабран Glock с обзиром на то да оперативци агенције имају позитивна искуства са тим оружјем. Glock-22 у калибру .40 S&W службени је пиштољ FBI још од 1997. године, а као секундарни користи се модел Glock-26 Subcompact калибра 9 милиметра.

Претпоставља се да ће нови службени пиштољи бити Glock-1, као стандардни, и Glock-19, као пиштољ у компакт варијанти. Тражено је да пиштољи буду у црној боји, са шест резервних оквира, упутством за руковање и комплетом резервних делова.

Уговор са аустријском компанијом која има свој огранак у САД вредан је око 85 милиона долара. Поред FBI, пиштољима Glock опремиће се још десетак савезних органа – Министарство одбране, Биро за дуван, алкохол и ватрено оружје (ATF), Агенција за борбу против наркотика (DEA), Савезна полицаја, Поштанска служба... ■

ИЗВИЈАЧКИ БОРБЕНИ ПРСЛУК

Британска компанија за производњу тактичке опреме "Warrior Assault Systems" представила је извиђачки борбено-балистички прслук RPC (енг. Recon Plate Carrier) намењен специјалним јединицама. Настао је на основу предлога припадника британских специјалних снага SAS и SBS, а рађен је по узору на лаки тактички прслук JPC (Jumpable Plate Carrier) америчког произвођача "Crye Precision". Прслук нема уметке од кевлара или дајнеме (тзв. меку балистику), већ само могућност постављања предње и задње балистичке плоче (SAPI и ESAPI димензија 260x240 mm). Због тога је лаган и ниског профила, па је за разлику од стандардних пешадијских прслука, погоднији за ношење на дуготрајним маршевима, у летњим условима и извиђачким задацима.

Прслук је модуларног типа – M.O.L.L.E (Modular Lightweight Load-carrying Equipment) са PALS (Pouch Attachment Leader System) системом качења футрола, торбица и борбених ресурса. Израђен је од квалитетног материјала Cordura 1000D, са квалитетним копчама и чичак-тракама према најстрожим војним стандардима. Унутрашњост прслука постављена је 3D сунђерасто-мрежастим материјалом ради удобности и одвође-

ња топлоте тела. Са бочних страна налазе се три траке које повезују предњи и задњи део прслука и на њима се такође могу качити футроле или бочне балистичке плоче. Предњи PALS панел закачен је са две копче и јаком чичак-траком, а може се скинути и на њега поставити грудни носач Pathfinder Chest Rig истог произвођача.

Борбени прслук RPC производи се у маскирној (Multicam), сиво-маслинастој (Olive Drab) и боји песка (Tan). Његова цена у малопродаји, без балистичких плоча, са комплетом торбица, футрола и грудним носачем Pathfinder Chest Rig јесте 195 фунти (око 28.000 динара). ■

БУНДЕСВЕР

ИЗНАЈМЉУЈЕ ИЗРАЕЛСКЕ БЕСПИЛОТНЕ ЛЕТЕЛИЦЕ

Немачко министарство одбране и израелски "Israel Aerospace Industries" потписали су уговор о закупу пет наоружаних беспилотних летелица IAI Eitan (Heron TP) до 2025. године. Уговор је вредан 600 милиона евра, а његово потписивање најавила је немачка министарка одбране Урсула фон дер Лајен у јануару ове године.

Уговор чини посебно занимљивим чињеница да ће летелице бити стационаране у Израелу и да ће се њима управљати са територије те земље. Тим су се, наводно, избегле компликоване процедуре око дозвола за коришћење немачког ваздушног простора. Осим тога, положај Израела на Блиском истоку и близина Азије одговарају стратешким интересима Немачке.

Иначе, Бундесвер је 2008. разматрао куповину пет наоружаних беспилотних летелица MQ-9 Reaper (Predator B) америчке производње, међутим, због повољније понуде израелске

компаније одлучио се за IAI Eitan. Тако су Немци флоти беспилотних летелица IAI Heron 1, које користе од 2010, придодали и њену наоружану варијанту.

Беспилотна летелица IAI Eitan (позната још као Heron TP) новија је верзија Heron 1. Од ње се разликује по томе што је наоружана (може да носи бомбе и ракете), па осим извиђања и прикупљања обавештајних података, може дејствовати по циљевима на земљи. Намењена је за рад на средњим висинама и може непрекидно да лети до 70 сати. Маса корисног терета је око 1.000 kg, брзина крстарења 296 km/h (максимално 460 km/h). Летелица је дуга 13 m и има распон крила од 26 метара.

Летелицу IAI Eitan осим Израела користи Индија (10), а Британско краљевско ваздухопловство такође разматра куповину или њихово изнајмљивање. ■

Припремио Бојан РАЈИЋ

ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА
„ИЗБОР ИЗ УМЕТНИЧКЕ ЗБИРКЕ
ДОМА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ”

Посебан куриозитет поставке јесте чињеница да ће престоничка публика бити у прилици да погледа четири слике Влаха Буковца, Светислава Страла, Лазара Личеноског и Марка Челебоновића, које до сада нису биле излагане. У припреми је и монографија о Уметничкој збирци Дома Војске, која ће током године бити представљена јавности као прва монографија изабраних дела те куће, с музеолошком обрадом података, коју ће сачинити тим еминентних историчара уметности које предводи Никола Кусовац.

ПРАЗНИК
МЕЛЕМ

У сусрет предстојећој изложбеној сезони, Дом Војске Србије је за све љубитеље ликовног стваралаштва отворио врата изложбом „Избор из Уметничке збирке Дома Војске Србије” у Великој галерији. Под сводовима некадашњег Ратничког дома, добро познате адресе за све поклонице уметности, представљено је око тридесет дела најзначајнијих југословенских уметника, међу којима су радови Саве Шумановића, Петра Лубарде, Мила Милуновића, Бранка Миљуша, Косте Хакмана, Нандора Глида, Богомила Карлавариса, Ангелине Гаталице, Ота Лога.

Посебан куриозитет поставке јесте чињеница да ће престоничка публика бити у прилици да погледа четири слике Влаха Буковца, Светислава Страла, Лазара Личеноског и Марка Челебоновића, које до сада нису биле излагане.

Отварајући изложбу директорка Народног музеја мр Бојана Борић Брешковић посебно је истакла плодотворну сарадњу институције коју предводи и Медија центра „Одбрана”, осврнувши се, том приликом, на изложбе које су обележиле и годину за нама.

– Значајно је указати и на стручно ангажовање појединих кустоса Народног музеја управо на обради Уметничке збирке Дома Војске Србије, у чијем јединственом сегменту,

за очи.

за душу

на овом месту, имамо прилике да uživamo – нагласила је директорка Народног музеја, најављујући да ће, поводом обележавања Дана државности Републике Србије, Народног музеј и Медија центар „Одбрана“ још једном заједничким снагама представити пројекат одабраних дела вајарских уметника који припадају корпусу новије српске скулптуре.

Директор Медија центра „Одбрана“ пуковник Стевица Карапанџин изразио је задовољство што се изложбена сезона у Великој галерији отвара управо овом поставком, која је избор дела из Уметничке збирке те куће, а која је формирана 1953. године, када је галерија основана.

– Дом Војске Србије, некадашњи Ратнички дом, као установа од посебног значаја, својим изложбама и пратећим програмима у последњих неколико година заузима референтно место на културној мапи Србије и пружа значајан подстицај за развој уметности, њено стварање и учење о њој – нагласио је пуковник Карапанџин.

Такође је најавио да је у припреми и монографија о Уметничкој збирци Дома Војске Србије, која ће током године бити приказана јавности као прва монографија изабраних дела уметничке збирке те куће, с музеолошком обрадом података, начињеном од тима еминентних историчара уметности предвођених Николом Кусовцем.

Говорећи о значају Уметничке збирке Дома Војске, кустос Народног музеја у Београду Петар Петровић истакао

да се он огледа у чињеници да омогућава јавности да се, под кровом ове галерије, опет сусретне са уметницима који нису у самом врху ликовне уметности у нас, али су веома значајан део мозаика српске, али и југословенске уметничке сцене.

33

Уметничка збирка Дома Војске Србије данас располаже с више од 1.500 предмета. Богатство фондуса омогућило је да се током претходног периода реализују и изложбе: „Поетика и судбина 20. века“, „Огледало времена“, „Читање линије“, „Исповести југословенске модерне“.

Селекцију и избор радова за изложбу „Избор из Уметничке збирке Дома Војске Србије“ сачиниле су историчарка уметности Јелена Кнежевић и Весна Мијатовић Вујић из Медија центра „Одбрана“, а сви љубитељи ликовног стваралаштва поставку ће бити у прилици да погледају до 9. фебруара 2017. године. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимила Душка СТЕФАНОВИЋ

БУДУЋНОСТ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ — НОВИ ПУТ СВИЛЕ ИЛИ СРЕДЊИ ПУТ

БОРБА ЗА ШТАФЕТУ

Пише Милош СТРУГАР

Трамп је објавио крај америчког учешћа у неолибералној глобализацији и неоконзервативном интервенционизму. Имајући у виду да је управо та земља била лидер, носилац и највећи поборник глобализације, такав драматичан заокрет изазвао је шок у свету и покренуо дебату о начину преуређивања међународног поретка.

Председник Доналд Трамп је током изборне кампање јасно поручио да сматра да је политика неолибералне глобализације и неоконзервативног интервенционизма, коју су спроводиле претходне администрације, главни разлог безбедносних и економских проблема Сједињених Америчких Држава, који су довели до пада животног стандарда становништва. Обећао је радикални заокрет и корените промене у привредној и трговинској политици, које ће бити руковођене искључиво америчким националним интересима, у духу његовог изборног слогана: „Прво Америка”. На тој платформи је и добио изборе.

Инаугурациони говор и прве извршне одлуке потврђују да то није била само предизборна реторика. Одлуке да се САД повуку из трговинског споразума о тран-

спацифичком партнерству, који је требало да иницијално обухвати 12 земаља и 40 одсто светске привреде, али и да се преиспита Северноамерички споразум о слободној трговини (НАФТА) с Канадом и Мексиком, који је на снази од 1994. године и представља једну од највећих зона слободне трговине, указују да ће нова администрација вероватно напустити све мултилатералне трговинске споразуме засноване на „Вашингтонском консензусу” и неолибералном концепту.

Крај „Вашингтонског консензуса”

Почетком деведесетих САД, Европска унија, Међународни монетарни фонд, Светска банка, Светска трговинска организација (СТО) и проминентни међународни економисти подржали су пакет економских принципа познат као „Вашингтонски консензус”, који заговара отворена тржишта, слободан проток људи и роба, либерализацију страних инвестиција, укидање протекционистичких мера, немешање државе, смањење државних буџета и дефицита, приватизацију државних предузећа и флукутирајуће валутне курсеве. То је постала неолиберална мантра, а мере су агресивно наметане широм света.

На званичној веб-страници владе нова трговинска политика „Прво Америка” описана је као сублимација ка стању у којем ће компаније желети да остану у САД, ту отварају радна места, плаћају порезе и обнове америчку привреду. Та стратегија подразумева висок ниво протекционизма у виду заштите америчке привреде и тржишта великим царинским стопама и сличним мерама, те преоријентацију с мултилатералних на склапање билатералних трговинских споразума. Трамп прети и трговинским ратом против Кине и земаља за које сматра да преплавају америчко тржиште јефтним производима, приморавају велике домаће корпорације да селе погоне и радна места из САД, док, истовремено, штите своја тржишта и обарају вредност својих валута, што се посебно односи на Кину и јуан.

Другим речима, Трамп је објавио крај америчког учешћа у неолибералној глобализацији и неоконзервативном интервенционизму.

WORLD
ECONOMIC
FORUM

Имајући у виду да је управо та земља била лидер, носилац и највећи поборник глобализације, такав драматичан заокрет изазвао је шок у свету.

Државе су се изненада суочиле с кључним стратешким питањима прилагођавања новој реалности. Основна дилема је да ли остати доследан досадашњем неолибералном концепту развоја, упркос свим његовим испољеним негативним странама или убрзано реформисати националну политику и привреду. Наравно, највише су забринути они који су имали највише користи од глобализације, као што су западне мултинационалне корпорације и финансијске институције. У тој групи су и Кина и остале азијске земље, које су биле партнери у глобализацији и извукле огромне користи и оствариле високе стопе привредног раста.

Доналд Трамп

Стога није изненађење да је управо Кина покренула дебату о будућности глобализације и чврсто стала у њену одбрану, с највишег политичког нивоа. Председник Си Ђинпинг је за то искористио своје прво учешће на Светском економском форуму у Давосу, који се с правом сматра светским глобалистичким клубом, и с те платформе, практично, понудио да Кина преузме водећу улогу у глобализацији. У говору, који је наишао на веома позитивне коментаре и одобравање осталих учесника, он је признао да је глобализација створила нове проблеме, али да то није разлог да се она потпуно одбаци. Предложио је да се спроведу одређене реформе и да се њоме управља на начин који би умањио негативне ефекте, а донео корист свим земљама и нацијама. Снажно се успротивио протекционизму и трговинским ратовима из којих ће, сматра Си Ђинпинг, сви изаћи као губитници.

Кинески „Један појас, један пут“

Кина можда није имала намеру да већ у овој фази преузме позицију лидера, али практично није имала избора, јер се САД убрзано повлаче и за собом остављају вакуум, који једино Кина (можда) може да попуни. Важно је, међутим, схватити шта тачно Кина подразумева под идејом глобализације. Си Ђинпинг употребљава термин „економ-

ска глобализација“, под којим подразумева слободан промет роба и услуга, слободан приступ тржиштима, укидање царина и протекционизма и глобалну либерализацију страних инвестиција. Кина, међутим, сматра да активна улога и интервенционистичка политика државе на макроразмату доноси боље резултате него када се све препусти тржишним законима.

За разлику од неолибералне глобализације, у којој су по тржишним принципима стране инвестиције углавном ишле у приватни сектор и приватизацију јавних предузећа, кинеске инвестиције у другим земљама ишле су првенствено у инфраструктуру и јавни сектор. Си Ђинпинг није поменуо остале аспекте глобализације, као што су заштита интелектуалне својине, валутни курсеви, лојална конку-

Си Ђинпинг

ренција и остало што је много више у фокусу развијених земаља Запада. Очигледно је да Кина у улози лидера сматра да јој припада право да редефинише правила глобализације и међународне трговине у складу са својим моделом економског развоја.

Председник Си Ђинпинг је истакао да је у овом моменту највећи проблем одсуство нових и робусних покретача глобалног развоја. Кина сматра да је управо она у позицији да покрене глобални раст, првенствено кроз формирање мреже споразума о слободној трговини и либерализацији инвестиција. У том контексту највећи потенцијал има њихов стратешки пројекат евроазијске интеграције „Један појас, један пут“, познатији под називом „Нови пут свиле“.

Важну улогу у глобалном пројекту Кине има и недавно основана Азијска банка за инфраструктурне инвестиције, чији је фокус на улагању у инфраструктуру у секторима енергије и транспорта. У њеном оснивачком чланству је 57 земаља, углавном из Азије и Европе. Последњих неколико недеља, међутим, значајно је повећано међународно интересовање и, према изјавама кинеских званичника, 25 земаља са свих континената покренуло је иницијативу за чланством. Као алтернативу за ТПП трговински споразум, чија је будућност неизвесна после америчког повлачења, Кина нуди слободну трговинску зону Азије и

Пацифика у оквирима Споразума о регионалном свеобухватном економском партнерству, који обухвата 16 земаља и око 30 одсто светске привреде.

У Давосу се појавио још један, неочекиван претендент на водећу улогу у глобализацији. Премијерка Велике Британије Тереза Меј је у свом говору рекла да ће Британија преузети водећу улогу као најјачи и најпоузданији бранилац интереса приватног капитала, слободног тржишта и слободне трговине у целом свету. Она је развила необичну тезу да је Британија напустила Европску унију како би „загрлила цео свет“ и водила глобалну политику. Рекла је да ће њена влада изградити „глобалну Велику Британију“ и да ће бити највећи бранилац постојећег међународног поретка и међународних институција попут УН, НАТО-а, ММФ-а, Савета безбедности. Британска премијерка жели да покаже да досадашње снаге глобализације могу да буду носиоци неопходних економских и социјалних промена у оквиру постојећег међународног поретка, не мењајући основне принципе либерализма, слободног тржишта и постојећих међународних уговора.

Британски фокус на друштвеној одговорности

У оквиру тога она сматра да државе и владе морају да преузму већу улогу и имају већи утицај у економским и социјалним питањима, док приватни бизнис и корпорације треба да буду друштвено одговорнији и да допринесу просперитету.

Критички је говорила и о „култу индивидуализма“, који је, у спречи с глобализованим средствима комуникације, покидао везе између појединца и друштва. Заложила се за промену фокуса с индивидуалних права на друштвену одговорност. У свим тим елементима Меј је практично покушала да формулише „средњи пут“ и помири неолиберални и кинески приступ глобализацији. Међутим, за разлику од Си Ђинпинга, Тереза Меј нема да понуди нови глобални пројекат, велике инвестиционе подухвате или ширења трговине и тржишта, да би поткрепила амбицију да Велика Британија поново постане глобални лидер.

Одлазећа гарнитура америчких неолибералиста и неоконзервативаца се надала да Немачка, под вођством Ангеле Меркел, може да преузме водећу улогу од САД и одбрани неолиберални концепт глобализације и међународног поретка.

Последња званична посета Обама била је управо Берлину и многи коментатори су то протумачили као предавање „штафете“ Ангели Меркел.

Канцеларка је, међутим, изложена све оштријим критикама споља и унутар земље, а односи с новом администрацијом у Вашингтону су веома компликовани. Стога не изненађује то што Немачка и Европска унија за сада немају већу улогу у дебати о будућности глобализације и међународног поретка. За то постоји више разлога, међу којима је свакако најважнији нејединство унутар Уније о многим важним питањима. Томе доприноси и неизвесност око политике нове администрације у Вашингтону према ЕУ и бојазан да може доћи до редефинисања односа и драматичног слабљења веза.

Ова година је вероватно кључна за будућност Уније, јер јој предстоје преговори о „Брегзиту“, као и избори у Холандији, Француској, Немачкој и, вероватно, у Италији, који из корена могу променити однос снага, не само у тим земљама, већ у целој Унији. Победа десних партија довела би у питање опстанак једин-

ствене валуте, отворених граница и даљи прихват миграната, што су кључне вредности и достигнућа ЕУ, те би се и њен опстанак, у форми у којој данас постоји, довео у питање. У овом моменту се чини да она неће имати значајнију улогу у дебати о будућности глобализације и преуређивању међународног поретка све док не реши интерне проблеме, усагласи унутрашње разлике и дефинише заједничку политику даљег развоја у измењеним међународним околностима.

У дебати о будућности глобализације није реч само о геоекономији и трговини. Исход тог процеса одредиће и геополитички утицај и стратешки положај појединих земаља и савеза. У овом моменту изгледа да је Кина у најбољој позицији да промовише свој концепт развоја и новог међународног поретка, посебно уколико успе да у њему сачува и ојача своју стратешку сарадњу с Русијом. Међутим, истинска глобализација, по дефиницији, не може да се постигне без учешћа САД, које су и даље најјача економска сила.

Остаје да се види да ли ће се нова администрација ипак укључити у глобалну дебату о преуређивању међународног поретка или ће се потпуно окренути политици изолације.

У међувремену, глобални изазови и проблеми се гомилају и заоштравају. ■

Аутор је бивши високи службеник Уједињених нација

ПРАВО НА ЖИВОТ

Пише
Дучшан ГЛИШИЋ

Недавно завршени Светски економски форум (СЕФ) потврдио је да осам најбогатијих породица у свету поседује више богатства од (сиромашније) половине светске популације. Само осам породица! Њихово богатство увећава се из године у годину исто онако као што се повећава сиромаштво друге половине света, оне у којој дневно од глади умире више од 30.000 људи. Не убијају само идеолошки, верски и сваковрсни други екстремисти, већ и глад.

Андерс Брејвик, норвешки екстремни десничар, убио је јула 2011. године више од 70 марксистички оријентисаних и за мир и равноправност опредељених, углавном младих људи. Проглашен је урачунљивим и осуђен у једној од најдемократскијих, најцивилизованијих и најслободнијих земаља света на толико и толико година затвора, без права на помиловање. Недавно се жалио због „непримереног“ третмана у затвору и норвешки суд му је делимично дао за право. Држава, кажу, не сме да буде сурова ни према вишеструком убици, ни према човеку који је убио више од 70 људи и заувек унесређио неколико стотина њихових рођака, пријатеља, чланова породица. Ни према монструму се, дакле, не сме понашати непримерено. У савременој Европи не сме да важи правило „око за око, зуб за зуб“.

А, ипак, после свега нисмо у заблуди? Својевремено је велики српски писац и хуманиста, доказани демократа и борац за људска права, Борислав Пекић у својим „Писмима из Лондона“ писао о младићу, неонацисти, коме у Великој Британији, колевци европске савремене демократије (ако заборавимо античку Грчку), вршњаци нису дозвољавали да заврши студије на изабраном колеџу, уз образложење да назадној и агресивној идеологији није место на универзитету, међу академском популацијом. Пекић је стао у одбрану британске државе која је заступала право младића да се образује, надајући се да ће, кад буде знао више, променити своја назадна схватања.

Универзална декларација о правима човека, коју је Организација уједињених нација усвојила на Генералној скупштини децембра 1948. године, прописује (у члану 3) да „свако има право на живот, слободу и личну безбедност“. Млади Норвешкани убијени 2011. године, очито, нису

имали то право. Пресудио им је човек који је своје дело, иначе највећи појединачни злочин у Европи у 20. веку, објаснио нацистичком идеологијом и „правом на живот у расно, идеолошки и етнички чистој Европи“. Шест година касније, поново у судници, овога пута као тужилац, Брејвик тражи своје „право на живот без затворског малтретмана“ и нацистички поздравља забезекнуте судије. Да, ипак, нисмо у заблуди?

Наизглед није у директној вези, али, ако се замислимо, опет ћемо доћи до Уједињених нација и Универзалне декларације о правима човека. Недавно завршени Светски економски форум (СЕФ) потврдио је да осам најбогатијих породица у свету поседује више богатства од (сиромашније) половине светске популације. Само осам породица! Њихово богатство увећава се из године у годину исто онако као што се повећава сиромаштво друге половине света, оне у којој дневно од глади умире више од 30.000 људи. Не убијају само идеолошки, верски и сваковрсни други екстремисти, већ и глад. Глад не зна за Универзалну декларацију о правима човека на живот и достојанство... Она убија масовно. Умиру гладна деца, заборављени бескућници, нелечени тешки болесници, умиру од болести, дроге, дувана, гину у непрекидним ратовима они који немају ни снагу ни моћ да зауставе крвопролиће... У свету је све више сиромашних, оних који „живе“ од неколико долара месечно, док се мали број срећника разбацује и новцем и храном. И правима.

И сад, где је веза између екстремног норвешког убице и њему сличних терориста и осам најбогатијих породица на планети? Чиме се то храни тероризам, где је снага идеолошког, верског и сваког другог екстремизма, ако не у неједнакости, социјалној, расној, идеолошкој, правној...? У неједнаком праву на живот? ■

ПИШЕ ДР БИЉАНА СТОЈКОВИЋ КУБА ПОСЛЕ СМРТИ ФИДЕЛА КАСТРА

РЕВОЛУЦИЈА КОЈА НИЈЕ ПОЈЕЛА СВОЈУ ДЕЦУ

Кубанска револуција већ деценијама привлачи пажњу социолога, историчара, публициста, политиколога, филозофа, културолога или појединих друштвених покрета и група младих, који у њој траже надахнуће и подстицај за развој научне мисли или за друштвено деловање

Кубанска револуција више од пола века је предмет подробног проучавања великог броја научних дисциплина у оквиру друштвених наука, али се њен политиколошки аспект посебно издваја, јер објашњава међународне и унутрашње узроке њеног настанка, практичне последице које су проистекле у реформи кубанског друштва, утицај харизматичних лидера на развој догађаја, као и последице утицаја тзв. опијума за народ у виду комунистичке идеологије на међународне односе. Овај приступ том феномену сагледава и практичне последице једног „досањаног сна“ милиона гладних Латинамериканаца, који су тако постали једнаки са богатима, који су збацили колонијални јарам и успоставили друштвени систем социјалне једнакости у којем су се различити полови, класе и расе коначно изборили за равноправност. А то није мало.

У последње време истраживачи се поново враћају Кубанској револуцији, спекулишући шта ће бити са Кубом након смрти једног од најзначајнијих комунистичких лидера 20. века, Фидела Кастра (1926–2016), чији је живот окончан 25. новембра прошле године.

С друге стране, милиони заљубљеника у „лик и дело“ Ернеста Че Геваре из целог света одлазе у Боливију и на Кубу да се поклоне сенима великог револуционара. Такође, не сме се изгубити из вида да највеће латиноамеричке државе, попут Аргентине и Бразила, крупним корацима грабе ка лидерским позицијама најразвијенијих земаља у свету, не заборављајући велике историјске лекције њиховог кубанског суседа и поуке из чувене интервенције моћног америчког суседа у Заливу свиња 1961. године.

слична питања која су водећи коментатори угледних спољнополитичких гласила у свету постављали након смрти Јосипа Броза Тита (1892–1980), превиђајући да ће постојећа државна и партијска криза у СФРЈ кулминирати у крвавом грађанском рату. Као што је познато, тај рат избио је десет година након смрти бившег доживотног председника СФРЈ, Кастровог саборца у комунистичком покрету и у покрету несврстаних земаља, са којим је делио и страст према скупим цигарама

Ово размишљање није без основа, поготово ако се има у виду дугогодишња и латентна сукобљеност САД и Кубе, која је углавном идеолошке природе. Сукоб који је започео између социјализма и капитализма, као привредног и друштвеног поретка у којем је основни покретач профит, а не и задовољавање општих потреба и који је, по главним идеолозима социјализма, Карлу Марксу и Фридриху Енгелсу, заправо поредак заснован на „експлоатацији једне класе другом“. Тај поредак постоји и данас. Насупрот њему, социјализам као тип друштвеног уређења, за који је карактеристично подруштвљење средстава за производњу и власт радничке класе, али под којим се подразумева и скуп идеја, вредности и учења за успоставља-

Тито и Кастро су били ђасионирани љубитељи хаванских цигара

Нови идеолошки сукоб на помолу

Питање шта ће бити са Кубом након смрти Фидела Кастра, грађане Републике Србије неминовно асоцира на

ње новог друштвеног система, није ушао у своју напреднију фазу, тј. комунизам под којим се у социолошком смислу најчешће подразумева социјална једнакост и правда, а у идеолошком смислу „диктатура пролетеријата”. С друге стране, многи теоретичари политике тврде да је капитализам у 20. веку ушао у своју последњу и највишу фазу, тј. империјализам који карактерише неоколонијализам.

У основи, не може се пренебрећи чињеница да се идеолошки блок капиталистичких земаља, предвођених САД и Северноатлантским пактом (НАТО је створен 1949. године и егзистира и данас), успешно обрачунао са социјалистичким лагером земаља створених Варшавским пактом (1955–1991). Пад Берлинског зида 1989. године за многе је представљао прекретницу у новијој политичкој историји, која је водила ка уједињењу две Немачке (уједињење социјалистичке Демократске Републике Немачке и капиталистичке Савезне Републике Немачке збило се 3. октобра 1990. године) и распарчавању бившег Савеза Совјетских Социјалистичких Република (1991) и бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (1991–1999). Стога се данас поставља логично питање: Хоће ли се америчка администрација, након што је на председничким изборима победио републиканац и милијардер Доналд Трамп, фокусирати на коначан обрачун са „последњим бастионима комунизма у свету” (Кина и Куба) или на обрачун са радикалним исламизмом оличеним у Исламској држави на Средњем истоку?

Иако је Доналд Трамп јавно прокламовао сарадњу са Руском Федерацијом у борби против Исламске државе у Сирији, судећи по саставу његовог кабинета, тешко ће се спољна политика САД отргнути од могућности да успостави тзв. доминацију великог спектра, укључујући и неоколонијалну доминацију над Латинском Америком, поготово када јој Фидел Кастро више није на путу. Као што је познато, овај потконтинент традиционално је био подручје геополитичких интереса САД, како би пласирао свој финансијски капитал и монополски проширио сферу извоза

капитала, експлоатације сировина и створио ново тржиште за продају својих производа. Следствено томе, треба имати у виду да је сарадња између Кубе и САД у последње време у узлазној фази у неколико привредних грана, те се у наредном периоду може очекивати да ће се САД за своју доминацију на Куби борити невојним, односно економским средствима, уз помоћ америчких и мултинационалних компанија, као и уз помоћ мас-медија, јачајући свој глобални културолошки утицај.

Потомци робова траже једнакост

Хоће ли Кубанска револуција сачувати своја достигнућа у социјалној, економској, политичкој и културној сфери или ће поклекнути пред изазовима потрошачког друштва, кључно је питање које се данас намеће у тој латиноамеричкој земљи. Кубанска револуција, која је започела 1953. године и трајала до 1. јануара 1959, предвођена Ернестом Геваром и Фиделом Кастром, представљала је важан историјски догађај који је ту земљу ослободио диктатуре Флугенсиа Батисте и страних колонијалних и империјалистичких утицаја и понудио хуманију социјалну перспективу за слојеве радника и сељака и њихову децу, који су, углавном, били потомци некадашњих робова. Стога резултат социјалне револуције није само посебна измена у склопу, активностима и функционисању облика друштвеног поретка, већ општа, темељна, дубока и свеобухватна прогресивна измена политичких, друштвених, економских, културних, психолошких и других односа у оквиру једног друштва.

У оквиру одређења револуције као насилне промене поретка, потребно је сагледати специфичну улогу Кубанске револуције у измени социјалних односа у тој земљи и њен утицај на многе радничке покрете у свету тога доба и у савремености. Иако се марксиста на Куби не одричу употребе насиља и борбе (герила) за класно и национално

ТЕКИЛА, ГЕРИЛА

Ко још не зна за популарну песму Бајаге и бенда „Инструктори“ из осамдесетих година прошлог века „Текила, герила“? За текилу се зна шта је, а оно што млади, најчешће, не знају јесте да „герила“ потиче од шпанске речи *guerrilla*, што у преводу значи „мали рат“. Под тим појмом подразумева се дејство малих, наоружаних, лако покретљивих одреда (групе бораца), у најразноврснијим облицима оружаних сукоба и психолошког деловања, ради физичког и моралног исцрпљивања непријатеља или подстицања маса на оружану борбу.

Историјски посматрано, термин „герила“ датира још из периода борби шпанских јединица против Наполеонове војске, које су се водиле од 1804. до 1814. године. Међутим, успешне герилске акције водили су и Руси против Наполеонових јединица, Мексиканци против француских, Пољаци против руских итд. Такође, треба истаћи да је искуство стечено герилским начином борбе у Другом светском рату употребљено у едукацији официра у многим савременим армијама, у којима постоје посебне јединице намењене за вођење специјалних операција.

ослобођење, они су као заговорници конфликтних теорија друштва успели да дају и одговор на питање како друштвени поредак створен револуцијом на Куби опстаје толике године, уз подршку свих слојева друштва, упркос утицају неповољних међународних услова.

Одговор на то питање садржан је и у објашњењу друштвених прилика које су довеле до те револуције, а својевремено га је сликовито дао нико други до главни идеолог комунизма Карл Маркс, који је у свом знаменитом делу „Капитал“, пишући о томе да „власник робова купује свог радника, као што купује коња“, навео управо пример Кубе: „Баш се у тропској привреди, где су годишњи профити често равни целокупном капиталу плантажа, најбезобзирније жртвује живот црнаца. Тако је пољопривреда западне Индије, те вековне колевке баснословног богатства, прогутала милионе људи африканске расе. Тако је данас Куба, чији приходи износе милионе и чији су сопственици плантажа кнезови, она област у којој видимо како се класа робова не само храни најгором храном и мучи без прекида и до потпуног исцрпљења, него и како се један велики део робова сваке године директно уништава спором тортуром прекомерног рада и недостатком сна и одмора.“

Управо стога не треба да чуди што су припадници марксистичког теоријског правца у Латинској Америци, у доба неоколонијализма, сматрали да је револуција економски, друштвени, културни, психолошки, једном речју свеукупни (тотални) прогресивни преображај човека и укупне структуре друштва. Они су сматрали да уколико

освајање власти нема за политички циљ употребу те власти у функцији остварења револуционарних циљева, а пре свега измене друштвених односа недостојних човека, оно се не издиже од домета политичке револуције остајући тако пред вратима социјалне револуције, а револуција на Куби није желела да остане у предворју историје.

Латиноамерички покрети за ослобођење

Чињеница је да је Кубанска револуција у време колонијализма пробудила многе наде у револуционарне промене унутар латиноамеричких друштвено-политичких структура и односа. Стога се до краја шездесетих година 20. века у многим латиноамеричким земљама јављају герилски покрети, које су активно подржавали кубански револуционари, али и неке комунистичке партија изван тог региона, попут Комунистичке партије Савеза Совјетских Социјалистичких Република. У току Кубанске револуције постојао је само један покрет „26. јули“, којем ће се касније придружити и револуционарни директоријум „13. март“ и Социјалистичка народна партија (комуниста).

Најпре треба појаснити да покрет „26. јули“ није добио назив по датуму када је настао, далеке 1925. године, већ по неуспелом нападу на касарну „Монкада“, који се збио на тај дан, али 1953. године. Герилски покрет на Куби у то време разликовао се од „традиционалних“ политичких партија по следећим карактеристикама: (1) начин оснивања је неинституционализован, тј. није основан на конгресима и конференцијама, него непосредним акцијама његових припадника; (2) радикализам у деловању, како у односу на режим (радикална критика политичких партија), тако и у односу на методе борбе (акцент се ставља на оружани вид борбе); (3) наглашавање револуционарних традиција и прогресивне антиимперијалистичке, демократске мисли из историје кубанског народа; (4) дефинисање програма који је изражавао шире друштвене интересе, а не само једне друштвене класе; (5) наглашавање политичке опредељености и спремности на акције повезане са револуционарним положајем маса, а не и на организациона питања; (6) еластичност у одређивању револуционарне тактике, у складу са конкретним друштвено-историјским условима.

Поред покрета „26. јули“, један од политичких субјеката кубанске револуције била је и Социјалистичка народна партија (комуниста). У то време стратегије готово свих комунистичких партија Латинске Америке биле су веома сличне, односно полазиле од једног генералног концепта о карактеру класне борбе и носиоцима друштвеног преображаја, па је неопходно да се укаже и на неке од његових главних карактеристика. Наиме, владајући концепт о револуционарном преображају друштва у готово свим комунистичким партијама Латинске Америке тога доба био је заснован на схватању да револуција на постојећем степену друштвено-политичког и економског развоја треба да се одвија кроз две етапе: прва, антиимперијалистичка, демократска и антивелепоседничка (не стремити ка поли-

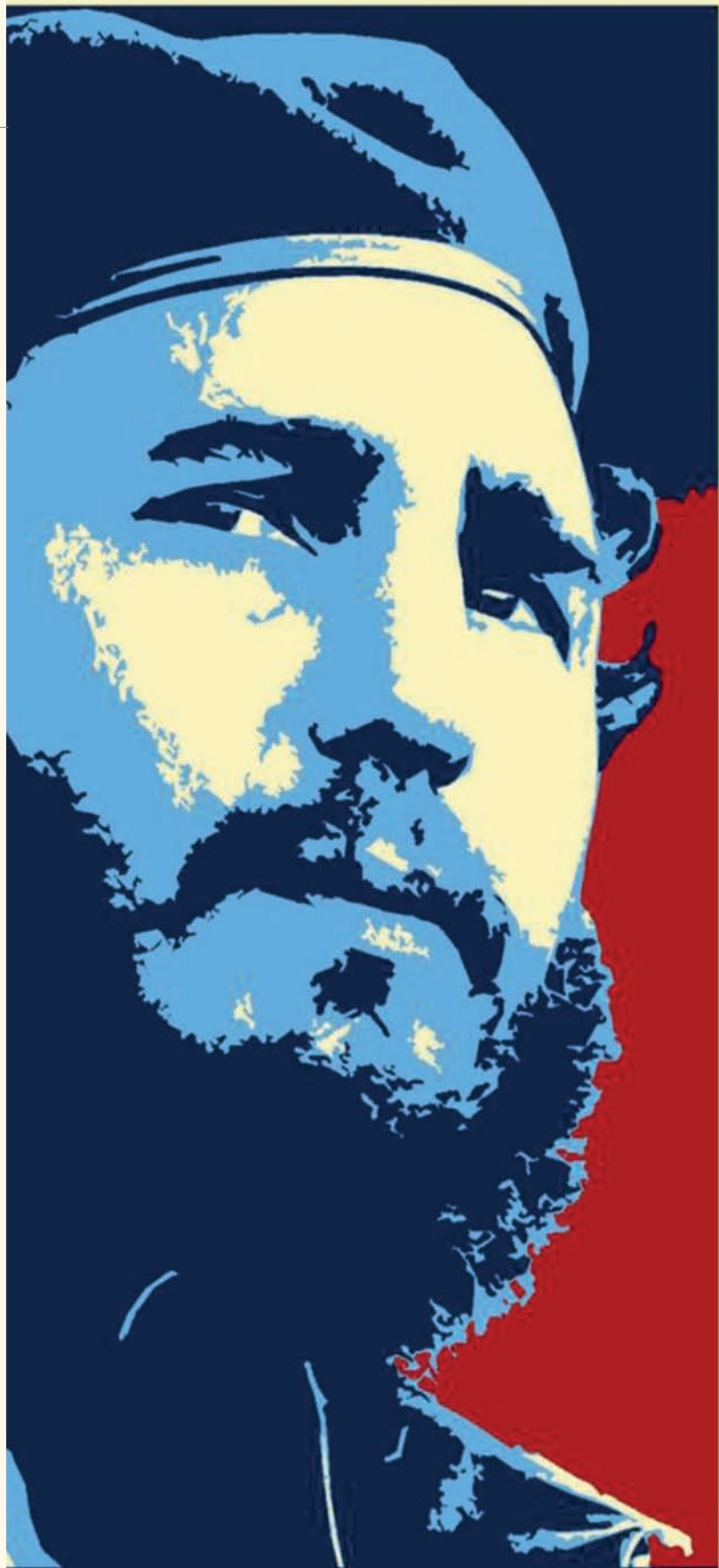
тичком и привредном проширењу неке власти) и друга, социјалистичка. Ово схватање било је базирано на уверењу да је основна друштвена противречност у земљама Латинске Америке у ствари противречност између индустријског развоја и заостале аграрне структуре друштва, што је резултат чињенице да није остварена буржоаско-демократска револуција, па се из тога изводио закључак да би такву револуцију требало извести. У том контексту, пролетаријат је у почетку био савезник буржоазије у борби против страних (првенствено северноамеричких) монопола и домаће велепоседничке олигархије. Резултат револуције требало је да буде укидање велепоседа и заосталих друштвених односа, па су је стога тада дефинисали првенствено као антиимперијалистички покрет и као таква представљала је, у идеолошком смислу, етапу друштвеног развоја ка социјалистичкој револуцији.

Полазећи од тог концепта, за који се залагала и Социјалистичка народна партија (комуниста), друштвене снаге требало је да обухвате веома широке друштвене слојеве, од радничке класе до националне буржоазије. То је делимично и био разлог зашто је за време Другог светског рата премијер Кубе био Фулгенсио Батиста (то је била његова прва владавина Кубом), чија је кандидатура била потпомогнута од коалиције коју су чинили и комунисти. Та коалиција, и поред тога што је давала знатне повластице радничком покрету, није била прихваћена код већине грађана и то је на крају довело и до поделе у револуционарном покрету.

За време Батистине владе, економска ситуација доживеће знатан напредак због избијања Другог светског рата. Његов наследник на позицији премијера Рамон Грау Сан Мартино изабран је на ту дужност 1944. године, захваљујући широкој подршци у народу. Међутим, ни Сан Мартино, а ни његов наследник Карлос Прио Сокарас (1948–1952), иако су били лидери Кубанске револуционарне партије, нису успели да искористе повољне економске услове за време својих мандата. Својим мерама успорили су започети економски раст Кубе, а мито, корупција, пљачка јавних фондова и шверц роба нису били реткост. Влада је заправо подржавала криминалне групе и наоружане банде, у намери да избаци комунисте из свих структура власти.

Грађански и политички покрет "Ortodoxia" побунио се због веома лошег стања у земљи. Њихов харизматични вођа Едуардо Сивас извршио је 1951. године самоубиство услед једне жестоке расправе са владиним представницима. Али упркос притиску владиних представника, популарност "Ortodoxie" у народу је расла тако да је тај покрет победио на политичким изборима 1952. године. Међутим, војни пуч Фулгенсиа Батисте, 10. марта 1952, уз свестрану војноекономску помоћ САД, довешће га 1954. године на позицију председника државе и његова диктатура трајаће све до краја 1958. године. ■

(Наставак у следећем броју)

REVOLUTION

МУЗИЧКА СЛУЖБА У СИСТЕМУ ОДБРАНЕ

Војна музика за свачије уши

Дан службе обележава се 10. јануара, у знак сећања на 1845. годину, када је тадашњим војним законом „Устроением гарнизоног воинства“ дефинисано да се војна музика састоји од 50 људи, што је било по угледу на европске армије тог времена. Данас војну музику система одбране представљају Симфонијски оркестар Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“, Репрезентативни оркестар Гарде и Војни оркестар Копнене војске.

Музичка служба се као специјализована војна стручна служба појавила крајем 19. и почетком 20. века. До тог времена, у скоро свим армијама постојали су војни оркестри у саставу већих јединица и гарнизона и то без система руковођења и јединствене организације. У српској војсци, музичка служба установљена је 1901. године „Законом о устројству војске“, који је прописивао да сваки војни оркестар има капелника, а за обједињавање свих музика у јединствену службу био је предвиђен виши капелник у Министарству војске.

Капелници су завршавали конзерваторијум, а музичари, стални (дејствителни) или под уговором (странци), разврставани су у дванаест класа. При свакој музичкој служби формиране су музичке школе за младиће од четрнаест до осамнаест година.

Репрезентативни оркестар Гарде

Репрезентативни оркестар Гарде је јединица у саставу гардијског батаљона Гарде Војске Србије. Формиран као велики дувачки оркестар, омогућавао је да се, у зависности од потреба, формирају разни типови мањих инструменталних састава. Под именом Књажевско-сербска банда, давне 1831. године основан је указом кнеза Милоша Обреновића, а први начелник оркестра био је капелник Јосиф Шлезингер, кога су наследили великани попут Станислава Биничког, Франца Клинара и осталих.

Почетком двадесетог века, Станислав Бинички основао је оркестар Краљеве гарде, у тадашње време једини професионални састав у Србији. Био је намењен за давање војних почести у оквиру протокола државних органа и реализацију

задатака војних свечаности. Репрезентативни оркестар Гарде у данашње време учествује и у обележавању важних историјских догађаја, неговању и подстицању развијања музичког стваралаштва које одражава културну традицију српског народа.

Ансамбл „Станислав Бинички”

Наредбом краља Александра I Обреновића септембра 1899. године формиран је први симфонијски Београдски војни оркестар, који ће свој рад наставити непосредно под министром војним. Један од утемељивача оркестра био је и Станислав Бинички, композитор, војни капелник, организатор музичког живота у Србији, аутор композиција „На уранку” и „Марш на Дрину”, који је 1899. године као диригент стао пред Београдски војни оркестар, претечу данашњег Уметничког ансамбла Министарства одбране.

Ансамбл „Бинички” достојно носи његово име и деценијама наставља своју мисију, упоредо афирмишући музику из наше и светске музичке баштине. То је први организовани облик музичког стваралаштва у Србији из којег су, неколико деценија касније, настали и бројни оркестри попут оркестра Београдске опере, оркестра Београдске филхармоније и Радио оркестра.

Војни оркестар – Ниш

Војни оркестар Копнене војске Србије наставља да негује традиције некадашњег оркестра Моравске дивизије из периода пред крај 19. века и музике Првог пролетерског корпуса из Другог светског рата. Његова основна делатност и мисија јесте учешће на војним свечаностима, протоколи-

ма, обележавању значајних историјских датума из традиције српске војске и државе, те одавање војних почести. У својој историји оркестар је сарађивао са музичким ствараоцима и извођачима из Србије на различитим културним манифестацијама.

Репертоар Војног оркестра – Ниш током историје био је богат, разноврстан и у складу с духом времена. У периоду веће бројности кадра и боље опремљености, на репертоару је имао и дела класичне музике, увертире, симфоније и остале значајне композиције домаћих и страних аутора. У складу с формацијом и мисијом коју сада има, на његовом репертоару данас су корачнице и кола из српске традиције, химне и маршеви за протоколе. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ

КАДЕТ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ АЛЕКСА ДРАГАШ

ПРВИ ДОПЛИВАО ДО ЧАСНОГ КРСТА

Поводом великог хришћанског празника Богојављења, у организацији Храма Светог Борђа, градске општине Чукарица и ЈП „Ада“, на Ади Циганлији, најодважнији спортисти пливали су 19. пут за Часни крст

Упркос хладном времену, температури ваздуха минус два, воде од три степена Целзијуса, и леденој кошаји, 60 такмичара, међу којима по седам припадника Војске Србије и Жандармерије, чланова СВИБОР-а и три госта из Руске Федерације пливало је за веру, част и престиж.

Најуспешнији у том подухвату, за који се осмеле само најхрабрији, био је кадет четврте године Војне академије Алекса Драгаш, који је први препливао стазу дугу 33 метра, која симболично представља Исусове године.

После победе истакао је да су му утисци изванредни и да је то веома свечан чин за њега.

– Много ми је драго што сам имао прилику да пливам као представник Војске Србије. Захвалан сам професори-

ма Катедре за физичко васпитање, који су ми омогућили услове за тренинг и припреме – рекао је будући официр Војске, који је посебно захвалио колегама који су данас пливали с њим, тренеру пуковнику Мирославу Талијану, на-

МИНИСТАР БОРБЕВИЋ НА САВСКОЈ ПРОМЕНАДИ

Министар одбране Зоран Ђорђевић присуствовао је пливању за Часни крст на Савској променади, где је акцију организовало удружење „Соко Савамала“. Припадници РВ и ПВО учествовали су, у оквиру обележавања Богојављења, у градским литијама у Земуну и Чачку, а за Часни крст пливали су и ваздухопловци из састава 204. и 98. ваздухопловне бригаде, 250. ракетне бригаде за ПВД и 126. бригаде ВОЈИН на Земунском кеју, Западној Морави у Чачку и у Старим Бановцима.

Већ традиционално, припадници Војске Србије учествовали су и у осталим манифестацијама пливања за Часни крст које су организоване широм Србије.

ПЛИВАЧ И ДОБАР МАТЕМАТИЧАР

Алекса Драгаш рођен је у Зрењанину 14. јула 1994, где је завршио Основну школу „Др Јован Цвијић“. Одрастао је уз млађу сестру Аницу, за коју каже да му је од малена била подршка. После основне школе, определио се за природно-математички смер у Зрењанинској гимназији, коју је завршио као одличан ђак 2013. године, када је уписао и Војну академију, у 138. класи.

– С обзиром на то да сам од малих ногу био добар математичар и да се од пете године бавим спортом, упис ми није представљао потешкоћу. На Академији сам изабрао смер Јавне финансије и постао део прве генерације овог студијског програма – каже Алекса и потврђује да се током студија на тој високошколској установи суочио с многим изазовима и стекао непроцењиво искуство, пре свега захваљујући одличним условима за образовање и бављење спортом.

Кренуо је од аикида, кошарке, ватерпола, пливања, које је најдуже тренирао, затим одбојке, фудбала, веслања, шаха и савате бокса, а по завршетку прве године Академије сусрео се с војним пентатлоном – спортом који је посебно заволео.

– Такмичио сам се у оквиру система одбране, учествовао на светском војном првенству, где сам наступао као репрезентативац пентатлон тима Србије. Међутим, ниједан досадашњи успех није ми значао као овај данас, да као представник Кадетске бригаде и Војне академије освојим Богојављенски крст, пливајући са најбољим друговима Николом Милановићем и Војином и Милорадом Голубовићем, који су ми били велика подршка од почетка нашег пријатељства – истиче Алекса и додаје да је успех резултат напорних припрема и свакодневних активности и обуке на Војној академији.

челнику Школе националне одбране, и начелнику Војне академије генерал-мајору Горану Зековићу.

Манифестација на Савском језеру започела је формирањем богојављенске литије у Храму Светог Ђорђа на Бановом брду, која је преко Савског насипа дошла на Аду Циганлију. У почасној пратњи литије било је 15 кадета Војне академије.

Богојављенски крст победнику је уручио епископ топлички Арсеније, а прелазни победнички плашт председник Скупштине градске општине Чукарица Милан Стојић. Пре почетка такмичења владика је одслужио молитву на језеру и беседио о симболици празника, који нам је уласком у реку Јордан „Господ подарио“, уз свету тајну крштења, док су за уметнички програм били задужени професор Никола Рацков и Оливер Њего. Пливању је присуствовао и саветник премијера за верска питања Владимир Божовић. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ
Снимио Даримир БАНДА

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
ВОЈНА АКАДЕМИЈА

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор у звање наставника

А) ПОЉЕ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

1. избор једног наставника за ужу научну област Војна историја у звање доцента и
2. избор једног наставника за ужу научну област Стратегија у звање доцента.

Б) ПОЉЕ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

1. избор једног наставника за ужу научну област Ракетни системи у звање доцента,
2. избор једног наставника за ужу научну област Геодезија у звање доцента и
3. избор једног наставника за ужу научну област Опасне материје у звање доцента.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира,
2. да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи,
3. да је кандидат професионално војно лице за избор у звање наставника на редном броју А1, Б1, Б2 и Б3 и војни службеник за избор у звање наставника на редном броју А2.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да испуњава услове за избор у звање доцента из члана 16. и члана 17. Правилника о стицању звања наставника на Универзитету одбране („Службени војни лист“ број 21/16),
2. кандидати за избор у звање доцента приступно предавање одржаће пред комисијом за приступна предавања дана 8. 2. 2017. године. Приступно предавање траје најдуже 20 минута. Тему бира кандидат, с тим да она мора да буде из уже научне области за коју конкурише за избор у звање доцента.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

1. документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и израду извештаја за избор у звање наставника (Одлука Сената број 7/56

- од 20. октобра 2016. године), које је објављено на интернет страници Универзитета (Војне академије),
2. попуњен одговарајући образац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника (СД),
3. уверење надлежног органа МУП о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи,
4. сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу у оквиру студијских програма Војне академије.

Правилник о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника и Упутство за припрему конкурсне документације и израду извештаја комисије за избор у звање наставника налази се на интернет страници Војне академије.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање наставника подносе се на адресу Војне академије: Генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање наставника“.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација неће се враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

ВАЖНА НАПОМЕНА

Кандидати који буду изабрани у звања наставника неће бити постављани на формацијска места наставника у Војној академији, већ ће права и обавезе наставника остваривати са формацијског места на ком су већ постављени, а у складу са чланом 73. став 4–6 Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/2005, 100/2007-аут. тум., 97/2008, 44/2010, 93/2012, 89/2013, 99/2014, 45/2015-аут. тум. и 68/2015). ■

ИНТЕРНИ ОГЛАС

за пријем на рад у изасланствима одбране Републике Србије у 2018. години

- изасланик одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Народној Демократској Републици Алжир (ФЧ пуковник),
- изасланик одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Републици Грчкој (ФЧ пуковник),
- изасланик одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Републици Македонији (ФЧ пуковник),
- изасланик одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Републици Турској (ФЧ пуковник),
- изасланик одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Краљевини Белгији (ФЧ пуковник),
- изасланик одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Републици Пољској (ФЧ пуковник),
- помоћник изасланика одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске (ФЧ потпуковник),
- помоћник изасланика одбране у Изасланству одбране Републике Србије у Руској Федерацији (ФЧ потпуковник).

ОПШТИ УСЛОВИ КОЈЕ КАНДИДАТИ ТРЕБА ДА ИСПУЊАВАЈУ:

- да су кандидати професионална војна лица на служби у Министарству одбране и Војсци Србије;
- да кандидати за изасланике одбране могу бити постављени на дужност у складу са чланом 23. Уредбе о стањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира („Службени гласник РС”, број 35/2012);
- да кандидати за помоћнике изасланика одбране могу бити постављени на дужност у складу са чланом 22. Уредбе о стањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира („Службени гласник РС”, број 35/2012).

ПОСЕБНИ КРИТЕРИЈУМИ КОЈЕ КАНДИДАТИ ТРЕБА ДА ИСПУЊАВАЈУ:

- да се против кандидата и чланова његове уже породице које са собом води у иностранство не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности;
- да су он и чланови његове уже породице које са собом води у иностранство држављани Републике Србије и да немају држављанство друге државе;
- да је здрав и способан за дужност у изасланству одбране и да су чланови уже породице које планира да води

са собом у иностранство здрави, о чему прилаже доказ прибављен од надлежне здравствене установе;

- да поседује возачку дозволу за управљање моторним возилом и да активно вози;
- да испуњава безбедносне критеријуме за избор на дужност у изасланство одбране;
- да након истека периода обављања дужности у изасланству одбране, који начелно износи четири године, има најмање три месеци до испуњења услова за престанак професионалне војне службе по сили закона;
- да има последње две службене оцене најмање „истиче се”;

да познаје стране језике потребне за рад у изасланству одбране земље пријема и то:

- за дужност изасланика одбране у Народној Демократској Републици Алжир – француски 2. степен,
- за дужност изасланика одбране у Републици Грчкој – енглески 2. степен,
- за дужност изасланика одбране у Републици Македонији – енглески 2. степен,
- за дужност изасланика одбране у Републици Турској – енглески 2. степен,
- за дужност изасланика одбране у Краљевини Белгији – енглески 2. степен,
- за дужност изасланика одбране у Републици Пољској – енглески 2. степен,
- за дужност помоћника изасланика одбране у Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске – енглески 2. степен,
- за дужност помоћника изасланика одбране у Руској Федерацији – руски 2. степен;
- да у току припрема за дужност достигне 1. степен знања језика земље пријема односно, знање енглеског језика на нивоу 1. степена, ако је неопходно знање језика земље пријема;
- да по повратку са дужности у иностранству прихвати да буде постављен на дужност по потреби службе.

УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС КАНДИДАТИ ОБАВЕЗНО ПРИЛАЖУ:

- попуњен упитник за конкурс за пријем на рад у изасланство одбране;
- попуњен упитник за безбедносну проверу, додаток „А”, „Б” и сагласност за безбедносну проверу;

- мишљење начелника сектора или самосталне управе, односно лица истог ранга у Министарству одбране – за лица распоређена ван Војске Србије или мишљење начелника Генералштаба Војске Србије – за лица из Војске;
- оверену фотокопију дипломе о завршеној школи;
- оверене фотокопије две последње службене оцене;
- лекарска уверења о здравственој способности за кандидата и чланове породице;
- уверења о познавању захтеваних страних језика (уколико поседује);
- уверење надлежног органа да се не води кривични поступак против кандидата и чланова његове породице које са собом води у иностранство;
- извод из матичне књиге венчаних не старији од шест месеци, уколико са собом у иностранство воде супружнике;
- уверења о држављанству за кандидата и чланове породице које са собом воде у иностранство;
- оверену фотокопију возачке дозволе;
- изјаву да по повратку са дужности пристаје на распоред и постављење по потреби службе.

Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене и потпуне учествују у поступку селекције која ће се реализовати у четири фазе у складу са критеријумима за израду листе кандидата за потребе избора изасланика одбране.

У првој фази селекције кандидати ће бити ранжирани на основу успеха са школовања, усавршавања и последње две службене оцене.

У другој фази селекције кандидати ће бити подвргнути провери знања језика у зависности од земље за коју конкуришу на Војној академији Сектора за људске ресурсе. Кандидати који не испуне наведени критеријум не учествују у даљем изборном поступку, о чему ће бити обавештени.

У трећој фази селекције кандидати ће бити подвргнути психолошкој провери капацитета на Војномедицинској академији Управе за војно здравство. Кандидати који не задовоље критеријуме психолошке процене не учествују у даљем изборном поступку о чему ће бити обавештени.

У четвртој фази селекције биће спроведен разговор са кандидатима где ће чланови комисије ценити утицај досадашњих дужности и квалификације за обављање дужности ИО, општу информисаност која се односи на земљу за коју кандидат конкурише и мотивсаност за рад у Изасланству одбране.

Кандидати ће благовремено бити обавештени о месту, дану и времену када ће се одвијати поједине фазе селекције.

НАПОМЕНА:

Приликом избора за дужност у изасланству одбране, при истим условима, предност на ранг-листи имају лица која обављају дужности у обавештајним или безбедносним организационим целинама система одбране.

Образац Упитник за конкурс на рад у изасланству од-

бране кандидати могу преузети са сајта Војнообавештајне агенције www.voa.mod.gov.rs.

Обрасце Упитник за основну безбедносну проверу, Додатак „А” и „Б” за потпуну и посебну безбедносну проверу и Сагласност за безбедносну проверу кандидати могу наћи у „Службеном војном листу”, број 25 од 21. септембра 2015. године (прилози број 1, 2, 3 и 4).

Надлежни руководиоца је дужан да кандидату изда документ са својим ставом, без обзира на то да ли је позитиван или негативан.

Фотокопије и документа из службене евиденције оверава надлежни персонални орган јединице, односно установе у којој је кандидат на служби.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС:

Пријаву за конкурс са потребном документацијом доставити Војнообавештајној агенцији (за лица из МО преко сектора или самосталних управа, а за лица из ВС преко Генералштаба ВС). Некомплетна и неблаговремено достављена конкурсна документација неће се разматрати.

Конкурс је отворен 30 (дана) дана почев од дана објављивања у магазину „Одбрана”.

О резултатима конкурса кандидати ће бити обавештени по завршетку конкурсног поступка.

Контакт телефон: 32-081 и 23-798. ■

ВП 1094 ЗЕМУН

ОБЈАВЉУЈЕ

продају старог папира за 2017. годину, јавним надметањем

Прикупљање понуда за јавно надметање ради продаје старог папира вршиће се до 10 часова 15. фебруара 2017. године. Обавештења и услови надметања могу се преузети сваког радног дана од објављивања огласа у времену од 10 до 14 часова у Војној пошти 1094/2 Земун, у Светосавској улици број 1. Телефон за контакт 011 30 74 223 или 066 87 19 201. Особа за контакт је капетан Петко Цмиљановић. ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
УПРАВА ЗА КАДРОВЕ

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем кандидата из грађанства за ученике Војне гимназије
У школској 2017/2018. години извршиће се пријем 100 кандидата мушког и женског пола из грађанства (у даљем тексту: кандидати) за ученике првог разреда Војне гимназије.

49

УСЛОВИ КОНКУРСА

Кандидати треба да испуњавају опште и посебне услове конкурса.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за школовање, што утврђује надлежна војнолекарска комисија;
- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од 6 (шест) месеци, или казном малолетничког затвора, или им није изрицана заводска мера.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

- да су рођени 2001. године или касније;
- да су завршили V, VI, VII разред и прво полугодиште VIII разреда, односно VIII разред основне школе, и при томе постигли најмање врло добар просечан општи успех школовања,
- да у свим разредима школовања из владања имају најмање оцену 4 (врло добар).

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса за пријем подлежу провери физичке способности, провери знања из математике и српског језика, психолошкој, медицинско-здравственој процени и безбедносној провери.

ШКОЛОВАЊЕ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕНИКА

Школовање у Војној гимназији траје четири године. Ученици се школују по плану и програму гимназије општег смера.

Након завршеног школовања у Војној гимназији ученици су обавезни да полагају пријемни испит за упис у Војну академију.

За време школовања ученици Војне гимназије имају статус војног лица, у складу са *Законом о Војсци Србије*.

За време школовања ученицима су обезбеђени смештај и исхрана у интернату Војне гимназије, уџбеници, школски прибор, одећа и обућа, здравствена заштита и

новчана примања у складу са прописом којим су уређени услови, начин остваривања и висина новчаних примања у Министарству одбране Републике Србије, а трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије.

Међусобна права и обавезе лица примљених на школовање и Министарства одбране Републике Србије регулишу се уговором.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА И ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА КОНКУРСА

Кандидати подносе пријаву територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места боравка.

Кандидати чије је пребивалиште на територији АП Косово и Метохија, конкурсну документацију подносе територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране који је најближи њиховом месту пребивалишта. Образац пријаве добија се у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране приликом конкурисања.

Кандидат уз пријаву прилаже:

- оверену фотокопију уверења о држављанству Републике Србије;
- оверену фотокопију извода из матичне књиге рођених;
- потврду надлежног органа да се против њега не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора, односно да им није изрицана заводска мера;
- оверене фотокопије сведочанстава V, VI, VII и VIII разреда основне школе за кандидате који су завршили основну школу, а за ученике VIII разреда оверене фотокопије сведочанстава V, VI, VII разреда основне школе и уверење – потврду основне школе о оценама на крају полугодишта VIII разреда.

Фотокопије докумената, тражених по конкурсном, кандидати оверавају у општини, суду или код јавног бележника.

Приликом доласка на проверу физичких способности, проверу знања из математике и српског језика кандидати са собом обавезно носе потребну спортску опре-

му, ђачку књижицу са овереном фотографијом и потврду (не старију од 10 дана) од изабраног лекара да могу приступити провери физичких способности.

Приликом доласка на све предвиђене провере у оквиру селекције потребно је да кандидати дођу у пратњи родитеља – старатеља.

Селекција кандидата из грађанства за ученике Војне гимназије реализује се у три дела. У првом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу провери физичке способности и провери знања из математике и српског језика. У другом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу психолошкој процени. У трећем делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу медицинско-здравственој процени.

Уколико кандидат не задовољи критеријуме провере физичке способности, губи право на упис у Војну гимназију, те се не упућује на следећи облик селекције.

Ради провере физичке способности, провере знања из математике и српског језика, кандидати за пријем на школовање у Војну гимназију долазе у интернат Војне гимназије (Хумска бр. 22, Београд), а према распореду који ће изрази-

ти Војна гимназија и доставити регионалним центрима Министарства одбране.

Приликом доласка на предвиђене селекције кандидата из грађанства за ученике Војне гимназије потребно је да кандидати дођу у пратњи родитеља – старатеља.

Све путне трошкове превоза до интерната Војне гимназије ради реализације првог дела селекције и до војноздравствених установа за потребе психолошке и медицинско-здравствене процене сноси кандидати који конкуришу за упис у Војну гимназију.

Конкурс је отворен од 1. фебруара до 15. марта 2017. године.

Конкурсна документација кандидатима за ученике Војне гимназије неће се враћати.

Кандидати ће обавештење о резултатима конкурса добити од Војне гимназије почевши од 15. јуна 2017. године.

Остала обавештења у вези са конкурсом могу се добити у **Војној гимназији, Улица Петра Чајковског број 2, Београд** (телефони: 011/3603–966, 011/3603–972 и 011/3603–655) или на интернет презентацији Војне гимназије www.gimnazija.mod.gov.rs. ■

СПЕЦИЈАЛНА БРИГАДА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ РАСПИСУЈЕ

ИНТЕРНИ К О Н К У Р С

за пријем кандидата на селективну обуку

I УСЛОВИ КОНКУРСА:

За пријем кандидата на селективну обуку у Специјалну бригаду могу конкурисати професионални официри, подофицири и професионални војници свих родова и служби из Министарства одбране и Војске Србије који испуњавају следеће опште и посебне услове:

а) Општи услови:

- да испуњавају услове прописане одредбама члана 39. Закона о Војсци Србије;
- да су здравствено способни за војну службу без ограничења;
- да нису осуђивани;

б) Посебни услови:

- да нису старији од 28 година;
- да су он и чланови његове уже породице (брачни друг и деца) држављани Републике Србије;
- да имају радно искуство у Војсци од најмање две године;
- да немају негативних службених оцена и да су им последње две службене оцене најмање „врло добар“;
- да су психофизички здрави и способни за рад у јединицама Специјалне бригаде, што се утврђује налазом надлежне војнолекарске комисије, психолошким тестирањем за обављање падобранске службе, тестом опште културе и провером физичких способности;
- да испуњавају критеријуме безбедносне провере;
- да су пливачи.

II НАЧИН КОНКУРИСАЊА:

- кандидати подносе молбе за пријем на селективну обуку у **Специјалну бригаду (ВП 8486 Панчево)** преко својих матичних команди;
- уз молбу, кандидати обавезно прилажу: кратку биографију, извод из матичне књиге рођених, уверење о држављанству за њега и чланове његове уже породице, оверени образац КОЛП из програмског пакета КаИС, изјаву да жели да обавља падобранску службу, уверење о извршеној провери физичких способности са натуралним показатељима и мишљење команданта ранга батаљона или вишег старешине;
- по пристизању молби и њихове анализе кандидати који задовоље опште услове конкурса добиће позив преко претпостављене команде, са тачним датумом и временом ради упућивања на лекарски преглед за падобранца (преглед се реализује на ВМИ Земун, а позив представља уједно и упутницу за преглед); преглед траје 2 (два) дана;
- кандидати који буду здравствено способни за падобранца и који испуњавају све услове конкурса, долазе на селективну обуку (привремени рад) у Специјалну бригаду (ВП 8486 Панчево).

Селективна обука је планирана у периоду од 8. маја до 7. јула 2017. године.

Конкурс је отворен до 28. фебруара 2017. године. ■

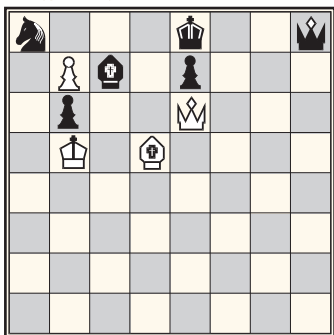

ИЗАБРАНИ ПРОБЛЕМИ

ЛОЈДОВЕ ПРОБЛЕМСКЕ ЗАВРЗАМЕ

Један од највећих америчких проблемиста, изузетан аутор оригиналних и оштроумних шаховских и енигматских задатака, Семјуел Лојд (1841–1911) представља се овог пута двопотезима. У проблемима пред вама у првом потезу бела фигура иде на осми ред и на први ред. Решење доносимо у наредном броју.

Проблем број 1. – Мат у 2 потеза
„Американ чес натс”, 1868.
Семјуел Лојд (САД)

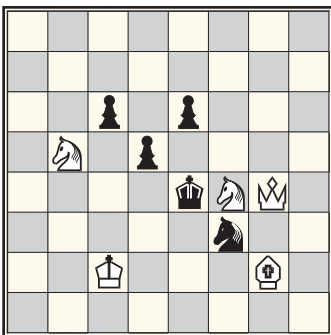
Позиција на дијаграму:

Бели: Kb5, De6, Ld5, пешак b7

(4 фигуре)

Црни: Ke8, Th8, Lc7, Sa8, пешаци: b6, e7 (6 фигура)

Проблем број 2. – Мат у 2 потеза
„Музички свет”, 1860.
Семјуел Лојд (САД)

Позиција на дијаграму:

Бели: Kc2, Dg4, Lg2, Sb5, Sf4

(5 фигура)

Црни: Ke4, Sf3, пешаци: d6, e5, f6 (5 фигура)

Припремио Владимир ШАРИЋ

Припремио Жарко ЂОКИЋ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	М							18			О				19	
20	Е	20							21		Д					22
23	Д		24							25	Б					
26	И				27						Р	28				
29	Ј						30						31			
32	А							33							34	
35	Ц	36							37		А					
38	Е			39						40						
41	Н				42							43				
44	Т						45							46		
47	А	47						48								
49	Р			50						51						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО: Масе-рати, амарилис, сва, у, имризам, Белајати, н, зар, таротине, асесорат, ипони, Арагонац, качари, Чачанин, латиница, крал, кретати се, аријевка, ми, ат, аријанац, Ланкастер, смак, нап-рети, тестије, ланаре, отијатар, ногат, унитаран, макетари, Аши, ж, Миланица, столетан, ц, БАО, иританси, савијати.

ВОДОРАВНО:

17. Трећа жена римског цара Клаудија, 18. У кога су крива уста, 19. Средња економска школа (скр.), 20. На турски начин (стр.), 21. Помицати се, 23. Име писца Брауна („Да Винчијев код“), 24. Мењати перје (о птицама), 25. Име глумца Брстине, 26. Хемијска једињења аминске групе, 27. Руковалац апаратом, 28. Гаража за трамваје, 29. Становник Јаве, 30. Становници Равних Котара, 31. Оно што је отопљено, 32. Неправилност, 33. Безгласан (грч.), 34. Нота солмизације, 35. Централна апотека (скр.), 36. Ушни лекар, 37. Онај који тамани нешто, 38. Део шуме одређен за сечу, 39. Спојити нитнама, 40. Сазидати, 41. „Нога“ столице или стола, 42. Атоничан човек, 43. Чешки андерграунд песник, 44. Врста украсне биљке, акант, 45. Грчко острво у Спорадима, 46. Узвик при јуришу, 47. Гљивично обољење коже, 48. Непроходан предео, 49. Корозија, 50. Ракија зачињена анисом, 51. Исказивати дивљење чему.

УСПРАВНО:

2. Средњевековни заштитник адвоката (Свети Иво), 3. Ауто-ознака Алексинца, 4. Врста подне подлоге, 5. Индустрија тепиха Ивањица (скр.), 6. Колебање (лат.), 7. Коњ арапске расе, арабер, 8. Главни град Египта, 9. Производ имитације, 10. Ауто-ознака Врања, 12. Уједињена Арапска Република (скр.), 13. Насеље у Горском Котару, 14. Тинин имењак, 15. Семићанин, 16. Замарање радом, 18. Роман Карела Чапека, 19. Пета жена Стефана Уроша II Милутина, 20. Уређај за еманацију, 21. Татарски ханови, 22. Непроводник електричне струје, 24. Навити, 25. Еротски писац, еротик, 27. Биљна боја из корена броба, 28. Изморити, 30. Славни грчки кошаркаш, Панајотис, 21. Животиње (лат.), 33. Реч без нагласка, атона, 34. Подземни ходници, 36. Тропска биљка, 37. Бундева, 39. Врховни папски суд у Риму, 40. Град у Румунији, 42. Аждаја, неман, 43. Личност из Старог завета, 45. Наг, необучен, 46. Основна тарифа (скр.).■

ОДБРАНА
Специјални прилог 162

ВОЈНЕ ШКОЛЕ

1. февруар 2017.

ВОЈНО ШКОЛСТВО

Системом војног образовања изградити идентитет професионалног официра – лидера, часног, оданог, оспособљеног и спремног за интелектуалне и етичке изазове официрског позива у служби отаџбине, Републике Србије – мисија је Војне академије изречена у поздравној речи начелника те установе.

Војна академија једна је од школа у систему војног школства. Најстарија и највећа. Основана је 18. марта 1850. године. Поред ње су Војна гимназија, која постоји од 1970, па Медицински факултет ВМА, основан 2011, и Средња стручна војна школа, која поново ради од 2015. године. Све те војне школе интегрисане су у Универзитет одбране, који спроводи јединствену политику, а чији је циљ стално унапређење делатности образовања у систему одбране.

Поред образовања полазника из наше земље, у војним школама школују се и лица из иностранства и заинтересовани самофинансирајући студенти из Србије. А на свим студијским програмима Војне академије од 2007. године равноправно конкуришу и девојке, које се школују под истим условима као и мушкарци.

У војним школама настава се одржава у савремено опремљеним кабинетима и учионицама, лабораторијама, на полигонима, у научноистраживачким установама, ремонтним заводима и производним организацијама.

Војна академија реализује студијске програме на основним, мастер и докторским академским студијама на пољу друштвено-хуманистичких, техничко-технолошких и природно-математичких наука, као и студијске програме у оквиру интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних студија, те војно оспособљавање кадета, основни командно-штабни курс, Командно-штабно усавршавање, Генералштабно усавршавање и Високе студије одбране и безбедности и обавља научноистраживачки рад.

Такође, на Војној академији постоје и студијски програми за стицање заједничке дипломе као што су Војноиндустријско инжењерство, основне и мастер академске студије са Факултетом инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу, и Мехатроника на моторним возилима, мастер академске студије са Државним универзитетом у Новом Пазару.

На Медицинском факултету ВМА изводе се акредитоване академске студије на пољу медицинских наука, којима се оспособљавају кадети за развој и примену научних и стручних достигнућа. Према нивоу студија, разликују се основне академске студије, мастер академске студије и специјалистичке академске студије, те докторске академске студије.

На конкурсе за војне школе протеклих година јављао се велики број кандидата. Било је понекад десеторо на једно место. Војни позив и даље је у жижи интересовања, па се на конкурсе и ове године очекује навала. Сви ти младићи и девојке конкуришу под истим условима и имају шансе да буду примљени. Њих у војне школе води љубав према војсци, привлачност коју пружа такав начин школовања и извесност запослења. А Војска добија млад, квалитетан и високомотивисан кадар.

У овом прилогу о војним школама, својеврсном водичу, доносимо детаље о свакој од наведених школа. ■

ПРОЦЕС УПИСА И СЕ

Процес уписа почиње тако што најпре Министарство одбране доноси План школовања и усавршавања кадра МО и ВС, у коме се одређује број ученика и кадета који ће се примити на школовање у наредној школској години у Војну гимназију (ВГ), Средњу стручну војну школу, Војну академију и Медицински факултет ВМА (МФ ВМА) по студијским програмима и модулима.

У складу са Статутом Војне академије и Медицинског факултета ВМА, Сенату Универзитета одбране доставља се обједињени предлог конкурса и након доношења одлуке Сената он се прослеђује Управи за кадрове, Сектора за људске ресурсе МО, која је надлежна за објављивање конкурса.

Непосредно пре расписивања конкурса и све до његовог окончања представници ВА, МФ ВМА и ВГ промовишу војни позив по градовима на територији Србије. Промоција војног позива показала се као веома добар метод за представљање војних школа и утиче на повећање одзива заинтересованих кандидата на конкурс. У току 2016. године промоцију војног позива пратило је више од 2.000 младих људи.

Заинтересовани кандидати из цивилства пријаве за конкурс и потребну документацију за војне школе достављају територијалном органу регионалног центра МО на територији сталног места боравка, а војници на добровољном служењу војног рока органу регионалног центра МО у општинама у којима добровољно служе војни рок.

Након завршетка конкурса сва документа достављају се ВА, МФ ВМА и ВГ, где се комисијски утврђује испуњеност услова конкурса и формира база података за све пријављене кандидате. Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса за пријем за кадете ВА и МФ ВМА Универзитета одбране у Београду полажу пријемни испит, подлежу провери физичке способности, медицинско-здравственој процени, психолошкој процени и безбедносној провери.

Селекција се изводи у три дела. На први део селекције за ВА (тестирање из математике и проверу физичких способности) позивају се сви кандидати који пријемни испит полажу у једном дану под истим условима. Кандидати који су као ученици III или IV разреда средње школе освојили једно од прва три места из математике на републичком такмичењу које организује

Министарство просвете, не полажу пријемни испит из математике, а пријемни испит из тог предмета вреднује се максималним бројем бодова.

Након решених приговора на реализацију првог дела селекције формира се ранг-листа на основу прописаних мерила за утврђивање редоследа кандидата. По објављивању ранг-листе са укупним бројем бодова (бодови из средње школе, тестирања из математике и провере физичких способности), кандидати се позивају на други део селекције. Истовремено, после првог дела селекције покреће се и врши безбедносна провера за кандидате код надлежног органа ВБА.

На други део селекције (тестирање код психолога и медицинско-здравствена процена) позивају се кандидати почев од првог са ранг-листе па све док се не попуни број тражених здравствено способних кандидата према Плану школовања и усавршавања.

Други део селекције за све студијске програме, осим за Војно ваздухопловство, реализује се у два дана. Први дан кандидати имају тестирање код психолога и сви који добију оцену 3, 4 и 5, односно оцене се категоријом 1, 2 и 3, упућују се на медицинско-здравствену процену на ВМЦ Карабурма у Београду.

За кандидате студијског програма Војно ваздухопловство, медицинско-здравствена процена реализује се на Ваздухопловно медицинском институту на ВМА и траје пет дана. Кандидати за студијски програм Војно ваздухопловство који се на прегледу оцене као способни, упућују се и на трећи део селекције – селективно летење, које се организује и спроводи у месецу августу. Након завршеног селективног летења врши се коначан избор кандидата за студијски програм Војно ваздухопловство. Кандидати који не испуне критеријуме за тај студијски програм, по жељи, а на основу места на ранг-листи, могу да се упуте на прегледе ради конкурисања за остале студијске програме.

По завршетку другог и трећег дела селекције и добијених извештаја безбедносне процене од надлежног органа ВБА, комисија врши избор кандидата који испуњавају све прописане услове и тада се формира коначна ранг-листа примљених кандидата за упис у Војну академију. Кандидати који имају негативну медицинско-здравствену, психолошку процену и безбедносну проверу се не рангирају.

ЛЕКЦИЈЕ

За време школовања кадети Војне академије имају статус војног лица, у складу са *Законом о Војсци Србије*, станују у интернату, а све трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије. Они су обавезни да школовање заврше у року који је прописан Статутом Војне академије.

Школовање у Војној академији има структуру основних академских студија првог степена у трајању од четири године, што подразумева 240 ЕСПБ, и интегрисаних академских студија за студијски програм Војно ваздухопловство у трајању од пет година, што подразумева 300 ЕСПБ. После завршетка школовања кадети стичу високо образовање и стручно звање које је прописано акредитованим студијским програмима. Након успешног завршетка школовања примају се у професионалну војну службу, производе у чин потпоручника одговарајућег рода – службе и започињу стални радни однос у Војсци Србије и Министарству одбране. ■

ВОЈНА АКАД

Од зачетка процеса стварања независне државе, док је још била везана чврстим спонама за Османско царство, Кнежевина Србија чинила је озбиљне покушаје да се у њој оснује висока војна школа. Тако је децембра 1837. године почела са радом Војна академија, која је, нажалост, већ после шест месеци укинута.

У то време у Србији је за гарнизону војску био задужен Илија Гарашанин, који је предлагао да се оснује Артиљеријска школа и на тај начин унапреди војна спрема војног кадра Кнежевине Србије. Државни савет усвојио је тај предлог, а кнез Александар Карађорђевић га је коначно одобрио 18. марта 1850. године. Тај датум данас се слави као Дан Војне академије.

Артиљеријска школа, као прва војна високошколска установа у Србији, чије традиције и данас чува Војна академија, после искустава стечених током српско-турских ратова 1876–1878. године и након проширења државне територије, морала је бити реформисана. Министар војни, ђенералштабни потпуковник Јован Мишковић одредио је комисију која је израдила „Пројект Закона за устројство Војне академије”. Народна скупштина убрзо је усвојила тај закон, а кнез Милан Обреновић потврдио га је 30. јануара 1880. године.

Војна академија ускоро почиње да школује официре свих струка и није прекидала свој рад до почетка балканских ратова 1912. године. Њен рад био је поново обустављен по избијању Првог светског рата, а потом и током Другог светског рата.

Оснивањем Војне академије у Демократској Федеративној Републици Југославији школовање је почело фебруара 1945. године. У послератном периоду у 15 војних училишта, распоређених на читавој територији земље, школовање је трајало од 14 месеци до две године.

Упоредо са Војном академијом КоВ развијале су се и остале војне академије видова, родова и служби. До избијања оружа-

ЄМИЈА

них сукоба на простору бивше СФРЈ војне академије радиле су без већих промена у организацији.

Од 1991. године официри родова школују се у Војној академији, а официри служби у Војнотехничкој академији. Јединствена Војна академија, намењена школовању официра за потребе свих родова и служби, од 2006. године налази се на једној локацији, у Београду, на Бањици. Током свих тих година Војна академија стварала је квалитетан официрски кадар за потребе одбране наше земље.

Садржаји студијских програма данас су конципиран тако да обезбеде будућим официрима потребан степен знања и вештина за успешно командовање јединицама родова и служби, те коришћење и одржавање средстава војне технике у оквиру мисија и задатака Војске Србије. То се постиже вишеслојним стицањем широког општег образовања, што омогућава официрима шире сагледавање околности свих догађаја и активности. На то се надовезује усвајање потребних научних и стручних знања и вештина у оквиру одређеног рода или службе, те развијање лидерских способности, потребних за успешно обављање старешинских дужности.

Круна образовног процеса у Војној академији јесте настојање да се у њој развијају високе моралне особине личности наших будућих официра, уз стално усавршавање наставног особља и истовремено осавремењивање студијских програма.

Основне академске студије у Војној академији реализују се кроз осам студијских програма и кроз један студијски програм интегрисаних академских студија, а то је Војно ваздухопловство.

Студијске програме из техничко-технолошких наука, области индустријског инжењерства и инжењерског менаџмента, заједнички реализују Машински факултет из Крагујевца и Војна академија из Београда.

Студијски програм Мехатроника на моторним возилима конципиран је заједно са Државним универзитетом у Новом Пазару и дефинисан је тако да служи образовању компетентних кадрова из области технике.

Мастер академске студијена Војној академији обезбеђују проширивање знања стечених на основним академским студијама и стицање компетенција за обављање виших дужности у роду – служби, као и за обављања послова дипломираног менаџера, односно дипломираног инжењера.

Војна академија организује и докторске студије, чији је циљ оспособљавање кандидата за самосталан научно-страживачки рад. Лице које одбрани докторску дисертацију стиче научни назив доктора наука у одговарајућој научној области. Докторске студије реализују се преко четири студијска програма: Менаџмент у одбрани, Војномашинско инжењерство, АБХО и Јавне финансије.

Развијени су и сви нивои усавршавања официра, од основног командно-штабног курса, преко Командно-штабног до Генералштабног усавршавања. Њима су придодате и Високе студије безбедности и одбране, које поред официра похађају и највиши државни руководиоци.

Заједнички циљ свих облика усавршавања на Војној академији јесте развијање лидерских способности полазника и оспособљавање за стратегијско размишљање и ефикасно командовање и руковођење у широком спектру националних и међународних безбедносних изазова.

Данас Војна академија покрива читав спектар војног образовања, од средњошколског до постдипломских нивоа. У нашој касарни постројавају се морални наследници официра који су извојевали славне победе српске војске на Куманову, Церу, Колубари и Кајмакчалану. На полигонима Војске Србије и у учионицама Војне академије млади људи током свог школовања стичу војничка знања којима заслужују да буду достојни настављачи дела наших славних предака.

Наравно, они то чине у новим и другачијим околностима, али са ништа мање воље и жеље у односу на легендарне претке. Својом марљивошћу и трудом улажу свакодневне напоре да се одуже својој отаџбини Србији. У томе им помажу наставници и сви запослени на Војној академији, поучени примером генерација које су већ уградиле део себе у ту установу. ■

МЕНАЏМЕНТ У ОДБРАНИ

Официри родова пешадије, оклопних јединица, артиљерије, инжењерије и речних јединица образују се на студијском програму Менаџмент у одбрани. Официр рода је официр са класичним војним вештинама и знањима – командовања, рада с људима и наоружањем.

Школовањем на таквом студијском програму формира се будући старешина широке опште културе, који је креативан, самосталан и иницијативан. Он је оспособљен за успешно командовање, извођење обуке, тимски рад или коришћење најсавременијег наоружања свога рода. Истовремено, тај студијски програм омогућава им и стицање звања менаџера у одбрани, јер овладавају и знањима из менаџмента, која одговарају потребама ресурса одбране и безбедности.

Кадети или кадеткиње ту се припремају за командне дужности у војсци. Успешно завршене студије и професионално обављање дужности у јединицама и установама Војске официрима рода пружа могућност континуираног напредовања и усавршавања. Они могу да очекују напредовање у чиновима и дужностима током своје каријере – од потпоручника и почетне дужности командира вода до чина пуковника или генерала и најзначајнијих дужности у Војсци Србије и Министарству одбране. Неки бирају каријерно усавршавање, које им омогућава напредовање од командира чете до генералштабног официра, док се други усмеравају на последипломске студије и стичу звања мастера или доктора наука у области менаџмента у одбрани.

Официр рода мотивисан је за војни позив и задовољство у свом послу налази у чињеници да извршава најодговорнију мисију Војске – одбрану земље. Када командује и руководи, обучава војнике на терену у коришћењу модерног наоружања и обавља сложене задатке мисије одбране земље. Такође, официр рода је лидер у остваривању осталих мисија војске – учешћу у изградњи глобалног или регионалног мира или подршци цивилном становништву, када је таква помоћ неопходна.

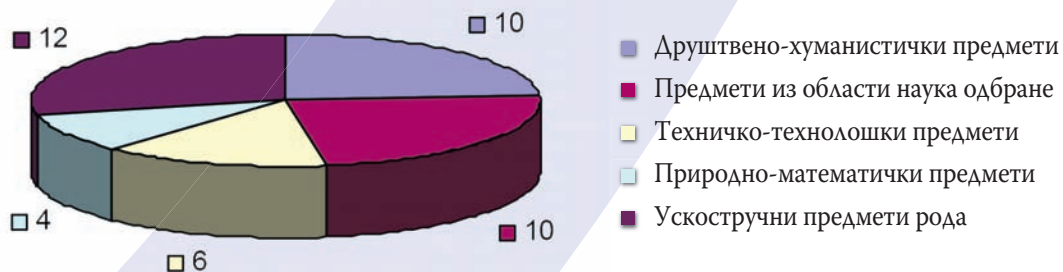
Исто тако официр рода своје место може да нађе и у посебним јединицама, које захтевају повећану психофизичку издржљивост и специфична знања и вештине. На пример у Специјалној бригади официри родова, додатном обуком или курсевима попут падобранског, ронилачког или снајперског, спремају се да одговоре изазовима који захтевају специјална дејства Војске.

Ширину знања и вештина које се стичу на студијама овог програма показују садржаји више од 40 предмета. Редослед извођења предмета у студијском програму омогућава кадетима успешно савладавање студијског програма. У прве две године школовања преовлађују општеобразовни и теоријски предмети, док су у трећој и четвртој години то научностручни и практични или, како се називају, стручно-апликативни предмети, који су неопходни будућим официрима рода.

Општеобразовни и теоријски предмети су из области друштвено-хуманистичких наука попут Основа ме-

Графички приказ броја предмета из различитих научних области у оквиру студијског програма

нацмента, људских ресурса и економије, али то су и Социологија, Комуникација и Политички систем.

Следећа група су предмети из области наука одбране попут Стратегије, Оператике или Тактике, те предмети са одредницом војна: психологија, андрагогија, историја, географија и топографија. Неки од предмета су из основних природно-математичких наука, Математика и Физика, и из области техничко-технолошких наука и научних дисциплина попут стручно-апликативних предмета као што су Електротехника, Балистика, Конструкција наоружања, Убојна средстава, Конструкција мотора и возила или Заштита ресурса.

Стручно-апликативним предметима који дају ускостручну оријентацију у оквиру одређеног рода посвећен је већи фонд часова и они се углавном реализују двосеестрално. Такви су предмети Тактика родова, Наоружање и гађање, али и Инжењеријска средства за савладавање водених препрека и Организација инжењеријских радова или Навигација и управљање бродом и Бродско оружје. Осавремењивање наоружања које користи Војска Србије прати и стално прилагођавање наставних садржаја стручно-апликативних предмета.

Физичко васпитање и садржаји Енглеског језика реализују се током све четири године студија.

НАЈБРОЈНИЈИ ОФИЦИРИ РОДОВА

Број студената који се уписују на студијски програм Менаџмент у одбрани и број студената за сваки од пет модула зависи од потреба Војске Србије за официрима одређеног профила. Ипак, у нашој војсци највише има официра родова. Начелник Генералштаба Војске Србије, као и генерали наше војске, носе углавном ознаке неког рода Копнене војске.

Студијски програм реализује се на предавањима и вежбама у кабинетима, али и већим бројем посебних облика наставе (војна обука, гађање, вежбе), које се изводе на терену. Током њихове реализације кадети и кадеткиње практично показују колико су усвојили знања и вештине карактеристичне за свој род, а на крају школовања стажирају у одговарајућим јединицама Војске Србије. Кадети овог програма пролазе и обуку у зимским условима и обуку у управљању моторним и борбеним возилима.

Студирање на том програму омогућава учешће у научноистраживачким активностима из области Менаџмента и наука одбране или израду радова и учешће на научним скуповима у земљи и иностранству. ■

VOJNO VAZDUHOПЛОВСТВО

Циљ студijsког програма Војно ваздухопловство јесте постизање компетенција и академских знања и вештина из више научних области, са тежиштем на научним областима у техничко-технолошком пољу. Поред осталог, то укључује и развој креативних официрских и инжењерских способности за разматрања и решавања специфичних ускостручних проблема, способност критичког и аналитичког мишљења, развијање особина за тимски рад, кооперативности, комуникативности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за оптималан професионалан рад.

Савладавањем тог студijsког програма кадет стиче опште знања која су првенствено у функцији обављања дужности официра пилота у Војсци Србије:

- способност критичког и самокритичког приступа проблемима, анализе, синтезе, предвиђања последица и доношења оптималних одлука и решења на почетним дужностима;
- способност примене знања стечених током студирања у непосредном радном окружењу – у јединицама и установама Војске Србије;

- способност за правилно и безбедно самостално летење по елементима: основног и акробатског летења, навигацијског, групног и групно-акробатског летења, инструменталног летења, ноћног летења и гађање, ракетирање, бомбардовање за модул пилот авиона;

- способност за правилно и безбедно самостално летење по елементима: основног летења, навигацијског летења, инструменталног летења, ноћног летења, групног летења, летења на малој висини и борбеног оспособљавања за модул пилот хеликоптера;

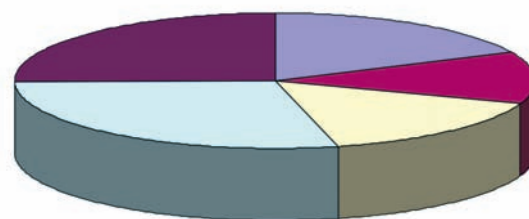
- овладавање методама, поступцима и процесима логичког размишљања ради истраживања инжењерских и осталих проблема на својим радним местима;

- развијене вештине комуникације и сарадње са ужим радним, социјалним, али и међународним окружењем;

- способност преузимања лидерске позиције у непосредном радном окружењу;

- професионалан однос према друштвеним вредностима, Војсци Србије, војном позиву уопште, а посебно према савременој ваздухопловној техници и рационалној употреби постојећих борбених средстава и опреме и припрема за употребу нових информационих и борбено техничких система.

Пријемни испит за тај студijski програма обухвата тестове из Математике и из физичке спремности, лекар-

ски преглед, којим се сагледава опште здравствено стање кандидата (само потпуно здрави кандидати могу уписати овај студијски програм), и стручно-специјалистичке провере (падобранска обука и селективно летење на клипном авиону).

Различитости у садржајима изборних предмета омогућава кадетима оспособљавање за један од два модула: пилот авиона или пилот хеликоптера. Обавезни и изборни предмети дефинисани су на основу доминантних захтева који се јављају током извршавања мисија и задатака рода авијације у Ратном ваздухопловству и противваздухопловној одбрани (РВ и ПВО).

Курикулум интегрисаних академских студија Војног ваздухопловства конципиран је тако да су задовољени дефинисани циљеви и задаци школовања на Војној академији. Структура студијског програма дефинисана је са 15,33% академско-општеобразовних, 19% теоријско-методолошких, 35% научно-стручних и 30,67% стручно-апликативних предмета од укупних бодова студијског програма. Такође, у структури студијског програма изборни предмети заступљени су са 66 ЕСПБ бодова, што износи 22% од укупног броја бодова. ■

- 22% Изборни
- 15,33% Академско-општеобразовни
- 19% Теоријско-методолошки
- 35% Научно-стручни
- 30,67% Стручно-апликативни

ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНА ОДБРАНА

Сви који желе да постану старешине Војске Србије, који ће својим животом и радом стати у прве редове одбране Републике Србије, својим знањем и вештином први одговорити на евентуалну агресију на ваздушни простор њене територије и најсофистициранијом и најскупљом техником одагнати опасност која прети из ваздуха, то ће моћи да остваре избором и савлађивањем студијског програма Противваздухопловна одбрана.

Тај студијски програм настао је из потребе да Противваздухопловну одбрану извојимо из дотадашњег студијског програма Менаџмент у одбрани (у којем је био као један од модула) и истакнемо га као посебну едукативну целину, због своје важности и значаја да јединице РВ и ПВО добију квалитетан и стручан кадар за одржавање и за манипулацију специфичних средстава ПВО, као што су ракетна и радарско-рачунарска средства.

По структури, програм припада пољу техничко-технолошких наука, област индустријско инжењерство и инжењерски менаџмент.

Програм је израђен тако да кадети завршетком студија, поред чина официра рода АРЈ за ПВД и службе ВОЈ, стичу академски назив дипломирани инжењер менаџмента. Обавезни и изборни предмети дефинисани су на основу доминантних захтева који се јављају током извршава-

ња мисија и задатака рода АРЈ за ПВД и службе ВОЈ у противваздухопловној одбрани (ПВО).

Неки од карактеристичних области и предмета на том програму су електроника (аналогна, дигитална, импулсна), електротехника, математика, а у стручно-специјалистичком делу радарско-рачунарске системи за рано откривање циљева у ваздуху, топови и ракетни системи земља-ваздух за дејство против тих циљева.

Сврха тог студијског програма јесте образовање кадета Војне академије за позив официра рода АРЈ за ПВД и службе ВОЈ. Студијски програм Противваздухопловна одбрана реализује се у две студијске групе – модула: Артиљеријско-ракетне јединице за противваздухопловна дејства (АРЈ за ПВД) и Ваздушно осматрање и јављање (ВОЈ).

Први од та два модула дотиче се система ПВО, као што су артиљеријски систем малог домета „бофорс”, самоходни ракетни систем КУБ-М, те ракетни систем НЕВА-М. Други модул бави се изучавањем одржавања и манипулације радарским системом АН/ТПС-70 и С-600, те рачунарским системом за обраду података, процену опасности и навођење ловачке авијације – АС-84.

Поред атрактивних и скупочених средстава противваздухопловне технике на којима ће још као кадети основних студија слушати наставу и изводити вежбе, за кадете

САРАДЊА СА РУСКИМ КАТЕДРАМА

Тренутно се израђује заједнички студијски програм са катедрама академија Руске Федерације ради интернационализације програма и самог рада, те размене студената и изучавања система АРЈ за ПВД и ВОЈ, чија се имплементација у нашим оружаним снагама планира у наредном периоду.

су занимљива и њихова будућа радна места – ракетни, противавионски и радарски положаји. Имаће, дакле, привилегију да само они буду ти који знају податке о ракетним и радарским системима, фреквенцијама њиховог зрачења, основним и резервним положајима и слично. Радна места на системима АРЈ за ПВД и ВОЈ нека су од најсложенијих и најодговорнијих у систему одбране Републике Србије.

Циљ студијског програма јесте постизање компетенција и академских знања и вештина из више научних области, са тежиштем на научну област из техничко-технолошких наука. То укључује и развој креативних официрских и инжењерских способности за разматрање и решавање специфичних, ускостручних проблема и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за професионалан рад. ■

АТОМСКО-БИОЛОШКО-

Циљ студијског програма Атомско-биолошко-хемијске одбране јесте образовање кадета Војне академије за позив официра атомско-биолошко-хемијске службе и обављање послова дипломираног аналитичара у заштити животне средине.

Кадети стичу диплому дипломираног аналитичара у заштити животне средине и додатак дипломи – означава компетенције за професионалног официра службе АБХ и за дипломираног аналитичара у заштити животне средине.

Будући дипломирани аналитичари заштите животне средине биће оспособљени за решавање основних проблема које су у вези са контролом НХБ ситуације на територији, санирањем последица НХБ акцидента у миру и рату и контролом хемикалија и загађујућих супстанци у животnoj средини.

Стеченим знањима развијају позитиван однос према свом окружењу и средини у којој живимо, у настојању да се на најбољи могући начин заштити и унапреди животна средина као темељ квалитетног живота у симбиози са природом.

Предности овог занимања огледају се кроз рад у лабораторијским условима и сарадњу са институцијама од високог државног значаја као што су факултети, акредитоване лабораторије, заводи за хигијену и контролу хране и воде или медицинске установе.

Током четири године студирања на студијском програму АБХО кадети би требало да положи 52 испита. У завршним годинама тежиште је максимално испољено на ускостручним предметима, јер је циљ да кадети усвоје што је могуће више знања из струке, која су им од кључног значаја за почетак каријере и даљи рад.

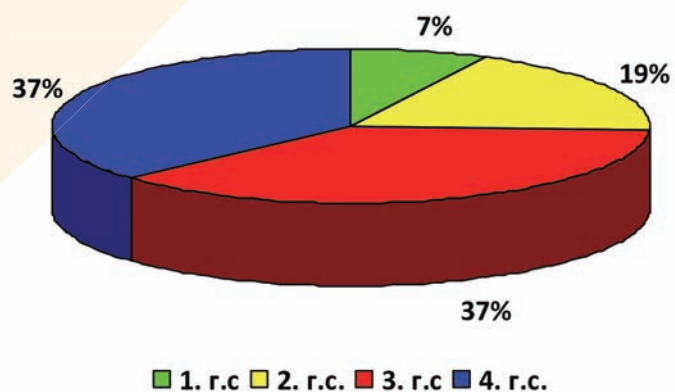
ПРЕДАН И ТЕМЕЉАН РАД

Колико се предано и темељно ради на овом студијском програму сведоче и следеће чињенице: кадети се активно укључују у пројекте који се баве решавањем проблема у заштити животне средине; велики број кадета наставља своје школовање на мастер и докторским академским студијама на Војној академији, Технолошко-металуршком факултету и Факултету за физичку хемију, а знатан број лица из службе АБХ сарађује са Организацијом за забрану хемијског оружја (ОРСВ).

Од почетка па до краја школовања на овом студијском програму настава је базирана на предметима везаним за Хемију, Физику и Екологију, као предметима који се баве примењеном хемијом и физиком у сврху заштите животне средине. Предмети који се издвајају по својим изражено специфичним сазнањима уско везаним за струку аналитичара у заштити животне средине (војсци и цивилству) су: Заштита животне средине, Хемија отровних хемијских супстанци, Хемијско оружје, Биолошко оружје, Нуклеарно оружје, Основи дозиметрије и радиометрије, Мониторинг отровних хемијских супстанци, Процеси контроле стања у заштити животне средине, Заштита од НХБ оружја, РХБ деконтаминација, Тактика јединица за РХБ извиђање и Тактика јединица за РХБ деконтаминацију.

Млади људи који желе да се баве овим занимањем требало би првенствено да гаје љубав ка очувању свог животног окружења – природе и људи, али и да поседују изражене склоности ка природним и техничким наукама, јер се стечена знања из хемијских и физичких наука унапређују њиховом применом у истакнутим предметима. Они који се одлуче да иду овим путем треба да буду проницљиви, склони критичкој анализи и спремни на многа одрицања.

Школовање на овом студијском програму врло је захтевно и динамично. Путем предавања, вежби и практичних облика наставе, са ослонцем на сопствене капацитете и капацитете многих установа и јединица Министарства одбране и Војске Србије, те сарадњом са научним и истраживачким установама у цивилству, настава се изводи на Војној академији Универзитета одбране у Београду, на Технолошко-металуршком факултету Универзитета у Београду, Војнотехничком институту, Техничком опитном центру, Војномедицинској академији, Центру АБХО и 246. ба-

Приказ односа по годинама студирања предмета уско везаних за АБХ проблематику

таљону АБХО, као и многим акредитованим лабораторијама и заводима за хигијену и контролу хране и воде.

Практични облици наставе изводе се кроз наставне посете, стажирањем у јединицама и логоровања, чиме се стечена теоријска знања праксом надограђују, стиче увид у ниво усвојености свеукупних знања и употпуњује профил дипломираног аналитичара у заштити животне средине. ■

На студијском програму Војномашинско инжењерство школују се будући дипломирани инжењери машинства, који своје запослење могу наћи у јединицама Техничке службе Војске Србије, установама за одржавање, истраживање и развој и испитивање машинских система. Изучавањем садржаја студијског програма студенти (кадети и цивилни студенти) оспособљавају се за позив професионалног официра Војске Србије, односно припремају за дужности командира, технолога и референта у јединицама, установама, командама или управама, које су у вези са одржавањем и складиштењем материјалних средстава у надлежности Техничке службе, као и за послове технолога и референта у предузећима, која се баве експлоатацијом, одржавањем и складиштењем машинских система, односно система наоружања и војне опреме. Поред оспособљавања за рад на почетним инжењерским дужностима, студијски програм обезбеђује добру основу за наставак школовања на мастер и докторским студијама, које се такође могу завршити на Војној академији.

Школовање машинских инжењера на Академији има дугу традицију и концепцију која подразумева да је машинско инжењерство научна област у чијој основи је да су знања која се стичу у области НВО применљива и на машинске системе за цивилну употребу, тако да машин-

ски инжењери школовани на тој војној високошколској установи врло квалитетно обављају послове у предузећима наменске индустрије, цивилним предузећима, лабораторијама за испитивање... Они могу да наставе школовање на домаћим и страним универзитетима, на којима по правилу постижу одличне резултате.

Студијски програм обухвата полагање 49 испита, од укупно 74 расположива наставна предмета, две стручне праксе и одбрану дипломског рада. У прве две године школовања кадети слушају теоријско-методолошке и академско-општеобразовне предмете, који дају фундаментална знања из машинства, као и специфична знања која су потребна за рад у систему одбране. Структура предмета поклапа се са структуром предмета осталих машинских факултета у Републици, уз додатне предмете – страни језици и војностручни предмети, а обавезно је и физичко оспособљавање. У другој половини школовања студенти се деле по модулима: Наоружање, Моторна возила, Ваздухоплови и ваздухопловни мотори.

У оквиру модула Наоружање изучавају се садржаји који се односе на погон и понашање пројектила од процеса опаљења у цеви оружја до дејства на циљу, те садржаји о конструкцији, експлоатацији, одржавању и испитивању система наоружања и нишанских справа. Катедра располаже материјалном базом за практичан рад из балистике,

конструкције наоружања, мерења динамичких процеса са савременим софтверским алатима и опремом. Обавезан део студијског програма је стручна пракса која се реализује стажирањем у јединицама техничке службе и установама и предузећима за ремонт наоружања, обиласком фабрика и погона за производњу система наоружања и муниције, те посебним облицима наставе, који обухватају и сегменте експлоатације и испитивања система наоружања и муниције.

Привилегија студената и кадета на овом модулу јесте стицања сазнања о карактеристикама и конструкцијским решењима више од 150 различитих врста и модела стрељачког и артиљеријског наоружања, различитим типовима муниције и специфичној опреми за одржавање и испитивање наоружања. Реализацијом научноистраживачких пројеката у саставу материјалне базе налазе се и интегрисани модели система наоружања са електронским управљањем и софтверском контролом, који представљају последњу генерацију у свету.

У оквиру модула Мотори и моторна возила изучавају се садржаји који се односе на конструкцију, експлоатацију, одржавање и испитивање моторних возила, са посебним акцентом на технику борбених возила која се не изучава на другим факултетима у Србији, као и инжењеријске машине и моторна возила опште употребе, чије изучавање представља основу за специфичне стручне предмете. Академија располаже материјалном базом која омогућава практичан рад од решавања задатака из области динамике моторних возила, примене савремених софтвера за пројектовање (CATIA, Steo), симулацију (Ansys, Fluent..., ADAMS), до изучавања конструкције подсистема возила уз помоћ пресека, функционалних модела возила и возила у целини.

У оквиру студијског програма студенти самостално решавају задатке из области техничке дијагностике, технологија одржавања и испитивања возила. За област дијагностике и испитивања возила Академија располаже савременом опремом за мерење статичких и динамичких карактеристика возила, буке, издувне емисије итд.

Првенствени циљ модула Ваздухоплови и ваздухопловни мотори јесте оспособљавање будућих официра за успешно извршавање задатака на почетним командирским или референтским дужностима из домена одржавања ваздухоплова, а и за рад у научноистраживачким установама на пословима пројектовања, конструкције и испитивања летелица и пропулзора.

Завршетком четворогодишњег школовања (240 ЕСПБ) студенти стичу диплому дипломираног инжење-

ПОСЕБАН ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК

На првом ваздухопловном предмету – Аеродинамичке конструкције – кадети добијају пројектни задатак који подразумева избор конкретног типа летелице која их прати кроз све стручне предмете све до завршетка школовања.

ра машинства, уз обавезан додатак дипломи у коме су наведени сви положени предмети и дате компетенције официра техничке службе, специјалност ваздухоплови и ваздухопловни мотори. Стечено звање и усвојена знања омогућају неметан рад на почетним и вишим дужностима у јединицама за ваздухопловнотехничко одржавање, ваздухопловним ремонтним заводима, институтима и центрима за летна испитивања. Такође, завршетком овог модула будући официри стичу одличну полазну основу за даље каријерно усавршавање кроз логистички или научни тип каријере. Током школовања кадети се оспособљавају за употребу савремених CAD/CAM система, софтвера за структуралну анализу, компјутерску динамику флуида, упознају се са експерименталном аеродинамиком, лабораторијом за испитивање материјала и осталим јединицама ВТИ, који представља одличну материјалну базу за извођење наставе из стручних предмета и стручну праксу.

Студијски програм подразумева полагање 49 испита, две студијске праксе и одбрану завршног рада. Након завршетка школовања, најмлађи официри упућују се у чете за одржавање ваздухоплова у ескадрилама, ваздухопловнотехничке радионице и батаљоне, а неретко и у Завод за ремонт ваздухоплова и Центар за летна испитивања. ■

VOJNOELEKTRONSKO INJEЊERSTVO

Циљ студијског програма Војноелектронско инжењерство јесте образовање будућих официра службе телекомуникација, техничке службе (специјалности радарски системи, ракетни системи, електронски системи), службе информатике и рода јединица за ЕИ и ПЕД.

Успешним завршетком тог студијског програма кадети добијају звање дипломираног инжењера електротехнике и рачунарства. На крају школовања кадети могу да прате технолошки развој и достигнућа из области електротехнике и рачунарства и примењују нове информационо-комуникационе технологије ради правилне експлоатације, одржавања и модернизације средстава наоружања и војне опреме.

Посао који очекује свршене дипломце умногоме зависи од изабраног модула. Будући официри техничке службе своје прве кораке у професионалној каријери провешће у радионицама на дужностима командира водава за одржавање радарских, ракетних или телекомуникационих система који су у употреби у Војсци Србије.

Официри службе телекомуникација биће одговорни за планирање, организацију и формирање мобилних и стационарних телекомуникационих мрежа,

док су задаци које очекују официре службе информатике развој и имплементација командно-информационих система. Неки од првих послова које ће радити официри у јединицама за ЕИ и ПЕД јесу електронско извиђање телекомуникационих и радарских система, те разна противелектронска дејства.

Студијски програм Војноелектронско инжењерство има укупно четири модула (Телекомуникације, Радарски системи, Ракетни системи и Информациони системи). Избор модула зависи од склоности студената, а и од потреба за образовањем одређеног профила официра Војске Србије.

Током четворогодишњег школовања кадет полаже 48 испита. У прве две године више су заступљени општеобразовни предмети – Математика, Физика, Електротехника, Електроника, Програмирање, Телекомуникације и др.

Поред тога, развоју личности будућег официра знатно доприносе и испити са војном и друштвеном тематиком (Основи тактике, Војна историја, Војна географија и топографија, Војна етика и међународно хуманитарно право, Социологија, Војна психологија и др). Физичко васпитање и Енглески језик присутни су у свим годинама школовања. Након прве две године школовања, у зависности од изабраног модула,

разликују се и карактеристични предмети које кадети слушају.

Предмети који су конципирани за будуће официре службе телекомуникације обезбеђују знања из области актуелних принципа преноса информационог садржаја, усвојених стандарда преноса и експлоатације телекомуникационих система који су у употреби у јединицама Војске Србије (Радио-релејна техника, Мултиплексна техника, Комутациона техника, Рачунарске мреже, Телекомуникациони уређаји и системи 1 и 2 и др.).

С друге стране, модул Ракетни системи избор предмета конципиран је тако да пружи знања из области управљања сложеним системима (Системи аутоматског управљања 1 и 2, Системи вођења и управљања, Ракетни системи малог домета, Основи ракетне технике, Сензори и актуатори и др). Предмети у оквиру модула Радарски системи пружају знања о елементима модерних радарских система и правцима њихове модернизације (Микроталасна техника и антене, Радио-локација, Радарска техника, Радарски системи, Радарске антене...).

Специфични предмети за модул Информациони системи конципирани су тако да се њиховим савладавањем стичу знања о пројектовању, развоју и заштити командно-информационих система (Командно-информациони системи, Пројектовање информационих система, Заштита рачунарских система, Оперативни системи, Моделовање података и друго).

Највећи део свакодневних активности кадета везан је за предавања, аудиторне вежбе, а посебна пажња током школовања поклања се раду у лабораторији, где могу практично да провере све оно што су научили на

САМОФИНАНСИРАЈУЋИ СТУДЕНТИ

Специфичност студијског програма Војноелектронско инжењерство представљају и самофинансирајући студенти на модулима Телекомуникације и Информациони системи. Ти студенти слушају све предмете као и кадети и успешним завршетком студија могу се запослити у јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије на пословима развоја и модернизације средстава наоружања и војне опреме.

предавањима. Лабораторије су опремљене савременим средствима у области електротехничког и рачунарског инжењерства (телекомуникациони системи, модерна мрежна опрема, дрoнови, аквизицијске картице, роботска рука, FPGA процесори, анализатори спектра, елементи система аутоматског управљања и друго).

Опрема је подржана лиценцираним софтверским пакетима. Поред тога, важан део школовања представљају и стручна пракса и посебни облици наставе, чиме се кадети припремају за почетне дужности и имају прилику да оно што је научено у клупама, тестирано у лабораторији, провере и у реалним условима експлоатације и одржавања сложених система НВО. Важан део наставе представљају и посете научноистраживачким установама и компанијама које се баве развојем и експлоатацијом нових телекомуникационих, радарских и ракетних система, како би кадети били спремни за увођење нових технологија и модернизацију постојећих система наоружања. ■

Школовање на студијском програму Логистика одбране реализује се по концепту „школовање за позив односно за запошљавање и образовање током читавог живота”. Припремајући кадете за сусрет са турбулентном будућношћу, потребно им је развијати „горњи слој знања”. То је флексибилно знање које се користи за решавање проблема, што је кључно за успех у 21. веку. Полазници логистике одбране изучавају „процесе који имају будућност”.

Програм је осмишљен за школовање, по новом концепту, официра логистике – дипломираних инжењера логистике за потребе система одбране, на начелима и логици системског и ситуационог приступа, на интервидовској основи и по логистичким принципима. Програм је интердисциплинарног карактера, техноекономске оријентације. Тај студијски програм развијан је поступно, уважавајући захтеве представника корисника логистичких услуга у систему одбране и логистичких органа ВС и МО. У програм су уграђена мирнодопска, мобилизацијска и ратна искуства, домаћа и инострана, везана за логистику великих система.

Савремене логистичке концепције су оријентација на животни циклус, на ток и услугу, у подршци објекта интегреса логистике (човек, средство и организациони систем као целина). Тренд у логистичкој едукацији, теорији и пракси и основно логистичко опредељење јесте да се препозна и предухитри захтев корисника и да се утиче на пројектовање на логистичким основама система који очекује подршку.

Свршени кадети имају могућност да наставе образовање у ВА, на студијама другог нивоа (мастер) из области логистике, заједно са цивилним стручњацима које су „препознали велики пословни системи” или пак на факултетима техно и економске оријентације, у грађанству. Тиме се даје директан импулс успостављању ефективне и ефикасне националне логистике и јачању логистичке синергије.

Завршетком студија стиче се врло цењено и у Националној служби за запошљавање дефицитарно академско звање дипломирани инжењер логистичког инжењерства, а у додатку дипломи пишу и додатне компетенције у зависности од изабраног модула (снабдевање, одржавање, саобраћај и транспорт, општа логистика – интендантура).

Кадети који студирају Логистику одбране учествују у војнообразовној сарадња у кадетској логистичкој вежби „ФОУР-ЛОГ” у трајању од две радне недеље (Аустрија, Мађарска, Чешка...).

Студијски програм за школовање кадра за потребе логистике одбране сачињавају три функционалне целине које чине: предмети који су заједнички са другим студијским програмима, предмети који су заједнички за све модуле и предмети који су заступљени на конкретном модулу. Наведене целине укомпоноване су у академски програм и програм стручне праксе (општевојно и војноспецијалистичко оспособљавање).

Академски програм је подлога за правилну професионалну оријентацију и развој, за разумевање процеса у одбрани и логистици и подлога за континуирану едукацију кроз радни век. Та целина требало би да буде основа која омогућава да будући официр логистике постане академски образован грађанин који има широк ниво апстрактног мишљења и да се захваљујући таквом академском знању може успешно усавршавати на пољу своје пословне објективне стварности кроз читав радни век, специјализовати за широки опсег радних места,

успешно интегрисати у друштвену заједницу и бити јој од користи.

Заједнички академски садржаји за све модуле студијског програма Логистика одбране сачињавају предмети: Основи логистике; Основи економије; Организација рада; Основи операционих истраживања; Основи квалитета; Моделовање и симулације; Снабдевање МС (класе материјала, набавке, модели управљања залихама); Материјално пословање; Финансијско пословање; Управљање информацијама (и пословањем) у логистици; Економија ресурса; Менаџмент подршком у области конкретне логистичке функције. Садржаји који се односе на поједине модуле покривају специфичности модула са организационо-технолошког аспекта.

Програм стручне праксе (општевојно и војноспецијалистичко оспособљавање), са садржајима и начином реализације пред војним ауторитетима (наручиоци посла, органи логистике, корисници услуга логистике, академска заједница), треба аргументовано да одбрани тврдњу да официр као мислећи човек, поред добре академске подлоге, има и потребна занатска (ускоструковна) примењена знања, вештине, навике и ставове, који омогућавају брзо прилагођавање конкретним дужностима и радним местима и оперативно обављање одређених процедура и задатака (управљање процесима, руковођење логистичким пословима и командовање – руковођење логистичким јединицама – организацијама и људима) током обављања дужности у улози управних и извршних органа логистике и шире. Тај програм оспособљавања даје знања, развија вештине, рутине, навике и ставове потребне за конкретне дужности официра логистике и даје стручно-апликативна знања (елементи штабне културе, решавање конкретних стручних проблема, брза анализа и доношење одлуке, вешто комуницирање, правилан однос према људима...). Сачињавају га следеће комплементарне целине: Основна војна обука (иста за све студијске програме, будуће официре свих родова и служби); Базичан официрски курс (исти за све студијске програме, будуће официре свих родова и служби и завршава се са елементарном обуком у командовању стрељачким одељењем – водом) и Стручно-специјалистички официрски курс (прилагођен конкретном програму и модулу односно роду – служби – специјалности).

Стручна пракса је комплементарна са академским образовањем, пажљиво садржајно структурирана и довољног обима. ■

МЕДИЦИНСКИ

Министарство одбране је ради хармонизације високог образовања у систему одбране и његовог усклађивања са високим образовањем у Републици Србији покренуло иницијативу за акредитацију студијских војнообразовних програма и формирање Универзитета одбране. У складу с тим, ВМА је, након акредитације интегрисаних академских студија медицине у оквиру Високе школе ВМА и добијања дозволе за рад 2009. године, уписала прву класу кадета школске 2009/2010. године.

Акредитацијом академских специјалистичких студија и академских докторских студија из области медицине, паралелно са оснивањем Универзитета одбране у Београду 2011. године, Висока школа ВМА прерасла је у Медицински факултет ВМА и постала организациона јединица Универзитета одбране у Београду.

Медицински факултет ВМА Универзитета одбране у Београду примењује савремене приступе и

сазнања из области медицинских наука, кроз организацију и реализацију школовања у систему одбране. Јединствен је у земљи и региону по томе што обједињује медицински и војни позив.

Мисија Медицинског факултета ВМА је да полазницима студија обезбеди врхунско образовање у области медицинских наука, потстичући истраживачки дух, самосталност и одговорност у раду да би, као стручњаци у различитим областима медицинске струке и науке, својим вештинама и знањем допринели унапређењу војног здравства и били примерни академски грађани.

Визија Медицинског факултета ВМА је да створи академске грађане који ће по својим способностима бити равноправни са европским и светским стручњацима у области медицинске струке и науке, а посебно војне медицине.

На основу акредитованих програма, Факултет реализује наставу на следећим студијским програмима:

- Интегрисане академске студије медицине;
- Докторске академске студије биомедицине – модули:
 - Неуронауке,
 - Фармакологија и токсикологија,
 - Молекуларна медицина,
 - Превентивна медицина,
 - Клиничка медицина;
- Специјалистичке академске студије:
 - Трауматологије,
 - Медицинске токсикологије,
 - Фармакокинетику и биоеквиваленције лекова,
 - Имплантати у оралној медицини,
 - Орално здравље и пародонтална медицина,
 - Биоинжињерство и медицинска информатика,
 - Хируршко-ортодонтско лечење деформитета лица и вилица,
 - Орална медицина;
- Основне струковне студије – струковна медицинска сестра.

ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ МЕ

Интегрисане академске студије медицине на Медицинском факултету ВМА трају шест година (12 семестара) и носе 360 ЕСП бодова. Курикулум је заснован на три постулата. Први је језгро које постоји на свим студијама медицине у виду 43 обавезна предмета; други је велики број изборних предмета – укупно 27; трећи се заснива на стицању знања и вештина које ће кадете оспособити за рад у областима медицине у којима су се до сада углавном ангажовали припадници војне санитетске службе – првенствено у организацији и збрињавању већег броја људи у условима природних катастрофа и масовних несрећа услед дејства хемијских, биолошких и нуклеарних агенаса, са чиме се, као обликом тероризма, савремени свет све чешће суочава.

На конкурс се могу пријавити кандидати који су држављани Србије и који су завршили гимназију или средњу школу здравствене струке или ветеринарског усмерења у четворогодишњем трајању. Сви кандидати пре полагања пријемног испита, који је исти за све државне медицинске факултете, пролазе проверу физичке способности, обавезан здравствени преглед и психолошко тестирање. Ови тестови су елиминационог карактера и само кандидати који задовоље критеријуме приступају полагању пријемног испита из биологије и хемије.

Након тестирања кандидати се рангирају на основу успеха постигнутог током четворогодишњег средњошколског образовања (максималан број бодова 40) и броја бодова оствареног на пријемном испиту из би-

ДИЦИНЕ

ологије и хемије (максималан број бодова 60). Минимум оствареног броја бодова на сваком тесту је 16 (50% + 1 бод на сваком од тестова). Као члан Заједнице медицинских факултета Србије, Факултет мора да обезбеди полагање пријемног испита истог дана, у истом термину као и на свим другим медицинским факултетима у земљи.

Уговором се дефинишу права и обавезе кадета, који имају статус војних лица, пролазе војну обуку, буџетски су студенти и смештени су у интернату Војне академије. На 5. и 6. години студија предвиђено је да буду смештени у интернату Војномедицинске академије, чиме се постиже лакши приступ клиникама и ефикасније савладавање практичног рада са пацијентима.

Настава је интерактивна, а кадетима је омогућен рад у малим групама. На почетку студирања сваком кадету додељује се ментор који прати његов рад и усмерава га током целокупног школовања.

Ваннаставне активности нису обавезне, али доприносе остваривању квалитетнијег друштвеног живота кадета током школовања. Реализују се ангажовањем кадета у разним спортским дисциплинама и секцијама на Војној академији, као и на курсевима страних језика.

Услови за пријем у професионалну војну службу по завршеном школовању такође су дефинисани уговором. Сви који дипломирају, након одређеног рада у војногарнизонским јединицама као лекари опште праксе, моћи ће да конкуришу за здравствене специјализације. ■

ВОЈНА ГИМНАЗИЈА

Све је почело од школске 1970/71. године, када дотадашња Десета београдска гимназија није вршила упис ученика и када је уступила простор првим генерацијама Војне гимназије.

Војна гимназија, такође, има своје претече по циљевима, начину организовања и полету оних који је чине. Издвајају се две школе: Гимназија Александра I Карађорђевића и Ваздухопловна гимназија „Маршал Тито”.

Краљ Александар I Карађорђевић подигао је 1932. године Дом за ученике средњошколце на терену Логора пешадијске подофицирске школе, да би у њему 1933. отворио и Прву мушку гимназију. Све до 1936. године Дом и Школа раде у истој згради (садашњи Архив Југославије), под надзором Управе Двора.

„Задатак је Дома да своје питомце, редовне ученике Мушке гимназије краља Александра I у Београду, васпитава и пружи им добро опште образовање примењујући најбоље васпитне методе и развијајући у њима здраво и снажно југословенско национално осећање”, забележено је у извештају за школску 1933/34. годину.

Капацитети те школе су у односу на интересовање за упис били недовољни, па је одлучено да се у непосредној близини Дома изгради школска зграда, која је требало да послужи као узор, по коме ће се, према приликама и потребама, урадити све нове гимназијске зграде у отаџбини.

Зграда је изграђена и одржавана из државног буџета. Настава је почела школске 1936/37. године, решењем Министарства просвете, чиме и надзор прелази са Управе Двора на Министарство просвете.

У току Другог светског рада окупатор је Дом преуредио у касарну, а гимназијску зграду у команду, девастирајући инвентар и школску функционалност простора. Тих година Гимназија краља Александра била је једина средња школа која није прекидала са радом, користећи разне просторе, па и оне у приградским насељима.

Од 1945. године Министарство просвете Србије враћа гимназију у њену зграду, мењајући јој назив од Једанаесте мешовите, преко Прве мешовите до Десете београдске гимназије 1960. године. У том периоду било је више адаптација ради ублажавања недостатка основног школског простора, чак и на рачун услова за савремену наставу.

Обимнијом адаптацијом 1967. године, Десета београдска гимназија стекла је адекватне услове за рад. Поред наставничке зборнице, читаонице и библиотеке, школа је имала на располагању физкултурне сале и шест кабинета (хемија, биологија, физика, техника, уметност и предвојничка обука), 14 основних и четири помоћне учионице. Десета београдска гимназија била је добро организована, кадровски снажна и успешна школа, коју је током следећих година пратио постепен пад броја ученика због промена старосне структуре становништва у подручју које јој је гравитирало.

Војну гимназију основало је 1970. године Државно министарство одбране, са задатком да се припреме и мотивишу ученици за наставак школовања на војним академијама. Наставни план и програм верификовао је Републички секретаријат за науку и образовање.

У данашњој Војној гимназији посебна пажња посвећује се стицању општих знања од фундаменталног значаја за студије на Војној академији, формирању и развоју мотивације, етичких особина личности, интелектуалних и психофизичких способности неопходних за позив професионалног официра. Ученици долазе из свих крајева земље. Заједничка жеља им је да наставе школовање на Војној академији и постану официри Војске Србије. Сви ученици станују у интернату Војне гимназије и носе цивилну одећу коју им обезбеђује школа. Свршени ученици Војне гимназије редовно су међу најуспешнијим студентима на Војној академији Војске Србије. ■

Војна гимназија у Београду јесте школа са интернатом, где су ученицима обезбеђени услови за становање, спортске и културне активности и реализацију наставе. Трошкове смештаја, исхране, одеће, здравствене заштите и школског прибора сноси Министарство одбране.

Интернат се налази у Хумској 22, поред стадиона ФК „Партизан“, а школска зграда је близу сквера Топчидерска звезда и удаљена је од интерната 1.700 метара. То је једина средња школа у Србији која носи префикс „војна“, али, будући да је првенствено реч о општој гимназији, у њој ђаци не носе униформу.

Циљ школовања јесте формирање и развој одговарајућих интелектуалних, морално-војних и физичких способности неопходних за успешан наставак даљег школовања и сналажење у свакодневном животу, те неговање и развијање етичких особина личности, патриотизма и родољубља.

Школовање у Војној гимназији траје четири године. Ученици се школују по Наставном плану и програму гимназија општег смера као и у грађанству. Међу-

тим, специфична је по посебним облицима наставе, изборним факултативним предметима и различитим ваннаставним садржајима.

Задатак школе је да се у добро организованој средини ученицима пружи што шире опште образовање, да се усмере ка војном позиву али и да изграде особине попут тачности и одговорности. Ученицима су на располагању бројне ваннаставне активности, изборни предмети, посебни облици наставе.

Део војне тематике реализује се факултативном наставом, а добром организацијом и чешћим посетама војним установама и јединицама ученици се снажно мотивишу за војну професију.

Факултативни предмети су: Војна обука, Војна топографија, Нацртна геометрија, Геологија, Информатика и рачунарство, Трећи страни језик, Педагогија, Развојна психологија и Социјална психологија. Посебни облици наставе су: период прилагођавања за прву годину, обука у скијању, екскурзије и наставне посете, посете и обиласци установа Министарства одбране и јединица Војске Србије, те обука у управљању мотор-

За време школовања ученици су смештени у интернату Војне гимназије. Колектив професора и васпитача чине цивилна и професионална војна лица. Поред образовно-васпитних задатака они се брину и о целокупном животу и раду ученика, а успешно сарађују и са родитељима.

Министарство одбране расписује конкурс за пријем ученика на школовање у Војну гимназију. Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса за пријем подлежу провери знања из српског језика и математике, провери физичке способности, психолошкој, медицинско-здравственој процени и безбедносној провери. ■

Школска зграда налази се у Улици Петра Чајковског 2, а интернат у Хумској 22.

Интернет презентација:
www.gimnazija.mod.gov.rs
 E-mail: vogi@mod.gov.rs

ним возилима и полагање возачког испита (на крају IV разреда).

Војна гимназија за своје ученике организује ваннаставни васпитно-образовни рад из области културно-забавног живота, спорта, научнотехничке делатности и ученичких друштвених организација.

Од оснивања Гимназија је отворена установа према грађанству, а данас и израженије, тако да су укључени у све активности средњошколаца на нивоу општине, Града и Републике. Често је домаћин многим културно-забавним манифестацијама и спортским такмичењима. Ученици Војне гимназије традиционално су међу најбољима у спортским дисциплинама на нивоу општине, а у појединим дисциплинама (атлетика и гимнастика) и на нивоу Града Београда и Републике Србије.

У више наврата групе ученика посетиле су, у организацији СПЦ, Свету Гору. Ученици редовно учествују на сајмовима образовања и присуствују у медијима, што доприноси повећаном интересовању младих за упис у школу. У просеку на једно место у Војној гимназији конкурише око 10 кандидата.

СРЕДЊА СТРУЧНА ВОЈНА ШКОЛА

У Средњој стручној војној школи школују се за професионални подофицири одређених родова – служби у зависности од потреба Војске Србије.

Општи циљ школовања јесте стицање одговарајућег општег образовања, општевојних и војностручних знања и вештина, стручних и психофизичких способности и моралних вредности за професионално обављање војне службе у статусу професионалног подофицира.

Школовање у Средњој стручној војној школи траје четири године. Заједнички део реализује се у матичној школи, у трајању од три године, а специјалистички (последња година школовања) у центрима за обуку Војске Србије. У Наставном плану и програму специфични су посебни облици наставе, изборни факултативни предмети и различити ваннаставни садржаји.

Факултативни предмети су: Рачунарство и информатика, Војна топографија, Други страни језик, Педагогија, Социјална психологија, Нацртна геометрија, Геологија и Развојна психологија.

Као посебни облици наставе заступљени су: прилагођавање и обука у пливању, екскурзије и наставне посете, обука у скијању, обука у управљању моторним возилима и полагање возачког испита, те логоровање, индивидуална обука и стажирање у јединицама Војске.

Средња стручна војна школа за своје ученике организује ваннаставни васпитно-образовни рад из области културно-забавног живота, спорта, научнотехничке де-

латности и ученичких друштвених организација. Бројни су успешни наступи ученика ове школе на такмичењима свих нивоа у различитим областима знања, стваралаштва и вештина.

За ученике који се одреде за школовање у Средњој стручној војној школи обезбеђен је интернатски смештај, осим у случајевима реализације специјалистичке обуке и посебних облика наставе. Услуге интернатског смештаја и школовања су бесплатне.

Тренутно се школују ученици на два смера – РВ и ПВО и Јединице за електронска дејства.

Пут до школовања у Средњој стручној војној школи води преко конкурса, који се расписује у првом кварталу године и објављује на сајту (www.gimnazija.mod.gov.rs).

Кандидати подносе пријаву територијалном органу Регионалног центра МО на територији сталног места боравка (тамо се добијају информације о општим и посебним условима конкурса). Они подлежу провери физичке способности, провери знања из математике и физике, психолошкој, медицинско-здравственој процени и безбедносној провери. Кандидати који прођу ту селекцију рангирају се према постигнутим резултатима. Број кандидата одређује се на основу пројектованог броја потребних ученика у Средњој стручној војној школи за сваку школску годину.

Право конкурса за упис имају сви ученици који текуће школске године завршавају 8. разред основне школе или су завршили основну школу претходне школске године. ■

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

